

**Almanahul
Arhiepiscopiei Timișoarei**

2024

(anul al 44-lea de la fondare)

Publicație bisericească apărută în anul 1980 sub titlul de „Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic”. După anul 1990 s-a numit „Calendarul românului pe anul comun de la Hristos”. Odată cu reînființarea Episcopiei Caransebeșului, din anul 1995, s-a intitulat „Calendarul Arhiepiscopiei Timișoarei”, iar începând cu anul 2017, „Almanahul Arhiepiscopiei Timișoarei”.

Almanahul

Arhiepiscopiei Timișoarei

2024

Se tipărește cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului Părinte

† IOAN

Mitropolitul Banatului

Comitetul de redacție:

Președinte: Înaltpreasfințitul Mitropolit Ioan al Banatului

Vicepreședinte: Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugojanul

Membri: preot dr. Ionel Popescu, preot Mircea Szilagy

Redactor: preot dr. Daniel Alic

Grafică și paginație: arhid. dr. Marian Pîrvu, Bianca Adnana Nica

Datele statistice au fost actualizate la data de 31 decembrie 2023.

ISSN: 2668-8204

Tiparul executat la Tipografia Partoș S.R.L. din Timișoara.

CUPRINS

Cuvânt înainte † IOAN Mitropolitul Banatului.....	7
Calendar creștin-ortodox 2024.....	11
Rânduieli bisericești în anul 2024	119
Organizarea canonica a Bisericii Ortodoxe.....	123
Biserica Ortodoxă Română.....	125
Arhiepiscopia Timișoarei.....	135
<i>-Protopopiate.....</i>	143
<i>-Paraclise mitropolitane.....</i>	181
<i>-Mănăstiri și schituri.....</i>	183
Cronica anului 2023.....	195
Aniversări și comemorări în anul 2024.....	197

STUDII ȘI ARTICOLE

Pacea, darul lui Dumnezeu

(† IOAN, Mitropolitul Banatului).....205

Pastorația diferitelor categorii de credincioși

(pr. dr. Daniel Alic).....210

Mitropolitul Nicolae Corneanu – o sută de ani de la naștere

(pr. dr. Ionel Popescu).....214

Mitropolitul Vasile Lăzărescu al Banatului -130 de ani

de la naștere și 90 de ani de la sfintirea întru arhieeu
(protos. dr. Teofil Zamela).....218

Daruri sfințitoare și tămăduitoare din „vistieria” Duhului Sfânt: ierurgiile bisericești (prot. dr. Ioan Bude).....223

Contribuția vlădiciei Elie Miron Cristea la dezvoltarea culturii românești. Etape semnificative

(pr. dr. Valentin Bugariu).....235

CUVÂNT ÎNAINTE

† IOAN
Mitropolitul Banatului

După rânduiala statornicită, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la inițiativa Preafericitalui Părinte Patriarh Daniel, a aprobat în ședința de lucru din 9 februarie 2023 ca anul 2024 să fie declarat în tot cuprinsul Patriarhiei Române „Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor” și „Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitorii fără de arginți”.

În acest sens, Cancelaria Sfântului Sinod a elaborat un program-cadru cu caracter național-bisericesc pentru realizarea în anul 2024 a proiectului religios și duhovnicesc propus. Acesta vizează o atenție sporită către oamenii bolnavi sau afectați de dependențe și patimi, sporirea lucrării pastorale a Bisericii și a slujitorilor ei pentru îngrijirea bolnavilor, precum și intensificarea lucrării social-filantropice și medicale a Bisericii Ortodoxe Române.

Toate acestea ne obligă să ținem seama de semnificația teologică și existențială a sănătății ca dar de la Dumnezeu și să considerăm tămăduirea ca mijloc de pocăință și iertare a păcatelor, spre reintrarea omului în iubirea și viața lui Hristos Cel Înviat. Adăugăm și importanța pe care o au Sfinții doctori și tămăduitorii fără de arginți în Tradiția Bisericii, cercetarea bolnavilor ca datorie mânătuitoare a fiecărui credincios și lucrarea pastorală a Bisericii și slujitorilor ei pentru îngrijirea bolnavilor mai ales prin pastorația individuală.

Gândul și lucrarea oamenilor Bisericii trebuie să fie mereu orientate spre Domnul Hristos, Cel care pe parcursul activității Sale pământești a vindecat prin cuvânt numeroși suferinzi sau demonizați. El zice și se tămaduiesc pentru că în cuvântul Lui este putere (Matei 8, 8). Uneori minunile vindecării se fac în tacere și este destul să se atingă de poala hainei Lui (Matei 14, 36) și cei cu neputințe se însănătoșesc. Întregul Nou Testament mărturisește despre puterea vindecătoare a cuvântului și a prezenței lui Hristos și subliniază, precum în cazul slăbănoșului, că tămaduirea trupului se întrepătrunde cu iertarea păcatelor. În acest, sens, orișice vindecare presupune o restaurare, o curățire a chipului personal dat omului, a orizonturilor sale spirituale (Jean-Claude LARCHE, *Terapeutică bolilor spirituale*, traducere de Marinela BOJIN, București, Editura Sophia, 2006, p. 345-356 și 587-680).

Lecturarea Sfântei Scripturi este și ea cu folos pentru izbăvirea de suferință. Înțeles ca și prezență restauratoare, personală, cuvântul scripturistic este și cuvânt vindecător, tămaduitor. Scriptura revelează pe Hristos, Cel Care poartă biruința asupra morții, asupra păcatului, asupra suferinței, asupra bolii, Cel Care dă iertare, Cel Care S-a jertfit pentru mantuirea întregului neam omenesc și această revelație nu este o simplă anamneză a unui trecut irepetabil, nici doar o consemnare a unor întâmplări minunate.

Puterea lucrătoare a Cuvântului lui Dumnezeu nu poate fi, însă, simțită în afara Bisericii și în afara Tainelor, pentru că prin participarea la comuniunea și unitatea Bisericii omul devine contemporan cu Hristos, cu evenimentul vindecător, ba mai mult, prin Biserică omul devine *concorporal cu Hristos* (Efeseni 3, 6). Spre exemplu, la Taina Sfântului Maslu, Evanghelia vorbește despre miracolul unei vindecări, tămaduirea se petrece atunci, în exact acel moment și nu într-un trecut de neatins. Hristos dă tămaduire *atunci*, când Evanghelia încă vestește vindecarea, pentru că, în Biserică și în Taină, curgerea timpului este suspendată, Împărăția se vestește și se arată deodată.

Pe lângă aceste gânduri referitoare la Anul omagial și comemorativ 2024 în Patriarhia Română, trebuie să amintim și aniversările și comemorările mai importante din spațiul bisericesc bănățean: 130 de ani de la nașterea mitropolitului Vasile Lazarescu (1894-2024); 10 ani de la moartea mitropolitului Nicolae Corneanu (2014-2024) și 35 de ani de la Revoluția anticomunistă (1989-2024). Anul 2024 este, aşadar, un prilej de a ne cinsti părinții spirituali și înaintașii care au ilustrat scaunul ierarhic al Timișoarei vreme de 75 de ani, începând cu restaurarea lui în anul 1939.

Calendarul-almanah al Arhiepiscopiei Timișoarei se înscrie și anul acesta în tematicile generale propuse de Patriarhia Română și de Centrul nostru mitropolitan, păstrându-și menirea de a difuza informații generale și date importante în rândul clerului și a credincioșilor eparhiei.

Nădăjduim ca evenimentele cinstite în mod deosebit în anul 2024, să aducă foloase spre slava lui Dumnezeu și întărirea credincioșilor.

Calendar creștin-ortodox

2024

1 IANUARIE LUNI	Tăierea-împrejur cea după trup a Domnului; † Sf. Ier. Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei, și mama sa, Sf. Emilia (<i>Anul Nou. Tedeum.</i>)
2 IANUARIE MARTI	<i>Înainte-prăznuirea Botezului Domnului;</i> Sf. Ier. Silvestru, episcopul Romei; Sf. Cuv. Serafim din Sarov
3 IANUARIE MIERCURI	Sf. Proroc Maleah; Sf. Mc. Gordie (<i>Harți</i>)

IANUARIE 2024

4	IANUARIE JOI	Soborul Sf. 70 de Apostoli; Sf. Cuv. Teocist din Sicilia; Sf. Cuv. Apolinaria; Sf. Cuv. Nichifor cel Lepros	(O)
<hr/> <hr/> <hr/>			
5	IANUARIE VINERI	Sf. Mc. Teopempt și Teonas; Sf. Cuv. Sinclitichia (Ajunul Botezului Domnului. Post)	
<hr/> <hr/> <hr/>			
6	IANUARIE SÂMBĂTĂ	(†) Botezul Domnului (Boboteaza – Dumnezeiasca Arătare- Boboteaza)	
<hr/> <hr/> <hr/>			
7	IANUARIE DUMINICĂ	† Soborul Sf. Proroc Ioan Botezătorul	
<p>Duminica după Botezul Domnului; Ap. Efeseni 4, 7-13; al Sfântului: Fapte 19, 1-8; Ev. Matei 4, 12-17 (Începutul propovăduirii Domnului); a Sfântului: Ioan 1, 29-34; glas 6, voscrit. 9</p> <hr/> <hr/>			
<hr/> <hr/>			

8	IANUARIE LUNI	Sf. Cuv. Gheorghe Hozevitul; Sf. Cuv. Domnica
9	IANUARIE MARTI	Sf. Mc. Polieuct; Sf. Ier. Petru, episcopul Sevastiei
10	IANUARIE MIERCURI	Sf. Ier. Grigorie, episcopul Nyssei; †) Sf. Cuv. Antipa de la Calapodești; Sf. Ier. Dometian, episcopul Melitinei

IANUARIE 2024

11	IANUARIE JOI	† Sf. Cuv. Teodosie, începătorul vieții călugărești de obște din Palestina; Sf. Cuv. Vitalie
12	IANUARIE VINERI	Sf. Mc. Tatiana diaconiță și Eutasia
13	IANUARIE SÂMBĂTĂ	Sf. Mc. Ermil și Stratonic; Sf. Ier. Iacob, episcop de Nisibe
14	IANUARIE DUMINICĂ	<i>Odovania praznicului Botezului Domnului;</i> Sf. Cuv. Mucenici din Sinai și Rait; Sf. Nina, luminatoarea Geogiei
Duminica a 29-a după Rusalii; Ap. Duminică a 28-a: Coloseni 1, 12-18; Ev. Luca 17, 12-19 (Vindecarea celor 10 leproși); glas 7, voscrit. 10		

15	IANUARIE LUNI	Sf. Cuv. Pavel Tebeul și Ioan Colibașul
16	IANUARIE MARTI	Cinstirea lanțului Sf. Ap. Petru; Sf. Mc. Danact citețul
17	IANUARIE MIERCURI	†) Sf. Cuv. Antonie cel Mare; Sf. Cuv. Antonie cel Nou din Veria

IANUARIE 2024

18	IANUARIE JOI	† Sf. Ier. Atanasie și Chiril, arhiepiscopii Alexandriei
19	IANUARIE VINERI	Sf. Cuv. Macarie cel Mare și Macarie Alexandrinul; Sf. Ier. Marcu, mitropolitul Efesului; Sf. Mc. Eufrasia
20	IANUARIE SÂMBĂTĂ	†) Sf. Cuv. Eftimie cel Mare; Sf. Mc. Eusebiu; Sf. Mc. In, Pin și Rim
21	IANUARIE DUMINICĂ	Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul; Sf. Mc. Neofit; Sf. Mc. Agnia din Roma
Duminica a 32-a după Rusalii (a lui Zaheu); Ap. 1 Timotei 4, 9-15; Ev. Luca 19, 1-10; găs 8, vosc. 11		

22	IANUARIE LUNI	Sf. Ap. Timotei; Sf. Cuv. Mc. Anastasie Persul
23	IANUARIE MARTI	Sf. Sfințit Mc. Clement, episcopul Ancirei; Sf. Mc. Agatanghel; Sf. Părinți de la Sinodul al VI-lea Ecumenic
24	IANUARIE MIERCURI	Sf. Cuv. Xenia; Sf. Ier. Filon, episcopul Carpasiei (<i>Tedeum</i>)

IANUARIE 2024

25	IANUARIE JOI	†) Sf. Ier. Grigorie Teologul, arhiepiscopul Constantinopolului; † Sf. Ier. Bretanion, episcopul Tomisului
26	IANUARIE VINERI	†) Sf. Ier. Iosif cel Milostiv, mitropolitul Moldovei; Sf. Cuv. Xenofont, Maria, Arcadie și Ioan
27	IANUARIE SÂMBĂTĂ	† Aducerea moaștelor Sf. Ier. Ioan Gură de Aur; Sf. Marciana împărăteasa
28	IANUARIE DUMINICĂ	Sf. Cuv. Efrem Sirul, Isaac Sirul, Paladie și Iacob Sihastrul
		<p style="color: magenta;">Duminica a 14-a după Rusalii; Ap. 2 Corinteni 1, 21-24; 2, 1-4; Ev. Matei 22, 1-14 (Pilda nunții fiului de împărat); glas 1, voscrit. 1</p>

29	IANUARIE LUNI	Aducerea moaștelor Sf. Sfințit Mc. Ignatie Teoforul; Sf. Mc. Filotei
30	IANUARIE MARTI	†) Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur; Sf. Sfințit Mc. Ipolit, episcopul Romei
31	IANUARIE MIERCURI	Sf. Mc. doctori fără de arginți Chir și Ioan

FEBRUARIE 2024

1	FEBRUARIE JOI	<i>Înainte-prăznuirea Întâmpinării Domnului;</i> Sf. Mc. Trifon; Sf. Mc. Perpetua și Felicitas
<hr/> <hr/> <hr/>		
2	FEBRUARIE VINERI	(†) Întâmpinarea Domnului (<i>Dezlegare la pește</i>)
<hr/> <hr/> <hr/>		
3	FEBRUARIE SÂMBĂTĂ	Sf. și Dreptul Simeon, primitorul de Dumnezeu; Sf. Prorociță Ana
		
<hr/> <hr/> <hr/>		
4	FEBRUARIE DUMINICĂ	Sf. Cuv. Isidor Pelusiotul; Sf. Sfințit Mc. Avramie
Duminica a 15-a după Rusalii; Ap. 2 Corinteni 4, 6-15; Ev. Matei 22, 35-46 (Cea mai mare poruncă din Lege); glas 2, voscrit. 2		
<hr/> <hr/> <hr/>		

FEBRUARIE 2024

5	FEBRUARIE LUNI	Sf. Mc. Agata și Teodula
6	FEBRUARIE MARTI	Sf. Ier. Vucol, episcopul Smirnei, și Fotie, patriarhul Constantinopolului; Sf. Cuv. Varsanufie cel Mare și Ioan din Gaza
7	FEBRUARIE MIERCURI	Sf. Ier. Partenie, episcopul Lampsacului; Sf. Cuv. Luca din Elada

FEBRUARIE 2024

8	FEBRUARIE JOI	Sf. Mare Mc. Teodor Stratilat; Sf. Proroc Zaharia
<hr/> <hr/> <hr/>		
9	FEBRUARIE VINERI	<i>Odovania praznicului Întâmpinării Domnului;</i> Sf. Mc. Nichifor
<hr/> <hr/> <hr/>		
10	FEBRUARIE SÂMBĂTĂ	†) Sf. Sfințit Mc. Haralambie; Sf. Mc. Valentina
<hr/> <hr/> <hr/>		
11	FEBRUARIE DUMINICĂ	Sf. Sfințit Mc. Vlasie, episcopul Sevastiei; Sf. Teodora împărăteasa
<p style="color: red;">Duminica a 16-a după Rusalii; Ap. 2 Corinteni 6, 1-10; Ev. Matei 25, 14-30 (Pilda talanților); glas 3, voscr. 3</p> <hr/> <hr/> <hr/>		

FEBRUARIE 2024

12	FEBRUARIE LUNI	Sf. Ier. Meletie, arhiepiscopul Antiohiei; Sf. Mc. Hristea
13	FEBRUARIE MARTI	Sf. Cuv. Martinian; Sf. Ap. Acvila și soția sa, Priscila; Sf. Ier. Evloghie, patriarhul Alexandriei
14	FEBRUARIE MIERCURI	Sf. Cuv. Auxentie, Maron și Avraam

FEBRUARIE 2024

15	FEBRUARIE JOI	Sf. Ap. Onisim; Sf. Mc. Maior
16	FEBRUARIE VINERI	Sf. Sfinții Mc. Pamfil preotul și Valent diaconul; Sf. Ier. Flavian, arhiepiscopul Constantinopolului
17	FEBRUARIE SÂMBĂTĂ	Sf. Mare Mc. Teodor Tiron; Sf. Mariamna; Sf. împărați Marcian și Pulheria
18	FEBRUARIE DUMINICĂ	Sf. Ier. Leon cel Mare, episcopul Romei
<p>Duminica a 17-a după Rusalii (a Cananeenței); Ap. 2 Corinteni 6, 16-18; 7, 1; Ev. Matei 15, 21-28; glas 4, voser. 4</p>		

FEBRUARIE 2024

19	FEBRUARIE LUNI	Sf. Ap. Arhip, Filimon și soția sa, Apfia
20	FEBRUARIE MARTI	Sf. Ier. Leon, episcopul Cataniei; Sf. Cuv. Visarion
21	FEBRUARIE MIERCURI	Sf. Cuv. Timotei; Sf. Ier. Eustație, arhiepiscopul Antiohiei

FEBRUARIE 2024

22	FEBRUARIE JOI	Aflarea moaștelor Sfinților Mc. din Constantinopol
23	FEBRUARIE VINERI	Sf. Sfințit Mc. Policarp, episcopul Smirnei; Sf. Cuv. Gorgia
24	FEBRUARIE SÂMBĂTĂ	† Întâia și a doua aflare a capului Sf. Proroc Ioan Botezătorul
25	FEBRUARIE DUMINICĂ	Sf. Ier. Tarasie, patriarhul Constantinopolului
Duminica a 33-a după Rusalii (a Vameșului și a Fariseului); Ap. 2 Timotei 3, 10-15; Ev. Luca 18, 10-14; glas 5, vosc. 5 (Începutul Triodului)		

FEBRUARIE 2024

26	FEBRUARIE LUNI	Sf. Ier. Porfirie, episcopul Gazei; Sf. Mc. Fotini Samarineanca
27	FEBRUARIE MARTI	Sf. Cuv. Mărturisitori Procopie și Talaleu
28	MARTIE MIERCURI	Sf. Vasile Mărturisitorul(<i>Harți</i>)

FEBRUARIE - MARTIE 2024

29	FEBRUARIE JOI	†) Sf. Cuv. Ioan Casian și Gherman, din Dobrogea;
1	MARTIE VINERI	Sf. Cuv. Mc. Evdochia; Sf. Cuv. Domnina (<i>Harți</i>)
2	MARTIE SÂMBĂTĂ	Sf. Sfințit Mc. Teodot, episcopul Chiriniei; Sf. Mc. Isihie
3	MARTIE DUMINICĂ	Sf. Mc. Eutropie, Cleonic și Vasilisc
 Duminica a 34-a după Rusalii (a Întoarcerii Fiului risipitor); Ap. 1 Corinteni 6, 12-20; Ev. Luca 15, 11-32; glas 6, voscrit. 6		

4	MARTIE LUNI	Sf. Cuv. Gherasim de la Iordan; Sf. Mc. Pavel și sora sa, Iuliana
5	MARTIE MARTI	Sf. Mc. Conon din Isauria și Conon Grădinarul; Sf. Cuv. Marcu Pustnicul
6	MARTIE MIERCURI	Sf. 42 de Mucenici din Amoreea; Aflarea Sfintei Cruci

MARTIE 2024

7	MARTIE JOI	Sf. Sfinții Mc. Efrem, episcopul Tomisului , Vasilevs, Evhenie, Capiton, Eterie, Agatodor și Elpidie, episcopi de Herson
<hr/> <hr/> <hr/>		
8	MARTIE VINERI	Sf. Ier. Teofilact Mărturisitorul, episcopul Nicomidiei
<hr/> <hr/> <hr/>		
9	MARTIE SÂMBĂTĂ	† Sf. 40 de Mucenici din Sevastia (<i>Sâmbăta morților - Moșii de iarnă</i>)
<hr/> <hr/> <hr/>		
10	MARTIE DUMINICĂ	Sf. Mc. Codrat, Ciprian, Dionisie și cei împreună cu ei
<hr/> <hr/> <hr/>		
Duminica Înfricoșătoarei Judecăți (a Lăsatului sec de carne); Ap. 1 Corinteni 8, 8-13; 9, 1-2; Ev. Matei 25, 31-46; glas 7, voscr. 7		
<hr/> <hr/> <hr/>		

11	MARTIE LUNI	Sf. Ier. Sofronie, patriarhul Ierusalimului
12	MARTIE MARTI	Sf. Cuv. Teofan Mărturisitorul; Sf. Ier. Grigorie Dialogul, episcopul Romei; Sf. Cuv. Simeon Noul Teolog
13	MARTIE MIERCURI	Aducerea moaștelor Sf. Ier. Nichifor, patriarhul Constantinopolului (<i>Zi aliturgică. Dezlegare la brânză, lapte, ouă și pește</i>)

MARTIE 2024

14	MARTIE JOI	Sf. Cuv. Benedict de Nursia; Sf. Sfințit Mc. Alexandru preotul
15	MARTIE VINERI	Sf. Mc. Agapie, Plisie și Timolau (<i>Zi aliturgică.</i> <i>Dezlegare la brânză, lapte, ouă și pește</i>)
16	MARTIE SÂMBĂTĂ	Sf. Mc. Sabin Egipceanul; Sf. Cuv. Hristodul din Patmos (<i>Sâmbăta Sfinților Cuvioși</i>)
17	MARTIE DUMINICĂ	Sf. Cuv. Alexie, omul lui Dumnezeu
<p>Duminica Izgonirii lui Adam din Rai (a Lăsatului sec de brânză); Ap. Romani 13, 11-14; 14, 1-4; Ev. Matei 6, 14-21 (Învățătură despre iertare, post și neagonisire); glas 8, voser. 8</p>		

18	MARTIE LUNI	Sf. Ier. Chiril, arhiepiscopul Ierusalimului <i>(Începutul Postului Sfintelor Paști. Zi aliturgică. Canonul Mare)</i>
19	MARTIE MARTI	Sf. Mc. Hrisant și Daria, Claudiu și Ilaria; Sf. Mc. Marian diaconul <i>(Zi aliturgică. Canonul Mare)</i>
20	MARTIE MIERCURI	Sf. Cuv. Mucenici din Mănăstirea Sf. Sava cel Sfințit <i>(Canonul Mare)</i>

MARTIE 2024

21	MARTIE JOI	Sf. Ier. Iacob Mărturisitorul; Sf. Cuv. Serapion (<i>Canonul Mare</i>)
22	MARTIE VINERI	Sf. Sfințit Mc. Vasile, preotul din Ancira; Sf. Mc. Drosida, fiica împăratului Traian
23	MARTIE SÂMBĂTĂ	Sf. Cuv. Mc. Nicon și cei 199 de ucenici ai lui (<i>Sâmbăta Sf. Mare Mc. Teodor Tiron. Pomenirea morților</i>)
24	MARTIE DUMINICĂ	<i>Înainte-prăznuirea Bunei Vestiri;</i> Sf. Ier. Artemon, episcopul Seleuciei
Duminica întâi din Post (a Ortodoxiei); Ap. Evrei 11, 24-26; 32-40; Ev. Ioan 1, 43-51 (Chemarea lui Filip și a lui Natanael); glas 1, voscă. 9		

25	MARTIE LUNI	(†) Buna Vestire (<i>Dezlegare la pește</i>)
26	MARTIE MARTI	<i>Odovania praznicului Bunei Vestiri; Soborul Sf. Arhanghel Gavril; Sf. Mc. Montanus preotul și soția sa, Maxima; Sfinții 26 de Mucenici din Goția /Dacia</i>
27	MARTIE MIERCURI	Sf. Mc. Matrona din Tesalonic; Sf. Mc. Filit și Lidia, soția sa, cu cei 4 fii ai lor

MARTIE 2024

28	MARTIE JOI	Sf. Cuv. Ilarion cel Nou, egumenul Pelechitului, și Ștefan făcătorul de minuni
29	MARTIE VINERI	Sf. Sfinții Mc. Marcu, episcopul Aretuselor, și Chiril diaconul; Sf. Mc. Iona și Varahisie; Sf. Ier. Diadoh, episcopul Foticeei
30	MARTIE SÂMBĂTĂ	Sf. Cuv. Ioan Scărarul; Sf. Euvula, mama Sf. Pantelimon (Pomenirea morților)
31	MARTIE DUMINICĂ	Sf. Sfînt Mc. Ipatie, episcopul Gangrei; Sf. Mc. Veniamin diaconul
		<p>Duminica a 2-a din Post (a Sf. Ier. Grigorie Palama); Ap. Evrei 1, 10-14; 2, 1-3; al Ierarhului: Evrei 7, 26-28; 8, 1-2; Ev. Marcu 2, 1-12 (Vindecarea paraliticului din Capernaum); a Ierarhului: Ioan 10, 9-16 (Iisus – Păstorul cel bun); glas 2, voser. 10</p>

APRILIE 2024

1	APRILIE LUNI	Sf. Cuv. Maria Egipteanca; Sf. Mc. Gherontie; Sf. Cuv. Varsanufie de la Optina
2	APRILIE MARTI	Sf. Cuv. Tit, făcătorul de minuni; Sf. Mc. Amfian și Edesie
3	APRILIE MIERCURI	Sf. Cuv. Nichita Mărturisitorul și Ilirie

APRILIE 2024

4	APRILIE JOI	Sf. Cuv. Iosif Imnograful, Gheorghe din Maleon și Zosima
5	APRILIE VINERI	Sf. Mc. Teodul și Agatopod; Sf. Mc. Victorin și cei împreună cu el
6	APRILIE SÂMBĂTĂ	Sf. Sfințit Mc. Irineu, episcop de Sirmium; Sf. Ier. Eutihie, patriarhul Constantinopolului; Sf. Cuv. Grigorie Sinaitul și Platonida (<i>Pomenirea morților</i>)
7	APRILIE DUMINICĂ	Sf. Mc. Caliope; Sf. Ier. Gheorghe Mărturisitorul, episcopul Mitilenei
		Duminica a 3-a din Post (a Sfintei Cruci); Ap. Evrei 4, 14-16; 5, 1-6; Ev. Marcu 8, 34-38; 9, 1 (Luarea crucii și urmarea lui Hristos); găs 3, voser. 11

APRILIE 2024

8 LUNI	Sf. Ap. Irodion, Agav, Ruf, Flegon, Asincrit și Ermis; Sf. Ier. Celestin, episcopul Romei <hr/> <hr/> <hr/>
9 MARTI	Sf. Mc. Eupsihie; Sf. Cuv. Vadim <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
10 MIERCURI	Sf. Mc. Terentie, Pompei, African, Maxim și Dima <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

APRILIE 2024

11	APRILIE JOI	+) Sf. Ier. Calinic de la Cernica, episcopul Râmniciului; Sf. Sfințit Mc. Antipa, episcopul Pergamului
12	APRILIE VINERI	+) Sf. Mc. Sava de la Buzău (Sf. Ier. Vasile Mărturisitorul, episcop de Parion
13	APRILIE SÂMBĂTĂ	Sf. Sfințit Mc. Artemon; Sf. Mc. Elefterie Persul (Pomenirea morților)
14	APRILIE DUMINICĂ	+) Sf. Ier. Pahomie de la Gledin, episcopul Romanului; Sf. Ier. Martin Mărturisitorul, episcopul Romei; Sf. Mc. Tomaida
		Duminica a 4-a din Post (a Sf. Cuv. Ioan Scărarul); Ap. Evrei 6, 13-20; al Cuviosului; Efeseni 5, 8-19; Ev. Marcu 9, 17-32 (Vîndecarea fiului lunatic); a Cuviosului; Matei 4, 25; 5, 1-12 (Predica de pe munte – Fericirile); glas 4, voscrit. 1

APRILIE 2024

15	APRILIE LUNI	Sf. Ap. Aristarh, Pud și Trofim; Sf. Mc. Crescent
16	APRILIE MARTI	Sf. Mc. fecioare Agapia, Irina și Honia
17	APRILIE MIERCURI	Sf. Sfîntit Mc. Simeon, episcopul Persiei (<i>Denia Canonului Mare</i>)

APRILIE 2024

18	APRILIE JOI	Sf. Cuv. Ioan, ucenicul Sfântului Cuv. Grigorie Decapolitul
19	APRILIE VINERI	Sf. Cuv. Ioan de la Lavra Veche; Sf. Sfințit Mc. Pafnutie (Denia Acatistului Bunei Vestiri)
20	APRILIE SÂMBĂTĂ	† Sf. Ier. Teotim, episcopul Tomisului; Sf. Cuv. Teodor Trihina (<i>Pomenirea morților</i>)
21	APRILIE DUMINICĂ	Sf. Sfințit Mc. Ianuarie, episcop de Benevent; Sf. Mc. Teodor din Perga; Sf. Mc. Alexandra împărăteasa
<p>Duminica a 5-a din Post (a Sf. Cuv. Maria Egipteanca); Ap. Evrei 9, 11-14; al Cuvioasei: Galateni 3, 23-29; Ev. Marcu 10, 32-45 (Prevestirea Pătimirilor. Cererea fiilor lui Zevedeu); a Cuvioasei: Luca 7, 36-50 (Pocăința femeii păcătoase); glas 5, voscr. 2</p>		

APRILIE 2024

22

APRILIE
LUNI

Sf. Ier. Teodor Sicheotul, episcopul Anastasiopolei

23

APRILIE
MARTI

†) Sf. Mare Mc. Gheorghe, purtătorul de
biruință; Sf. Mc. Valerie

24

APRILIE
MIERCURI

†) Sf. Ierarhi Ilie Iorest, Simion Ștefan și Sava
Brancovici, mitropolii Transilvaniei; Sf. Ier.
Iosif Mărturisitorul din Maramureș; Sf. Mc.
Pasicrat și Valentin; Sf. Cuv. Elisabeta

APRILIE 2024

25	APRILIE JOI	Sf. Ap. Ev. Marcu; † Sf. Cuv. Vasile de la Poiana Mărului
26	APRILIE VINERI	Sf. Sfințit Mc. Vasilevs, episcopul Amasiei; Sf. Glafira; † Sf. Mc. Chiril, Chindeu și Tasie din Axiopolis (Cernavodă)
27	APRILIE SÂMBĂTĂ	Sf. Ap. Simeon, rudenia Domnului, episcopul Ierusalimului (<i>Sâmbăta lui Lazăr. Pomenirea morților</i>)
28	APRILIE DUMINICĂ	Sf. Ap. Iason și Sosipatru; † Sf. Mc. Maxim, Cvintilian și Dadas din Ozovia Intrarea Domnului în Ierusalim (Dezlegare la pește)
<p>Duminica a 6-a din Post (a Florilor). Toate ale praznicului: Ap. Filipeni 4, 4-9; Ev. Ioan 12, 1-18 (Denie)</p>		

APRILIE - MAI 2024

29	APRILIE LUNI	Sfânta și Marea Luni (<i>Denie</i>); Sf. 9 Mucenici din Cizic; Sf. Cuv. Memnon
30	APRILIE MARTI	Sfânta și Marea Marti (<i>Denie</i>); Sf. Ap. Iacob al lui Zevedeu
1	MAI MIERCURI	Sfânta și Marea Miercuri (<i>Denie</i>); Sf. Proroc Ieremia; Sf. Cuv. Mc. Eftimie, Ignatie și Acachie; Sf. Cuv. Isidora

MAI 2024

2	MAI JOI	Sfânta și Marea Joi (Denia celor 12 Evanghelii); Aducerea moaștelor Sf. Ier. Atanasie cel Mare, arhiepiscopul Alexandriei; †) Sf. Ier. Atanasie al III-lea (Patelarie), patriarhul Constantinopolului (<i>Slujba lui se va săvârși luni, a doua zi de Paști</i>); Sf. Matrona de la Moscova
3	MAI VINERI	Sfânta și Marea Vineri (Zi aliturgică. Denia Prohodului Domnului); †) Sf. Cuv. Irodion de la Lainici (<i>Slujba lui se va săvârși marți, a treia zi de Paști</i>)
4	MAI SÂMBĂTĂ	Sfânta și Marea Sâmbătă; Sf. Mc. Pelaghia; Sf. Monica
5	MAI DUMINICĂ	(†) Învierea Domnului nostru Iisus Hristos (<i>Sfintele Paști</i>)

Toate ale praznicului: Ap. Fapte 1, 1-8; Ev. Ioan 1, 1-17

MAI 2024

6	MAI LUNI	(†) Sfintele Paști
7	MAI MARTI	(†) Sfintele Paști
8	MAI MIERCURI	<p>†) Sf. Ap. și Evanghelist Ioan Teologul; Sf. Cuv. Arsenie cel Mare (<i>Harți</i>)</p> <input data-bbox="962 995 997 1027" type="radio"/>

MAI 2024

9	MAI JOI	Sf. Proroc Isaia; Sf. Mc. Hristofor; Aducerea la Bari a moaștelor Sf. Ier. Nicolae
10	MAI VINERI	†) Izvorul Tămăduirii; †) Cinstirea Sfintei Icoane a Maicii Domnului <i>Siriaca de la Mănăstirea Ghighiu;</i> Sf. Ap. Simon Zilotul (<i>Harți</i>)
11	MAI SÂMBĂTĂ	Sf. Sfințit Mc. Mochie preotul; Sf. Ier. Metodie și Sf. Cuv. Chiril, luminătorii slavilor
12	MAI DUMINICĂ	†) Sf. Mc. Ioan Valahul; Sf. Ier. Epifanie, arhiepiscopul Ciprului, și Gherman, patriarhul Constantinopolului
		Duminica a 2-a după Paști (a Sf. Apostol Toma); Ap. Fapte 5, 12-20; Ev. Ioan 20, 19-31; găs. 1, vosez. 1

13	MAI LUNI	Sf. Mc. Glicheria; Sf. Serghei Mărturisitorul
14	MAI MARTI	Sf. Mc. Isidor din Hios; Sf. Sfințit Mc. Terapont, episcopul Ciprului
15	MAI MIERCURI	Sf. Cuv. Pahomie cel Mare; †) Sf. Ier. Iacob Putneanul, mitropolitul Moldovei (<i>Dezlegare la pește</i>)

MAI 2024

16	MAI JOI	Sf. Cuv. Teodor cel Sfințit; †) Sf. Cuv. Sila, Paisie și Natan de la Sihăstria Putnei
17	MAI VINERI	Sf. Ap. Andronic și soția sa, Iunia; Sf. Cuv. Nectarie și Teofan (<i>Dezlegare la pește</i>)
18	MAI SÂMBĂTĂ	Sf. Mc. Petru, Dionisie și Paulin
19	MAI DUMINICĂ	Sf. Sfințit Mc. Patrichie, episcopul Prusei și cei împreuna cu el
Duminica a 3-a după Paști (a Mironosițelor); Ap. Fapte 6, 1-7; Ev. Marcu 15, 43-47; 16, 1-8; glas 2, vosec. 4		

20	MAI LUNI	Sf. Mc. Talaleu; Sf. Cuv. Talasie; Sf. Lidia din Filipi
21	MAI MARTI	†) Sfinții Mari Împărați și întocmai cu Apostolii, Constantin și mama sa, Elena
22	MAI MIERCURI	Sf. Mc. Vasilisc și Marcel; Sf. Părinți de la Sinodul al II-lea Ecumenic <i>(Dezlegare la pește)</i>

MAI 2024

23	MAI JOI	Sf. Ier. Mihail Mărturisitorul, episcopul Sinadei; Sf. Mironosită Maria lui Cleopa
24	MAI VINERI	<i>Odovania praznicului Învierii Domnului;</i> Sf. Cuv. Simeon cel din Muntele Minunat (Dezlegare la pește)
25	MAI SÂMBĂTĂ	† A treia aflare a capului Sf. Proroc Ioan Botezătorul
26	MAI DUMINICĂ	Sf. Ap. Carp și Alfeu; Sf. Mc. Averchie și Elena
<p>Duminica a 4-a după Paști (Vindecarea slăbăinogului de la Vitezda); Ap. Fapte 9, 32-42; Ev. Ioan 5, 1-15; glas 3, voser. 5</p>		

27	MAI LUNI	Sf. Mc. Iuliu Veteranul; Sf. Sfinții Mc. Eladie și Terapont, episcopul Sardei; Sf. Mărt. Ioan Rusul
28	MAI MARTI	Sfinții Ier. Eutihie, episcopul Melitinei, și Nichita, episcopul Calcedonului
29	MAI MIERCURI	Înjumătățirea Cincizecimii; Sf. Mc. Teodosia fecioara; Sf. Sfințit Mc. Olivian (<i>Dezlegare la pește</i>)

MAI - IUNIE 2024

30	MAI JOI	Sf. Cuv. Isaachie Mărturisitorul și Varlaam
31	MAI VINERI	Sf. Mc. Ermie, Eusebiu și Haralambie <i>(Dezlegare la pește)</i>
1	IUNIE SÂMBĂTĂ	Sf. Iustin Martirul și Filosoful și cei împreună cu el
2	IUNIE DUMINICĂ	†) Sf. Mare Mc. Ioan cel Nou de la Suceava; Sf. Ier. Nichifor Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului
<p>Duminica a 5-a după Paști (a Samarinencei); Ap. Fapte 11, 19-30; Ev. Ioan 4, 5-42; glos 4, voser. 7</p>		

3	IUNIE LUNI	Sf. Mc. Luchilian, Ipatie și Paula fecioara
4	IUNIE MARTI	†) Sf. Mc. Zotic, Atal, Camasie și Filip de la Niculițel; Sf. Ier. Mitrofan, arhiepiscopul Constantinopolului; Sf. Mironosițe Maria și Marta, surorile Dreptului Lazăr
5	IUNIE MIERCURI	<i>Odovania Înjumătățirii Cincizecimii; Sf. Sfințit Mc. Dorotei, episcopul Tirului (Dezlegare la pește)</i>

IUNIE 2024

6	IUNIE JOI	Sf. Cuv. Ilarion cel Nou, egumenul Mănăstirii lui Dalmat; Sf. Cuv. Visarion
7	IUNIE VINERI	Sf. Sfințit Mc. Teodot, episcopul Ancirei; Sf. Mc. Zenaida (<i>Dezlegare la pește</i>)
8	IUNIE SÂMBĂTĂ	† Sf. Mc. Nicandru și Marcian; Aducerea moaștelor Sf. Mare Mc. Teodor Stratilat
9	IUNIE DUMINICĂ	Sf. Ier. Chiril, arhiepiscopul Alexandriei
		Duminica a 6-a după Paști (Vindecarea orbului din naștere); Ap. Fapte 16, 16-34; Ev. Ioan 9, 1-38; glas 5, voser. 8

10	IUNIE LUNI	Sf. Mc. Alexandru și Antonina; Sf. Sfințit Mc. Timotei, episcopul Prusei
11	IUNIE MARTI	Sf. Ap. Bartolomeu și Barnaba; Sf. Ier. Luca, arhiepiscopul Crimeei; Cinstirea Sfintei Icoane a Maicii Domnului <i>Axion estin</i>
12	IUNIE MIERCURI	<i>Odovania praznicului Învierii Domnului;</i> Sf. Cuv. Onufrie cel Mare și Petru Athonitul (<i>Dezlegare la pește</i>)

IUNIE 2024

13	IUNIE JOI	(†) Înălțarea Domnului (Ziua Eroilor)
14	IUNIE VINERI	Sf. Proroc Elisei; Sf. Ier. Metodie Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului (<i>Dezlegare la pește</i>)
15	IUNIE SÂMBĂTĂ	Sf. Proroc Amos; † Sf. Mc. Isihie; Fericitii Augustin și Ieronim
16	IUNIE DUMINICĂ	† Sf. Ier. Martir Neofit Cretanul, mitropolitul Tării Românești; Sf. Ier. Tihon, episcopul Amatundei

Duminica a 7-a după Paști (a Sf. Părinți de la Sinodul I Ecumenic); Ap. Fapte 20, 16-18, 28-36; Ev. Ioan 17, 1-13 (Rugăciunea lui Iisus); glas 6, voser. 10

17	IUNIE LUNI	Sf. Mc. Manuil, Savel, Ismail, Inochentie și Felix
18	IUNIE MARTI	Sf. Mc. Leontie, Ipatie și Teodul; Sf. Cuv. Erasm
19	IUNIE MIERCURI	Sf. Ap. Iuda, rudenia Domnului; Sf. Cuv. Paisie cel Mare (<i>Dezlegare la pește</i>)

IUNIE 2024

20	IUNIE JOI	Sf. Sfințit Mc. Metodie, episcopul Patarelor; Sf. Ier. Calist, patriarhul Constantinopolului
21	IUNIE VINERI	<i>Odovania praznicului Înălțării Domnului; Sf. Mc. Iulian din Tars și Afrodisie (Dezlegare la pește)</i>
22	IUNIE SÂMBĂTĂ	(†) Sf. Ier. Grigorie Dascalul, mitropolitul Țării Românești; Sf. Sfințit Mc. Eusebiu, episcopul Samosatei (<i>Sâmbăta morților - Moșii de vară</i>)
23	IUNIE DUMINICĂ	(†) Pogorârea Sfântului Duh (<i>Cincizecimea sau Rusalile. Lăsatul secului pentru Postul Sfinților Apostoli</i>)

Duminica a 8-a după Paști. Toate ale praznicului: Ap. Fapte 2, 1-11; Ev. Ioan 7, 37-53; 8, 12

24	IUNIE LUNI	(†) Sfânta Treime; (†) Nașterea Sf. Proroc Ioan Botezătorul (Sânzienele sau Drăgaica); † Aducerea moaștelor Sf. Mare Mc. Ioan cel Nou de la Suceava; † Sf. Ier. Niceta de Remesiana (Începutul Postului Sfinților Apostoli. Dezlegare la pește)
25	IUNIE MARTI	Sf. Cuv. Mc. Fevronia; Sf. Mc. Orentie și frații săi; Sf. Mc. Livia
26	IUNIE MIERCURI	Sf. Cuv. David din Tesalonic; Sf. Ier. Ioan, episcopul Goției

IUNIE 2024

27	IUNIE JOI	Sf. Cuv. Samson, primitorul de străini; Sf. Mironosiță Ioana
28	IUNIE VINERI	Aducerea moaștelor Sf. Mc. doctori fără de arginți Chir și Ioan
29	IUNIE SÂMBĂTĂ	(†) Sf. Ap. Petru și Pavel; <i>Odovania praznicului Pogorârii Sfântului Duh</i>
30	IUNIE DUMINICĂ	† Soborul Sfintilor 12 Apostoli; (†) Sf. Ier. Ghelasie de la Râmet
		Duminica întâi după Rusalii (a Tuturor Sfinților); Ap. Evrei 11, 33-40; 12, 1-2; Ev. Matei 10, 32-33; 37-38 și 19, 27-30 (Urmarea lui Hristos); glas 8, voscrit. 1.

1 LUNI	IULIE †) Sf. Ier. Leontie de la Rădăuți; Sf. Mc. doctori fără de arginți Cosma și Damian, cei din Roma
2 MARTI	IULIE Așezarea veșmântului Născătoarei de Dumnezeu în biserică Vlaherne; †) Sf. Voievod Ștefan cel Mare; Sf. Ier. Iuvenalie, patriarhul Ierusalimului; Sf. Ier. Ioan Maximovici
3 MIERCURI	IULIE Sf. Mc. Iachint; Sf. Ier. Anatolie, patriarhul Constantinopolului

IULIE 2024

4	IULIE JOI	Sf. Ier. Andrei, arhiepiscopul Cretei; Sf. Cuv. Marta
5	IULIE VINERI	† Sf. Cuv. Atanasie Athonitul; Sf. Cuv. Lampadie
6	IULIE SÂMBĂTĂ	Sf. Cuv. Sisoecel Mare; Sf. Mc. Lucia din Roma
		☐
7	IULIE DUMINICĂ	†) Sf. Mare Mc. Chiriachi; Sf. Cuv. Toma din Maleon; Sf. Mc. Evangel
<p>Duminica a 2-a după Rusalii (a Sfinților Români); Ap. Romani 2, 10-16; al Sf. Români: 2 Corinteni 5, 17, 20; 6, 1, 3-7, 10; 13, 11; Ev. Matei 4, 18-23 (Chemarea primilor Apostoli); a Sf. Români: Matei 5, 14-16; 10, 32-33, 17-18, 22 (Lumina faptelor bune și mărturisirea lui Hristos); glas 1, voser. 2</p>		

8 LUNI	IULIE Sf. Mare Mc. Procopie și mama sa, Sf. Mc. Teodosia; †) Sf. Mc. Epictet preotul și Astion monahul
9 MARTI	IULIE †) Cinstirea Sfintei Icoane a Maicii Domnului Îndrumătoarea de la Mănăstirea Neamț; Sf. Sfințit Mc. Pangratie, episcopul Tavromeniei
10 MIERCURI	IULIE Sf. 45 de Mucenici din Nicopolea Armeniei

IULIE 2024

11	IULIE JOI	Sf. Mare Mc. Eufimia; Sf. Olga, cea întocmai cu Apostolii și luminătoarea Rusiei
12	IULIE VINERI	(†)Cinstirea Sfintei Icoane a Maicii Domnului Prodromița de la Muntele Athos; Sf. Mc. Procul și Ilarie; Sf. Cuv. Mihail Maleinul; Sf. Veronica; Sf. Cuv. Paisie Aghioritul(<i>Dezlegare la pește</i>)
13	IULIE SÂMBĂTĂ	† Aducerea moaștelor Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou la București; Soborul Sf. Arhanghel Gavriil; Sf. Cuv. Ștefan Savaitul; Sf. Cuv. Sara
14	IULIE DUMINICĂ	Sf. Ap. Achila; Sf. Mc. Iust și Iracle; Sf. Cuv. Nicodim Aghioritul
<p>Duminica a 3-a după Rusalii (a Sf. Părinti de la Sinodul al IV-lea Ecumenic); Ap. Romani 5, 1-10; al Sf. Părinti: Tit 3, 8-15; Ev. Matei 6, 22-33 (Despre grijile vieții); a Sf. Părinti: Ioan 17, 1-13 (Rugăciunea lui Iisus); glas 2, voscri. 3</p>		

15	IULIE LUNI	Sf. Mc. Chiric și Iulita; Sf. Vladimir, luminătorul Rusiei
16	IULIE MARTI	Sf. Sfințit Mc. Atinoghen cu cei 10 ucenici ai lui; Sf. Mc. Iulia
17	IULIE MIERCURI	Sf. Mare Mc. Marina; Sf. Ier. Eufrasie, episcopul Ionopolei

IULIE 2024

18	IULIE JOI	†) Sf. Mc. Emilian de la Durostorum; Sf. Cuv. Pamvo
19	IULIE VINERI	Sf. Cuv. Macrina, sora Sf. Vasile cel Mare; Sf. Cuv. Die; Aflareea moaștelor Sf. Cuv. Serafim de Sarov
20	IULIE SÂMBĂTĂ	†) Sfântul și slăvitul Proroc Ilie Tesviteanul
21	IULIE DUMINICĂ	Sf. Cuv. Simeon și Ioan Pustnicul; Sf. Proroc Iezechiel; †) Sf. Cuv. Rafael și Partenie, de la Agapia Veche
Duminica a 4-a după Rusalii; Ap. Romani 6, 18-23; Ev. Matei 8, 5-13 (Vindecarea slugii sutașului); glas 3, voscr. 4		

IULIE 2024

22	IULIE LUNI	Sf. Mironosiță și întocmai cu Apostolii Maria Magdalena; Sf. Cuv. Mc. Marcela
23	IULIE MARTI	Aducerea moaștelor Sf. Sfințit Mc. Foca; Sf. Mc. Apolinarie, Vitalie și Valeria
24	IULIE MIERCURI	Sf. Mare Mc. Hristina; Sf. Mc. Ermoghen

IULIE 2024

25	IULIE JOI	Adormirea Sfintei Ana, mama Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; Sf. Părinți de la Sinodul al V-lea Ecumenic; Sf. Cuv. Olimpiada și Eupraxia
26	IULIE VINERI	Sf. Sfințit Mc. Ermolae; Sf. Mc. Paraschevi din Roma; †) Sf. Cuv. Ioanichie cel Nou de la Muscel
27	IULIE SÂMBĂTĂ	† Sf. Mare Mc. și Tămăduitor Pantelimon
28	IULIE DUMINICĂ	Sf. Ap. și Diaconi: Prohor, Nicanor, Timon și Parmena; Sf. Cuv. Pavel de la Xiropotamu Duminica a 5-a după Rusalii; Ap. Romani 10, 1-10; Ev. Matei 8, 28-34; 9, 1 (Vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarei); glas 4, vosec. 5

29	IULIE LUNI	Sf. Mc. Calinic, Veniamin și Mamant; Sf. Mc. Teodota cu fiile săi
30	IULIE MARTI	Sf. Ap. Sila, Silvan, Crescent, Epenet și Andronic; Sf. Sfințit Mc. Valentin, episcopul Umbriei (<i>Lăsatul secului pentru Postul Adormirii Maicii Domnului</i>)
31	IULIE MIERCURI	<i>Înainte-prăznuirea scoaterii Sfintei Cruci; Sf. și Dreptul Evdochim; Sf. și Dreptul Iosif din Arimateea (Începutul Postului Adormirii Maicii Domnului)</i>

AGUST 2024

1	AUGUST JOI	Scoaterea Sfintei Cruci; Sf. 7 frați Mucenici Macabei
2	AUGUST VINERI	Aducerea moaștelor Sf. întâi Mc. și Arhidiacon Ștefan; Dreptul Gamaliel; Binecredinciosul împărat Iustinian cel Mare
3	AUGUST SÂMBĂTĂ	Sf. Cuv. Isaachie, Dalmat și Faust; Sf. Mironosiță Salomeea; Sf. Cuv. Teodora din Tesalonic
4	AUGUST DUMINICĂ	Sf. 7 tineri din Efes; Sf. Mc. Tatuil
		○
Duminica a 6-a după Rusalii; Ap. Romani 12, 6-14; Ev. Matei 9, 1-8 (Vindecarea paraliticului din Capernaum); glas 5, voscrit. 6		

5 AUGUST LUNI	<i>Înainte-prăznuirea Schimbării la Față a Domnului; †) Sf. Cuv. Ioan Iacob de la Neam;</i> Sf. Mc. Evsignie; Sf. Nona, mama Sf. Ier. Grigorie Teologul; Sf. Ier. Fabian, episcopul Romei
6 AUGUST MARTI	(†) Schimbarea la Față a Domnului <i>(Dezlegare la pește)</i>
7 AUGUST MIERCURI	†) Sf. Cuv. Teodora de la Sihla; †) Sf. Cuv. Pafnutie – Pârvu Zugravul; Sf. Cuv. Mc. Dometie Persul; Sf. Ier. Narcis, arhiepiscopul Ierusalimului; Sf. Cuv. Nicanor

AUGUST 2024

8	AUGUST JOI	Sf. Ier. Emilian Mărturisitorul, episcopul Cizicului, și Miron, episcopul Cretei
9	AUGUST VINERI	Sf. Ap. Matia; Sf. 10 Mc. care au pătimit pentru icoana lui Hristos
10	AUGUST SÂMBĂTĂ	Sf. Mc. Laurențiu arhidiaconul; Sf. Sfințit Mc. Xist, episcopul Romei; Sf. Mc. Ipolit
11	AUGUST DUMINICĂ	†) Sf. Ier. Nifon, patriarhul Constantinopolului; Sf. Mc. Evplu arhidiaconul
Duminica a 7-a după Rusalii; Ap. Romani 15, 1-7; Ev. Matei 9, 27-35 (Vindecarea a doi orbi și a unui mut din Capernaum); glas 6, voscrit. 7		

AUGUST 2024

12	AUGUST LUNI	Sf. Mc. Fotie și Anichit
13	AUGUST MARTI	<i>Odovania praznicului Schimbării la Față a Domnului;</i> Mutarea moaștelor Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul; Sf. Cuv. Dorotei și Dositei din Gaza
14	AUGUST MIERCURI	<i>Înainte-prăznuirea Adormirii Maicii Domnului;</i> Sf. Proroc Miheia

AGUST 2024

15	AUGUST JOI	(†) Adormirea Maicii Domnului
16	AUGUST VINERI	Aducerea Sf. Mahrame a Domnului din Edesa la Constantinopol; †) Sf. Martiri Brâncoveni: Constantin Voievod cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei, și sfetnicul Ianache; †) Sf. Cuv. Iosif de la Vărătec; Sf. Mc. Diomid
17	AUGUST SÂMBĂTĂ	†) Sf. Gheorghe Pelerinul; Sf. Mc. Miron preotul, Straton și Ciprian
18	AUGUST DUMINICĂ	Sf. Mc. Flor și Lavru
Duminica a 8-a după Rusalii; Ap. 1 Corinteni 1, 10-17; Ev. Matei 14, 14-22 (Înmulțirea pâinilor); glas 7, voser. 8		

AUGUST 2024

19	AUGUST LUNI	Sf. Mc. Andrei Stratilat, Timotei, Agapie și Tecla
20	AUGUST MARTI	Sf. Proroc Samuel; Sf. Mc. Sever, Eliodor și Teoharie
21	AUGUST MIERCURI	Sf. Ap. Tadeu; Sf. Mc. Vasa, cu fiile ei; Sf. Mc. Donat diaconul, Romul preotul, Silvan diaconul și Venust

August 2024

22	AUGUST JOI	Sf. Mc. Agatonic și cei împreună cu el
23	AUGUST VINERI	<i>Odovania praznicului Adormirii Maicii Domnului;</i> Sf. Mc. Lup; Sf. Sfințit Mc. Irineu, episcopul de Lugdunum
24	AUGUST SÂMBĂTĂ	Sf. Sfințit Mc. Eutihie; Sf. Mc. Tation
25	AUGUST DUMINICĂ	Aducerea moaștelor Sf. Ap. Bartolomeu; Sf. Ap. Tit
Duminica a 9-a după Rusalii; Ap. 1 Corinteni 3, 9-17; Ev. Matei 14, 22-34 (Potolirea furtunii); glas 8, voscer. 9		

AUGUST 2024

26	AUGUST LUNI	Sf. Mc. Adrian și Natalia, soția sa
27	AUGUST MARTI	Sf. Cuv. Pimen cel Mare; Sf. Mc. Fanurie; Sf. Ier. Osie, episcopul Cordobei
28	AUGUST MIERCURI	Sf. Cuv. Moise Etiopianul; Dreptul Iezechia; Sf. Cuv. Iosif Isihastul

August - Septembrie 2024

29	AUGUST JOI	(†) Tăierea capului Sf. Proroc Ioan Botezătorul (Post)
30	AUGUST VINERI	†) Sf. Ierarhi Varlaam, mitropolitul Moldovei, și Ioan de la Râșca și Secu, episcopul Romanului; Sf. Ierarhi Alexandru, Ioan și Pavel cel Nou, patriarhii Constantinopolului
31	AUGUST SÂMBĂTĂ	Așezarea cinstițului brâu al Maicii Domnului în răclă
1	SEPTEMBRIE DUMINICĂ	† Începutul anului bisericesc; † Sf. Cuv. Dionisie Exiguul; Sf. Cuv. Simeon Stâlpnicul (<i>Tedeum</i>)
Duminica a 10-a după Rusalii; Ap. 1 Corinteni 4, 9-16; Ev. Matei 17, 14-23 (Vindecarea lunaticului); glas 1, voser. 10		

SEPTEMBRIE 2024

2	SEPTEMBRIE LUNI	Sf. Mc. Mamant; Sf. Ier. Ioan Postitorul, patriarhul Constantinopolului
3	SEPTEMBRIE MARTI	Sf. Sfințit Mc. Antim, episcopul Nicomidiei; Sf. Cuv. Teoctist; † Sf. Cuv. Neofit și Meletie de la Mănăstirea Stânișoara ☒
4	SEPTEMBRIE MIERCURI	Sf. Sfințit Mc. Vavila, episcopul Antiohiei; Sf. Proroc Moise; Sf. Mc. Petroniu

SEPTEMBRIE 2024

5	SEPTEMBRIE JOI	Sf. Proroc Zaharia și Dreapta Elisabeta, părinții Sf. Ioan Botezătorul
<hr/> <hr/> <hr/>		
6	SEPTEMBRIE VINERI	Pomenirea minunii din Colose a Sf. Arhanghel Mihail; Sf. Mc. Eudoxie
<hr/> <hr/> <hr/>		
7	SEPTEMBRIE SÂMBĂTĂ	<i>Înainte-prăznuirea Nașterii Maicii Domnului;</i> Sf. Mc. Sozont; † Sf. Cuv. Simeon și Amfilohie de la Pângărați; Sf. Cuv. Casiana Imnografa.
<hr/> <hr/> <hr/>		
8	SEPTEMBRIE DUMINICĂ	(†) Nașterea Maicii Domnului
<p>Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci; Ap. Galateni 6, 11-18; al praznicului: Filipeni 2, 5-11; Ev. Ioan 3, 13-17 (Convorbirea lui Iisus cu Nicodim); a praznicului: Luca 10,38-42; 11, 27-28; glas 2, voscr. 11</p> <hr/> <hr/>		

SEPTEMBRIE 2024

9	SEPTEMBRIE LUNI	Sf. și Drepții dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana; †) Sf. Cuv. Chiriac de la Tazlău; †) Sf. Cuv. Onufrie de la Vorona; Sf. Părinți de la Sinodul al III-lea Ecumenic
10	SEPTEMBRIE MARTI	Sf. Mc. Minodora, Mitrodora și Nimfodora
11	SEPTEMBRIE MIERCURI	Sf. Cuv. Teodora din Alexandria; Sf. Cuv. Eufrosin bucătarul

SEPTEMBRIE 2024

12	SEPTEMBRIE JOI	<i>Odovania praznicului Nașterii Maicii Domnului;</i> Sf. Mc. Avtonom, Macedonie și Teodul
13	SEPTEMBRIE VINERI	<i>Înainte-prăznuirea Înălțării Sfintei Cruci; † Târnosirea bisericii Învierii din Ierusalim; Sf. Sfinții Mc. Corneliu Sutașul și Ciprian, episcopul Cartaginei; † Sf. Cuv. Ioan de la Prislop; Sf. Mc. din Dobrogea: Macrobie, Gordian, Ilie, Zotic, Lucian și Valerian</i>
14	SEPTEMBRIE SÂMBĂTĂ	(†) <i>Înălțarea Sfintei Cruci (Post)</i>
15	SEPTEMBRIE DUMINICĂ	† Sf. Ier. Iosif cel Nou de la Partoș, mitropolitul Banatului; † Sf. Mare Mc. Nichita; † Sf. Ier. Visarion, arhiepiscopul Larisei
		Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci; Ap. Galateni 2, 16-20; Ev. Marcu 8, 34-38; 9, 1 (Luarea crucii și urmarea lui Hristos); glas 3, voser. 1

SEPTEMBRIE 2024

16	SEPTEMBRIE LUNI	Sf. Mare Mc. Eufimia; Sf. Mc. Meletina și Ludmila
17	SEPTEMBRIE MARTI	†) Sf. Ier. Dionisie, episcopul Cetății Albe - Ismail; Sf. Mc. Sofia (<i>Înțelepciunea</i>) și fiicele ei: Pistis (<i>Credința</i>), Elpis (<i>Nădejdea</i>) și Agapi (<i>Dragoste</i>)
18	SEPTEMBRIE MIERCURI	Sf. Ier. Eumenie, episcopul Gortinei; Sf. Mc. Ariadna

SEPTEMBRIE 2024

19	SEPTEMBRIE JOI	Sf. Mc. Trofim, Savatie și Dorimedont
20	SEPTEMBRIE VINERI	Sf. Mari Mc. Eustatie și soția sa, Teopista, cu cei doi fii ai lor: Agapie și Teopist
21	SEPTEMBRIE SÂMBĂTĂ	<i>Odovania praznicului Înălțării Sfintei Cruci;</i> Sf. Ap. Codrat; Sf. Proroc Iona
22	SEPTEMBRIE DUMINICĂ	†) Sf. Ierarh Mc. Teodosie de la Mănăstirea Brazi, mitropolitul Moldovei; Sf. Sfințit Mc. Foca, episcop de Sinope
Duminica a 18-a după Rusalii; Ap. 2 Corinteni 9, 6-11; Ev. Luca 5, 1-11 (Pescuirea minunată); glas 4, voser. 2		

SEPTEMBRIE 2024

23	SEPTEMBRIE LUNI	Zămislirea Sf. Proroc Ioan Botezătorul; Sf. Cuv. Xantipa și Polixenia
24	SEPTEMBRIE MARTI	Sf. întâia Muceniță și întocmai cu Apostolii Tecla; Sf. Cuv. Siluan Athonitul
25	SEPTEMBRIE MIERCURI	Sf. Cuv. Eufrosina; Sf. Cuv. Pafnutie Egipteanul; Sf. Cuv. Serghei de la Radonej

SEPTEMBRIE 2024

26	SEPTEMBRIE JOI	†) Mutarea Sf. Ap. și Evangelist Ioan; †) Sf. Voievod Neagoe Basarab; Dreptul Ghedeon
27	SEPTEMBRIE VINERI	†) Sf. Ier. Martir Antim Ivireanul, mitropolitul Tării Românești; Sf. Mc. Calistrat și Epiharia
28	SEPTEMBRIE SÂMBĂTĂ	† Sf. Cuv. Hariton Mărturisitorul; Sf. Proroc Baruh; Sf. Cuv. Neofit Zăvorâtul din Cipru
29	SEPTEMBRIE DUMINICĂ	Sf. Cuv. Chiriac Sihastrul; Sf. Mc. Petronia
<p>Duminica a 19-a după Rusalii; Ap. 2 Corinteni 11, 31-33; 12, 1-9; Ev. Luca 6, 31-36 (Predica de pe munte. Iubirea vrăjmașilor); glas 5, voser. 3</p>		

SEPTEMBRIE - OCTOMBRIE 2024

30	SEPTEMBRIE LUNI	Sf. Ier. Grigorie Luminătorul, arhiepiscopul Armeniei; Sf. Mc. Ripsimia și Gaiani
1	OCTOMBRIE MARTI	(†) Acoperământul Maicii Domnului; Sf. Ap. Anania; Sf. Cuv. Roman Melodul; †) Sf. Cuv. Iosif și Chiriac de la Bisericani
2	OCTOMBRIE MIERCURI	Sf. Sfîntit Mc. Ciprian; Sf. Mc. Iustina fecioara

OCTOMBRIE 2024

3	OCTOMBRIE JOI	Sf. Sfințit Mc. Dionisie Areopagitul; Sf. Mc. Teocist
4	OCTOMBRIE VINERI	Sf. Sfințit Mc. Ierotei, episcopul Atenei
5	OCTOMBRIE SÂMBĂTĂ	Sf. Mc. Haritina; † Sf. Cuv. Daniil și Misail de la Mănăstirea Turnu
6	OCTOMBRIE DUMINICĂ	Sf. Ap. Toma; Sf. Mc. Erotiida
		Duminica a 20-a după Rusalii; Ap. Galateni 1, 11-19; Ev. Luca 7, 11-16 (Învierea fiului văduvei din Nain); glas 6, voser. 4

OCTOMBRIE 2024

7	OCTOMBRIE LUNI	† Sf. Mari Mc. Serghie și Vah; Sf. Mc. Iulian preotul, Chesarie diaconul și Polihronie
8	OCTOMBRIE MARTI	Sf. Cuv. Pelaghia și Taisia
9	OCTOMBRIE MIERCURI	Sf. Ap. Iacob al lui Alfeu; Sf. Cuv. Andronic și Atanasia

OCTOMBRIE 2024

10	OCTOMBRIE JOI	Sf. Mc. Evlampie și sora sa, Evlampie; Sf. Cuv. Vasian și Teofil Mărturisitorul
11	OCTOMBRIE VINERI	Sf. Ap. Filip, unul dintre cei 7 diaconi; Sf. Ier. Teofan Mărturisitorul, episcopul Niceei
12	OCTOMBRIE SÂMBĂTĂ	Sf. Mc. Prov, Tarah și Andronic; Sf. Ier. Cosma, episcopul Maiumei
13	OCTOMBRIE DUMINICĂ	† Aducerea moaștelor Sfântului Apostol Andrei la Iași; Sf. Mc. Carp, Papil, Agatodor, Agatonica și Florentie

Duminica a 21-a după Rusalii (a Sfinților Părinți de la Sinodul al VII-lea Ecumenic); Ap. Galateni 2, 16-20; al Sf. Părinți: Tit 3, 8-15; Ev. Luca 8, 5-15 (Pilda semănătorului); a Sf. Părinți: Ioan 17, 1-13 (Rugăciunea lui Iisus); glas 7, voser. 5

OCTOMBRIE 2024

14

OCTOMBRIE
LUNI

†) Sf. Cuv. Parascheva de la Iași; Sf. Mc. Nazarie,
Ghervasie, Protasie și Chelsie

15

OCTOMBRIE
MARTI

Sf. Sfințit Mc. Lucian, preotul din Antiohia

16

OCTOMBRIE
MIERCURI

Sf. Mc. Longhin Sutașul

OCTOMBRIE 2024

17

OCTOMBRIE
JOI

Sf. Proroc Oseea;
Sf. Cuv. Mc. Andrei Criteanul

18

OCTOMBRIE
VINERI

Sf. Ap. și Evanghelist Luca; Sf. Mc. Marin cel Bătrân

19

OCTOMBRIE
SÂMBĂTĂ

Sf. Proroc Ioil; Sf. Mc. Uar; Sf. Cleopatra;
Sf. Cuv. Ioan de la Rila

20

OCTOMBRIE
DUMINICĂ

Sf. Mare Mc. Artemie;
Sf. Cuv. Gherasim din Chefalonia

Duminica a 23-a după Rusalii; Ap. Efeseni 2, 4-10; Ev. Luca 8, 26-39 (Vindecarea demonizatului din
ținutul Ghergesenilor); glas 8, voser. 6

OCTOMBRIE 2024

21	OCTOMBRIE LUNI	†) Sf. Cuv. Mărturisitori: Visarion și Sofronie; Sf. Mc. Oprea; Sf. Preoți Mărturisitori: Ioan din Galeș și Moise Măcinic din Sibiel; Sf. Cuv. Ilarion cel Mare
22	OCTOMBRIE MARTI	Sf. Ier. Averchie, episcopul Ierapolei, cel întocmai cu Apostolii; Sf. 7 tineri din Efes
23	OCTOMBRIE MIERCURI	Sf. Ap. Iacob, rudenia Domnului, întâiul episcop al Ierusalimului; Sf. Cuv. Macarie Romanul

OCTOMBRIE 2024

24	OCTOMBRIE JOI	Sf. Mare Mucenic Areta; Sf. Mc. Marcu, Sotirih și Valentin
25	OCTOMBRIE VINERI	Sf. Mc. Marcian și Martirie; Sf. Tavita
26	OCTOMBRIE SÂMBĂTĂ	†) Sf. Mare Mc. Dimitrie, Izvorătorul de Mir
27	OCTOMBRIE DUMINICĂ	†) Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureștilor (ale căruia moaște se află în Catedrala Patriarhală); Sf. Mc. Nestor
		<p>Duminica a 24-a după Rusalii; Ap. Efeseni 2, 14-22; al Sfântului: Efeseni 4, 7-13; Ev. Luca 8, 41-56 (Învierea fiicei lui Iair); a Sfântului: Matei 11, 27-30; glas 1, voser. 7</p>

OCTOMBRIE - NOIEMBRIE 2024

28 LUNI	OCTOMBRIE † Sf. Ier. Iachint, mitropolitul Ţării Româneşti; Sf. Mc. Terentie, soţia sa, Neonila şi cei 7 fi;; Sf. Ier. Firmilian, episcopul Cezareei Capadociei
29 MARTI	OCTOMBRIE Sf. Cuv. Mc. Anastasia Romana; Sf. Cuv. Avramie şi Maria, nepoata sa
30 MIERCURI	OCTOMBRIE Sf. Sfinţit Mc. Zenovie, episcopul Ciliciei, şi sora sa, Zenovia; Sf. Ap. Cleopa

OCTOMBRIE - NOIEMBRIE 2024

31	OCTOMBRIE JOI	Sf. Ap. Apelie, Stahie, Amplie, Urban, Aristobul și Narcis; Sf. Mc. Epimah
1	NOIEMBRIE VINERI	Sf. doctori fără de arginț Cosma și Damian, cei din Asia
2	NOIEMBRIE SÂMBĂTĂ	Sf. Mc. Achindin, Pigasie, Aftonie, Elpidifor și Anempodist (<i>Sâmbăta morților - Moșii de toamnă</i>)
3	NOIEMBRIE DUMINICĂ	Sf. Sfinții Mc. Achepsima, Iosif și Aitala; Așezarea moaștelor Sf. Mare Mc. Gheorghe în Lida
Duminica a 22-a după Rusalii; Ap. Galateni 6, 11-18; Ev. Luca 16, 19-31 (Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr); glas 2, voser. 8		

NOIEMBRIE 2024

4	NOIEMBRIE LUNI	Sf. Cuv. Ioanichie cel Mare; Sf. Cuv. Gheorghe Mărturisitorul din Drama
5	NOIEMBRIE MARTI	Sf. Mc. Galaction și Epistimia
6	NOIEMBRIE MIERCURI	Sf. Ier. Pavel Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului; Sf. Cuv. Luca din Sicilia

NOIEMBRIE 2024

7	NOIEMBRIE JOI	Sfinții 33 de Mucenici din Melitina; Sf. Cuv. Lazăr din Muntele Galisiei
<hr/> <hr/> <hr/>		
8	NOIEMBRIE VINERI	†) Soborul Sf. Arhangheli Mihail și Gavril și al tuturor cereștilor puteri
<hr/> <hr/> <hr/>		
9	NOIEMBRIE SÂMBĂTĂ	†) Sf. Ier. Nectarie de la Eghina; Sf. Mc. Claudiu, Castor, Sempronian și Nicostrat; Sf. Mc. Onisifor și Porfirie; Sf. Cuv. Matrona
<hr/> <hr/> <hr/>		
10	NOIEMBRIE DUMINICĂ	Sf. Ap. Olimp, Rodion, Sosipatru, Erast, Terțiu și Cvart; Sf. Mc. Orest
<p>Duminica a 25-a după Rusalii; Ap. Efeseni 4, 1-7; Ev. Luca 10, 25-37 (Pilda samarineanului milostiv); glas 3, voser. 9</p> <hr/> <hr/> <hr/>		

NOIEMBRIE 2024

11 NOIEMBRIE LUNI	<p>† Sf. Mare Mc. Mina; Sf. Mc. Victor, Vichentie și Ștefanida; Sf. Cuv. Teodor Studitul</p> <hr/> <hr/> <hr/>
12 NOIEMBRIE MARTI	<p>Sf. Ier. Ioan cel Milostiv, patriarhul Alexandriei; †) Sf. Martiri și Mărturisitori Năsăudenii: Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigorie din Zagra și Vasile din Telciu; Sf. Cuv. Nil Pustnicul</p> <hr/> <hr/> <hr/>
13 NOIEMBRIE MIERCURI	<p>†) Sf. Ier. Ioan Gură de Aur, arhiepiscopul Constantinopolului, și mama sa, Sf. Antuza</p> <hr/> <hr/> <hr/>

NOIEMBRIE 2024

14	NOIEMBRIE JOI	Sf. Ap. Filip, unul dintre cei 12 Apostoli; Sf. Ier. Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului <i>(Lăsatul secului pentru Postul Nașterii Domnului)</i>
15	NOIEMBRIE VINERI	†) Sf. Cuv. Paisie de la Neamț; Sf. Mc. și Mărturisitori: Gurie, Samona și Aviv diaconul <i>(Începutul Postului Nașterii Domnului)</i>
16	NOIEMBRIE SÂMBĂTĂ	Sf. Ap. și Evangelist Matei
17	NOIEMBRIE DUMINICĂ	Sf. Ier. Grigorie Taumaturgul, episcopul Neocezareei, și Ghenadie, patriarhul Constantinopolului; Sf. Cuv. Lazăr Zugravul

Duminica a 26-a după Rusalii; Ap. Efeseni 5, 8-19; Ev. Luca 12, 16-21 (Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina); glas 4, vosec. 10

18	NOIEMBRIE LUNI	Sf. Mc. Platon, Roman și Zaheu
19	NOIEMBRIE MARTI	Sf. Proroc Avdie; Sf. Mc. Varlaam
20	NOIEMBRIE MIERCURI	<i>Înainte-prăznuirea Intrării în biserică a Maicii Domnului;</i> †) Sf. Cuv. Grigorie Decapolitul; Sf. Mc. Dasie; Sf. Ier. Proclu, arhiepiscopul Constantinopolului

NOIEMBRIE 2024

21

NOIEMBRIE
JOI

(†) Intrarea în Biserică a Maicii Domnului
(Dezlegare la pește)

22

NOIEMBRIE
VINERI

Sf. Ap. Filimon, Arhip, Onisim și Apfia;
Sf. Mc. Cecilia

23

NOIEMBRIE
SÂMBĂTĂ

† Sf. Cuv. Antonie de la Iezerul Vâlcii; Sf. Ier. Amfilohie, episcopul Iconiei, și Grigorie, episcopul Acraganelor *(Dezlegare la pește)*

24

NOIEMBRIE
DUMINICĂ

Sf. Sfinții Mc. Clement, episcopul Romei, și Petru, episcopul Alexandriei *(Dezlegare la pește)*

Duminica a 30-a după Rusalii; Ap. Coloseni 3, 12-16; Ev. Luca 18, 18-27 (Dregătorul bogat – Păzirea poruncilor); glas 5, voser. 11

DECEMBRIE 2024

25	NOIEMBRIE LUNI	<i>Odovania praznicului Intrării în biserică a Maicii Domnului; † Sf. Mare Mc. Ecaterina; Sf. Mare Mc. Mercurie (Dezlegare la pește)</i>
26	NOIEMBRIE MARTI	Sf. Cuv. Alipie Stâlpnicul, Nicon și Stelian Paflagonul
27	NOIEMBRIE MIERCURI	Sf. Mare Mc. Iacob Persul; Sf. Cuv. Natanael și Pinufrie

NOIEMBRIE - DECEMBRIE 2024

28	NOIEMBRIE JOI	Sf. Cuv. Mc. Ștefan cel Nou; Sf. Mc. Irinarh
29	NOIEMBRIE VINERI	Sf. Mc. Paramon și Filumen; Sf. Cuv. Pitirun
30	NOIEMBRIE SÂMBĂTĂ	†) Sf. Ap. Andrei, cel întâi chemat, Ocrotitorul României; †) Sf. Ier. Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei; Sf. Ier. Frumentie, episcopul Etiopiei (<i>Dezlegare la pește</i>)
1	DECEMBRIE DUMINICĂ	Sf. Proroc Naum; Sf. Filaret cel Milostiv (<i>Tedeum. Dezlegare la pește</i>)
		○
Duminica a 31-a după Rusalii; Ap. 1 Timotei 1, 15-17; Ev. Luca 18, 35-43 (Vindecarea orbului din Ierihon); glas 6, voser. 1		

DECEMBRIE 2024

2 LUNI	DECEMBRIE Sf. Proroc Avacum; Sf. Mc. Miropi; Sf. Cuv. Porfirie Cavșocalivitul; Sf. Ier. Solomon, arhiepiscopul Efesului
3 MARTI	†) Sf. Cuv. Gheorghe de la Cernica și Căldărușani; Sf. Proroc Sofonie (<i>Dezlegare la pește</i>)
4 MIERCURI	DECEMBRIE † Sf. Mare Mc. Varvara; Sf. Cuv. Ioan Damaschin

DECEMBRIE 2024

5	DECEMBRIE JOI	†) Sf. Cuv. Sava cel Sfințit; <i>(Dezlegare la pește)</i>
<hr/> <hr/> <hr/>		
6	DECEMBRIE VINERI	†) Sf. Ier. Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei, făcătorul de minuni <i>(Dezlegare la pește)</i>
<hr/> <hr/> <hr/>		
7	DECEMBRIE SÂMBĂTĂ	†) Sf. Mc. Filofteia de la Curtea de Argeș; Sf. Ier. Ambrozie, episcopul Mediolanului <i>(Dezlegare la pește)</i>
<hr/> <hr/> <hr/>		
8	DECEMBRIE DUMINICĂ	Sf. Cuv. Patapie; Sf. Ap. Cezar, Tihic și Onisifor <i>(Dezlegare la pește)</i>
 Duminica a 27-a după Rusalii; Ap. Efeseni 6, 10-17; Ev. Luca 13, 10-17 (Tămăduirea femeii gârbove); glas 7, voscrit. 2		
<hr/> <hr/>		

DECEMBRIE 2024

9 DECEMBRIE LUNI	Zămislirea Sfintei Fecioare Maria de către Sf. Ana; Sf. Prorocită Ana, mama Prorocului Samuel <i>(Dezlegare la pește)</i>
10 DECEMBRIE MARTI	Sf. Mc. Mina, Ermoghen și Evgraf
11 DECEMBRIE MIERCURI	Sf. Cuv. Daniil Stâlpnicul și Luca cel Nou

DECEMBRIE 2024

12	DECEMBRIE JOI	†) Sf. Ier. Spiridon, episcopul Trimitundei, făcătorul de minuni (<i>Dezlegare la pește</i>)
13	DECEMBRIE VINERI	†) Sf. Ier. Dosoftei, mitropolitul Moldovei; † Sf. Mari Mc. Eustratie, Auxentie, Evghenie, Mardarie și Orest; Sf. Mc. Lucia din Siracuza
14	DECEMBRIE SÂMBĂTĂ	Sf. Mc. Tirs, Calinic, Filimon și Apolonic (<i>Dezlegare la pește</i>)
15	DECEMBRIE DUMINICĂ	Sf. Sfîntit Mc. Elefterie, episcopul Iliriei; Sf. Mc. Antia și Suzana; Sf. Cuv. Pavel din Latro (<i>Dezlegare la pește</i>)
Duminica a 28-a după Rusalii (a Sf. Strâmoși după trup ai Domnului); Ap. Sf. Strâmoși: Coloseni 3, 4-11; Ev. Luca 14, 16-24 (Pilda celor poftiți la cină); glas 8, voser. 3		

DECEMBRIE 2024

16	DECEMBRIE LUNI	Sf. Proroc Agheu; Sf. Teofana împărăteasa
17	DECEMBRIE MARTI	Sf. Proroc Daniel și Sfinții trei tineri: Anania, Azaria și Misail
18	DECEMBRIE MIERCURI	†) Sf. Cuv. Daniil Sihastrul; Sf. Mc. Sebastian și Zoe; Sf. Ier. Modest, arhiepiscopul Ierusalimului

DECEMBRIE 2024

19

DECEMBRIE
JOI

Sf. Mc. Bonifatie; Sf. Aglaia;
Sf. Ier. Grichentie, episcopul Etiopiei

20

DECEMBRIE
VINERI

Înainte-prăznuirea Nașterii Domnului;
Sf. Sfințit Mc. Ignatie Teoforul, episcopul Antiohiei

21

DECEMBRIE
SÂMBĂTĂ

Sf. Mc. Iuliana din Nicomidia;
Sf. Mc. Temistocle

22

DECEMBRIE
DUMINICĂ

†) Sf. Ier. Petru Movilă, mitropolitul Kievului;
Sf. Mare Mc. Anastasia

Duminica dinaintea Nașterii Domnului (a Sf. Părinți după trup ai Domnului); Ap. Evrei 11, 9-10;
32-40; Ev. Matei 1, 1-25 (Genealogia Mântuitorului); găs 1, voser. 4

DECEMBRIE 2024

23	DECEMBRIE LUNI	Sfinții 10 Mucenici din Creta; Sf. Ier. Pavel, arhiepiscopul Neocezareei
24	DECEMBRIE MARTI	Sf. Cuv. Mc. Eugenia (<i>Ajunul Crăciunului</i>)
25	DECEMBRIE MIERCURI	(†) Nașterea Domnului (<i>Crăciunul. Harți</i>)

DECEMBRIE 2024

26	DECEMBRIE JOI	†) Soborul Maicii Domnului; †) Sf. Cuv. Nicodim cel Sfințit de la Tismana
27	DECEMBRIE VINERI	† Sfântul Ap., întâiul Mc. și Arhidiacon Ștefan; Sf. Cuv. Teodor Mărturisitorul (<i>Harfi</i>)
28	DECEMBRIE SÂMBĂTĂ	Sfinții 20.000 de Mucenici din Nicomidia
29	DECEMBRIE DUMINICĂ	Sfinții 14.000 de prunci uciși din porunca lui Irod; Sf. Cuv. Marcel și Tadeu
Duminica după Nașterea Domnului (a Sfinților Iosif Logodnicul, David Prorocul și Iacob, rudenia Domnului); Ap. Galateni 1, 11-19; Ev. Matei 2, 13-23 (Fuga în Egipt); glas 2, voser. 5		

DECEMBRIE 2024- IANUARIE 2025

30	DECEMBRIE LUNI	Sf. Mc. Anisia fecioara
31	DECEMBRIE MARTI	<i>Odovania praznicului Nașterii Domnului; Sf. Cuv. Melania Romana; † Sf. Mc. Hermes (Slujba la cumpăna dintre ani)</i>
1	IANUARIE MIERCURI	Tăierea-împrejur cea după trup a Domnului; †) Sf. Ier. Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei, și mama sa, Sf. Emilia (<i>Anul Nou. Tedeum.</i>)

DATA SFINTELOR PAŞTI

2025	20 aprilie	2028	16 aprilie
2026	12 aprilie	2029	8 aprilie
2027	2 mai	2023	28 aprilie

FAZELE LUNII

lună plină
lună nouă

primul pătrar
ultimul pătrar

RÂNDUIELI BISERICEȘTI ÎN ANUL 2024

Zile de post și posturi de peste an

Miercurile și vinerile de peste an (în afară de cele cu dezlegare, însemnate cu harți)

Ajunul Bobotezei (vineri, 5 ianuarie)

Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul (joi, 29 august)

Înălțarea Sfintei Cruci (sâmbătă, 14 septembrie)

Postul Sfintelor Paști (luni, 18 martie - sâmbătă, 4 mai)

Postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel (luni, 24 iunie - vineri, 28 iunie)

Postul Adormirii Maicii Domnului (miercuri, 31 iulie - miercuri, 14 august)

Postul Nașterii Domnului (vineri, 15 noiembrie - marți, 24 decembrie)

Zile aliturgice și zile cu diferite Liturghii

Zile aliturgice (în care nu se săvârșește nicio Sfântă Liturghie): miercuri și vineri, în săptămâna Lăsatului sec de brânză (13 și 15 martie); luni și marți, în prima săptămână a Postului Sfintelor Paști (18 și 19 martie); în Sfânta și Marea Vineri (3 mai).

Liturghia Sfântului Vasile cel Mare se săvârșește de 10 ori pe an: 1 și 5 ianuarie; 24 și 31 martie; 7, 14 și 21 aprilie; 2 și 4 mai; 24 decembrie.

Liturghia Darurilor înainte-sfințite se săvârșește în zilele de rând din Postul Sfintelor Paști (luni - vineri), începând de miercuri în prima

săptămână a Postului Mare, până în Sfânta și Marea Miercuri inclusiv, cu excepția praznicului Bunei Vestiri.

Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur se săvârșește în toate celelalte zile.

Zile în care nu se săvârșesc parastase

În toate duminicile de peste an; la Praznicele Împărătești (la Înălțarea Domnului se va săvârși doar pomenirea specială a eroilor); în zilele de rând (luni-vineri) ale Postului Mare (se săvârșește doar Litia mică pentru morți); în zilele aliturgice; în perioada de la Duminica Floriilor până la Duminica Sfântului Apostol Toma (28 aprilie – 12 mai); în perioada de la Crăciun până la Bobotează (25 decembrie - 6 ianuarie).

Zile și date importante

Ziua Culturii Naționale (luni, 15 ianuarie)

Ziua Unirii Principatelor Române, sărbătoare națională (miercuri, 24 ianuarie)

Ziua Deținuților Politici Anticomuniști din perioada 1944-1989 în România (sâmbătă, 9 martie)

Ziua Unirii Basarabiei cu România – 1918, sărbătoare națională (miercuri, 27 martie)

Ziua Independenței României - 1877, a Victoriei antinaziste - 1945 și a Europei - 1950 (joi, 9 mai)

10 Mai - sărbătoare națională (vineri, 10 mai)

Ziua Națională a Familiei (duminică, 12 mai)

Ziua națională de cinstire a martirilor din temnițele comuniste (marți, 14 mai)

Duminica Femeilor creștine (duminică, 19 mai)

Duminica părinților și copiilor (duminică, 2 iunie)

Ziua drapelului național (miercuri, 26 iunie)

Ziua imnului național al României (luni, 29 iulie)

Ziua națională pentru comemorarea martirilor Brâncoveni și de conștientizare a violențelor împotriva creștinilor (vineri, 16 august)

Duminica românilor migranți (duminică, 18 august)

Începutul anului bisericesc; Ziua rugăciunii pentru mediu (duminică, 1 septembrie)

Ziua Satului Românesc (duminică, 29 septembrie)

Ziua Bibliei (miercuri, 13 noiembrie)

Sfințirea Altarului Catedralei Naționale – 2018 (luni, 25 noiembrie)

Ziua Națională a României (duminică, 1 decembrie)

Sărbători bisericești naționale

Înălțarea Domnului – Ziua Eroilor (joi, 13 iunie)

Sf. Apostol Andrei cel întâi chemat, Ocrotitorul României (sâmbătă, 30 noiembrie)

Zile și sărbători legale în care nu se lucrează

Anul Nou (luni, 1, și marți, 2 ianuarie)

Botezul Domnului (sâmbătă, 6 ianuarie)

Soborul Sfântului Proroc Ioan Botezătorul (duminică, 7 ianuarie)

Ziua Unirii Principatelor Române (miercuri, 24 ianuarie)

Sărbătoarea internațională a muncii (miercuri, 1 mai)

Sfânta și Marea Vineri (vineri, 3 mai)

Prima și a doua zi de Paști (duminică, 5, și luni, 6 mai)

Ziua Copilului (sâmbătă, 1 iunie)

Prima și a doua zi de Rusalii (duminică, 23, și luni, 24 iunie)

Adormirea Maicii Domnului (joi, 15 august)

Sf. Apostol Andrei cel întâi chemat, Ocrotitorul României (sâmbătă, 30 noiembrie)

Ziua Națională a României (duminică, 1 decembrie)

Prima și a doua zi de Crăciun (miercuri, 25, și joi, 26 decembrie)

Nu se fac nunți (în anul 2024)

În toate zilele de post și în posturile de peste an: în toate miercurile și vinerile; de luni după Lăsatul secului de carne pentru Postul Sf. Paști până la Duminica Sf. Apostol Toma inclusiv (11 martie – 12 mai); în Postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel (24 – 28 iunie); în Postul Adormirii Maicilor Domnului (31 iulie – 14 august); la Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul (29 august); în Postul Nașterii Domnului (15 noiembrie – 24 decembrie); în ajunul și în zilele Praznicelor Împărătești (1 – 2 februarie; 12 – 13 iunie; 22 – 24 iunie; 15 august; 13 – 14 septembrie); de la Crăciun până la Bobotează (25 decembrie – 6 ianuarie).

NU SE FAC NUNȚI (ÎN ANUL 2025)

În toate zilele de post și în posturile de peste an: în toate miercurile și vinerile; de luni după Lăsatul secului de carne pentru Postul Sf. Paști până la Duminica Sf. Apostol Toma inclusiv (24 februarie – 27 aprilie); în Postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel (16 – 28 iunie); în Postul Adormirii Maicilor Domnului (1 – 14 august); la Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul (29 august); în Postul Nașterii Domnului (14 noiembrie – 24 decembrie); în ajunul și în zilele Praznicelor Împărătești (1 – 2 februarie; 28 – 29 mai; 7 – 9 iunie; 15 august; 13 - 14 septembrie); în perioada de la Crăciun până la Bobotează (25 decembrie - 6 ianuarie).

ORGANIZAREA CANONICĂ A BISERICII ORTODOXE

Atunci când ne referim la Biserica Ortodoxă universală, spunem despre ea că este „Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească“, Biserica cea adevărată întemeiată de către Mântuitorul Iisus Hristos.

Pe plan local, organizatoric, astăzi în lume Biserica Ortodoxă este alcătuită din mai multe Biserici locale surori, autocefale sau cu o conducere de sine stătătoare, după practica din cele mai vechi timpuri. Aceste Biserici, deși au o conducere proprie printr-un Sfânt Sinod, sunt în comuniune deplină, fapt care se exprimă în mod vizibil prin comuniunea euharistică prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos.

Configurația canonica a Bisericii Ortodoxe la începutul anului 2023 este următoarea:

1. Patriarhia Ecumenică a Constantinopolului

Patriarh: Sanctitatea Sa *Bartolomeu I*, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului

2. Patriarhia Alexandriei și a întregii Africi

Patriarh: Preafericirea Sa *Teodor al II-lea*, Papă și Patriarh al Alexandriei și al întregii Africi

3. Patriarhia Antiohiei și a întregului Orient

Patriarh: Preafericirea Sa *Ioan al X-lea*, Patriarhul Antiohiei și al întregului Orient

4. Patriarhia Ierusalimului și a toată Palestinei

Patriarh: Sanctitatea Sa *Teofil al III-lea*, Patriarhul Ierusalimului și al întregii Palestine

5. Patriarhia Moscovei și a întregii Rusii

Patriarh: Sanctitatea Sa *Chiril*, Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii

6. Patriarhia Română

Patriarh: Preafericirea Sa *Daniel*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

7. Patriarhia Sârbă

Patriarh: Preafericirea Sa *Porfirie*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Sârbe

8. Patriarhia Bulgară

Patriarh: Preafericirea Sa *Neofit*, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare

9. Patriarhia Georgiană

Patriarh: Sanctitatea Sa *Ilie al II-lea*, Patriarhul Georgiei

10. Biserica Ciprului

Arhiepiscop: Preafericirea Sa, *Gheorghe al III-lea*, Arhiepiscop de Noua Justiniana și al întregului Cipru

11. Biserica Greciei

Arhiepiscop: Preafericirea Sa *Ieronim al II-lea*, Arhiepiscopul Atenei și a toată Greciei

12. Biserica Poloniei

Mitropolit: Preafericirea Sa *Sava*, Mitropolitul Varșoviei și al întregii Polonii

13. Biserica Albaniei

Arhiepiscop: Preafericirea Sa *Anastasie*, Arhiepiscopul Tiranei și al întregii Albanii

14. Biserica Cehiei și Slovaciei

Mitropolit: Preafericirea Sa *Rastislav*, Mitropolitul Preșovului și al Tinuturilor Cehiei și Slovaciei

În afară de aceste Biserici autocefale, mai există și Biserici autonome, care depind de Biserici autocefale (ex. Biserica Finlandei), precum și numeroase eparhii înființate în Diaspora, prin emigrarea multor ortodocși din țările lor de baștină, în regiuni precum: America de Nord și de Sud, Italia, Franța, Germania, Australia și.a.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

Potrivit Statutului său pentru organizare și funcționare, Biserica Ortodoxă Română cuprinde pe toți credincioșii ortodocși români. Aceasta este organizată ca Patriarhie cu titulatura „Patriarhia Română“. Conducerea Bisericii în cele spirituale o are Sfântul Sinod. Adunarea Națională Bisericească este forul deliberativ central al Bisericii. Organismul executiv al Adunării Naționale Bisericești este Consiliul Național Bisericesc.

Sfântul Sinod se compune din Înaltpreasfinții Mitropoliți și Arhiepiscopi, Preasfinții Episcopi în funcție și Preasfinții Episcopi-vicari și Arhierei-vicari. Sfântul Sinod, Adunarea Națională Bisericească și Consiliul Național Bisericesc au ca președinte pe Preafericitul Părinte Patriarh.

PATRIARHIA ROMÂNĂ

Patriarh:

Preafericitul Părinte dr. **Daniel Ciobotea**

Aleea Dealul Mitropoliei nr. 2, Sector 4, 040163, București

Telefon 021.406.71.61; 406.71.95 ; Fax 021.406.71.62

Web site: www.patriarhia.ro; E-mail: patriarhia@dnt.ro

Episcopi-vicari patriarhali:

Preasfințitul dr. **Varlaam Ploieșteanul**

Secretarul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Aleea Dealul Mitropoliei nr. 25, Sector 4, 040163, București

Telefon 021.406.71.69; Fax 021.406.71.70

MITROPOLIA MUNTENIEI ȘI DOBROGEI

1. Arhiepiscopia Bucureștilor

Arhiepiscop și Mitropolit: Preafericitul Părinte **Daniel**, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române
Episcop-vicar: Preasfințitul dr. **Timotei Prahoveanul**
Intrarea Miron Cristea nr. 9, Sector 4, 040161, București
Telefon 021.337.49.57

2. Arhiepiscopia Tomisului

Arhiepiscop: Înaltpreasfințitul dr. **Teodosie Petrescu**
Str. Arhiepiscopiei nr. 23, 900732, Constanța, jud. Constanța
Telefon 0241.61.40.20; Fax 0241.61.17.32

3. Arhiepiscopia Târgoviștei

Arhiepiscop, Mitropolit și Exarh patriarhal pentru relațiile externe:
Înaltpreasfințitul dr. **Nifon Mihăiță**
Bd. Castaniilor nr. 3-5, 130004, Târgoviște, jud. Dâmbovița
Telefon 0245.21.37.13; 61.18.05

4. Arhiepiscopia Argeșului și Muscelului

Arhiepiscop: Înaltpreasfințitul **Calinic Argatu**
Bd. Basarabilor nr. 1, 115300, Curtea de Argeș, jud. Argeș
Telefon 0248.72.24.10; Fax 0248.71.44.01

5. Arhiepiscopia Buzăului și Vrancei

Arhiepiscop: Înaltpreasfințitul dr. **Ciprian Spiridon**
Aleea Episcopiei nr. 3, 120043, Buzău, jud. Buzău
Telefon 0238.71.07.14; Fax 0238.41.36.08

6. Arhiepiscopia Dunării de Jos

Arhiepiscop: Înaltpreasfințitul dr. **Casian Crăciun**
Str. Domnească nr. 104, 800201, Galați, jud. Galați
Telefon 0236.46.00.14; Fax 0236.46.01.94

7. Episcopia Sloboziei și Călărașilor

Episcop: Preasfințitul **Vincentiu Grifoni**

Str. Episcopiei nr. 2, 117660, Slobozia, jud. Ialomița

Telefon/Fax 0243.23.12.05

8. Episcopia Alexandriai și Teleormanului

Episcop: Preasfințitul **Galaction Stângă**

Str. Carpați nr. 15, 140059, Alexandria, jud. Teleorman

Telefon 0247.31.60.57; Fax 0247.32.66.54

9. Episcopia Giurgiului

Episcop: Preasfințitul dr. **Ambrozie Meleacă**

Str. Episcopiei nr. 13, 080015, Giurgiu, jud. Giurgiu

Telefon: 0264.21.40.79; Fax 064.21.40.81

10. Episcopia Tulcei

Episcop: Preasfințitul dr. **Visarion Bălțat**

Str. Mircea Vodă nr. 6A, 820134, Tulcea, jud. Tulcea

Telefon/Fax: 0240.51.51.45

MITROPOLIA MOLDOVEI ȘI BUCOVINEI

1. Arhiepiscopia Iașilor

Arhiepiscop și Mitropolit: Înaltpreasfințitul dr. **Teofan Savu**

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.16, 700064, Iași, jud.Iași

Telefon/Fax 0232.21.54.54, 21.54.56, 21.54.58, 21.53.00

Episcop-vicar: Preasfințitul Nichifor Botoșaneanul

2. Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților

Arhiepiscop: Înaltpreasfințitul dr. **Calinic Dumitriu**

Str. Ioan Vodă Viteazul nr. 2, 700497, Suceava, jud. Suceava

Telefon 0230.52.12.95, 22.70.54; Fax 0230.52.20.20

Episcop-vicar: Preasfințitul dr. **Damaschin Dorneanul**

Str. Ioan Vodă Viteazul nr. 2, 700497, Suceava, jud. Suceava

Telefon 0230.52.12.95, 22.70.54; Fax 0230.52.20.20

3. Arhiepiscopia Romanului și Bacăului

Arhiepiscop: Înaltpreasfințitul dr. **Ioachim Giosanu**

Str. Alexandru cel Bun nr. 5, 611065, Roman, jud. Neamț

Telefon/Fax 0233.744.683

4. Episcopia Hușilor

Episcop: Preasfințitul dr. **Ignatie Trif**

Str. Mihail Kogălniceanu nr. 19, 735100, Huși, jud. Vaslui

Telefon/Fax 0235.48.11.32

MITROPOLIA ARDEALULUI

1. Arhiepiscopia Sibiului

Arhiepiscop și Mitropolit: Înaltpreasfințitul dr. **Laurențiu Streza**

Str. Mitropoliei nr. 24, 735100, Sibiu, jud. Sibiu

Telefon 0269.21.15.84; Fax 0269.21.55.21

Episcop-vicar: Preasfințitul **Ilarion Făgărășanul**

Str. Mitropoliei nr. 24, 735100, Sibiu, jud. Sibiu

Telefon 0269.21.81.54

2. Arhiepiscopia Alba Iuliei

Arhiepiscop: Înaltpreasfințitul dr. **Irineu Pop**

Str. Mihai Viteazul nr. 16, 510010, Alba Iulia, jud. Alba

Telefon 0258. 81.16.90; Fax 0258. 81.27.97

3. Episcopia Oradiei

Episcop: Preasfințitul dr. **Sofronie Drinsec**

Str. Episcop Roman Ciorogariu nr. 3, 410017, Oradea, jud. Bihor

Telefon 0259.43.78.83; Fax 0259.43.34.87

4. Episcopia Covasnei și Harghitei

Episcop: Preasfințitul **Andrei Moldovan**

Str. Patriarhul Miron Cristea nr. 17, 530112, Miercurea Ciuc, jud. Harghita

Telefon 0266.17.12.69; Fax 0266.12.44.53

5. Episcopia Devei și Hunedoarei

Episcop: Preasfințitul dr. **Nestor Dinculeană**

Str. Avram Iancu nr. 2, 330025 Deva, jud. Hunedoara

Telefon/Fax 0254.21.12.41

MITROPOLIA CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

1. Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului

Arhiepiscop și Mitropolit: Înaltpreasfințitul dr. **Andrei Andreicuț**

Piața Avram Iancu nr. 18, 550179, Cluj-Napoca, jud. Cluj

Telefon 0264.19.39.44; Fax 0264.19.51.84

Episcop-vicar: Preasfințitul dr. **Benedict Bistrițeanul**

Piața Avram Iancu nr. 18, 550179, Cluj-Napoca, jud. Cluj

Telefon 0264.43.10.04

2. Episcopia Maramureșului și Sătmarului

Episcop: Preasfințitul dr. **Iustin Hodea**

Str. Avram Iancu nr. 5, 430313, Baia Mare, jud. Maramureș

Tel/fax: 0262. 21.46.14.

Arhiereu-vicar: Preasfințitul **Timotei Sătmăreanul**

Str. Avram Iancu nr. 5, 430313, Baia Mare, jud. Maramureș

Tel/fax: 0262. 21.46.14.

3. Episcopia Sălajului

Episcop: Preasfințitul dr. **Petroniu Florea**

Str. Avram Iancu nr. 29/A, 450143, Zalău, jud. Sălaj

Telefon/Fax 0360.10.03.21

MITROPOLIA OLTENIEI

1. Arhiepiscopia Craiovei

Arhiepiscop și Mitropolit: Înaltpreasfințitul dr. **Irineu Popa**

Str. Mitropolit Firmilian nr. 3, 200381, Craiova, jud. Dolj

Telefon 0251.41.50.54; Fax 0251.41.83.69

2. Arhiepiscopia Râmnicului

Arhiepiscop: Înaltpreasfințitul dr. **Varsanufie Gogescu**
Str. Carol I nr. 43, 240178, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
Telefon 0250.73.11.70; 73.88.21; Fax 0250.73.49.52

3. Episcopia Severinului și Strehăiei

Episcop: Preasfințitul dr. **Nicodim Nicolăescu**
Str. I. G. Bibicescu nr. 6, 220103, Drobeta Turnu Severin, jud. Mehedinți
Telefon 0252.33.30.48; Fax 0252. 33.30.49

4. Episcopia Slatinei și Romanaților

Episcop: Preasfințitul dr. **Sebastian Pașcanu**
Str. Frații Buzești nr. 15, 230080, Slatina, jud. Olt
Telefon 0249.42.10.26; Fax 0349.41.68.61

MITROPOLIA BANATULUI

1. Arhiepiscopia Timișoarei

Arhiepiscop și Mitropolit: Înaltpreasfințitul **Ioan Selejan**
Bd. C.D. Loga nr. 5, 300021, Timișoara, jud. Timiș
Telefon 0256.49.32.32; Fax 0256.49.11.76
Episcop-vicar: Preasfințitul **Paisie Lugojanul**
Bd. C.D. Loga nr. 5, 300021, Timișoara, jud. Timiș
Telefon 0256.29.52.28; Fax 0256.49.11.76

2. Arhiepiscopia Aradului

Arhiepiscop: Înaltpreasfințitul dr. **Timotei Seviciu**
Str. Episcopiei nr. 60-62, 310084, Arad, jud. Arad
Telefon 0257.28.18.56; Fax 0257.28.12.62
Episcop-vicar: Preasfințitul dr. **Emilian Crișanul**
Str. Episcopiei nr. 60-62, 310084, Arad, jud. Arad
Telefon 0257.28.18.56; Fax 0257.28.12.62

3. Episcopia Caransebeșului

Episcop: Preasfințitul dr. **Lucian Mic**
Str. Nicolae Corneanu nr. 11, 325400, Caransebeș, jud. Caraș-

Severin
Telefon 0255.516.412; Fax 0255.51.64.02

**MITROPOLIA BASARABIEI,
AUTONOMĂ ȘI DE STIL VECHI
ȘI EXARHATUL PLAIURILOR**

1. Arhiepiscopia Chișinăului

Arhiepiscop, Mitropolit și Exarh al Plaiurilor: Înaltpreasfințitul
Petru Păduraru

Str. 31 August 1989 nr. 161, 2004, Chișinău, Republica Moldova

2. Episcopia Bălțiilor

Episcop: Preasfințitul Antonie Telembici

3. Episcopia Basarabiei de Sud

Episcop: Preasfințitul dr. Veniamin Goreanu

4. Episcopia Dubăsarilor și a toată Transnistria

**MITROPOLIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ
PENTRU GERMANIA, EUROPA CENTRALĂ ȘI DE NORD**

1. Arhiepiscopia ortodoxă română a Germaniei, Austriei și Luxemburgului

Arhiepiscop și Mitropolit: Înaltpreasfințitul dr. Serafim Joantă
Fürthestraße 166-168, D-90429, Nürnberg, Germania
Telefon +49. 911.323.69.13; Fax +49. 911.323. 69. 12

Episcop-vicar: Preasfințitul Sofian Brașoveanul
Paul-Heyse-Str. 19, D-80336, München, Germania

2. Episcopia ortodoxă română a Europei de Nord

Episcop: Preasfințitul dr. Macarie Drăgoi
Hässlingbyvägen 7; 13691 Haninge-Stockholm, Suedia

MITROPOLIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ PENTRU EUROPA OCCIDENTALĂ ȘI MERIDIONALĂ

1. Arhiepiscopia ortodoxă română a Europei Occidentale

Arhiepiscop și Mitropolit: Înaltpreasfințitul dr. **Iosif Pop**

1 Bd. du Général Le Clerc, 91470, Limours, Franța

Telefon +33. 1.64.91.59.24; Fax +33. 1. 64.91.26.83

Episcop-vicar: Preasfințitul **Marc Nemțeanul**

62 rue Mazarin, 33000, Bordeaux, Franța

2. Episcopia ortodoxă română din Italia

Episcop: Preasfințitul **Siluan Șpan**

Via Ardeatina nr. 1741, 00134 Roma, Italia

Telefon/Fax +39. 06. 71. 97. 343

Arhiereu-vicar: Preasfințitul **Atanasie de Bogdania**

3. Episcopia ortodoxă română a Spaniei și Portugaliei

Episcop: Preasfințitul **Timotei Lauran**

Avenida Alfonso XIII nr. 157; 28016 Madrid, Spania

Telefon +34913501881 int. 104

Arhiereu-vicar: Preasfințitul **Teofil de Iberia**

MITROPOLIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A CELOR DOUĂ AMERICI

1. Arhiepiscopia ortodoxă română a Statelor Unite ale Americii

Arhiepiscop și Mitropolit: Înaltpreasfințitul **Nicolae Condrea**

5410 N. Newland Ave, Chicago IL, 60656, USA

Telefon +1.773.774.1677; Fax 1.773.774.1805

2. Episcopia ortodoxă română a Canadei

Episcop: Preasfințitul **Ioan Casian Tunaru**

2010 Boul. Marie, St-Hubert Quebec J4T 2B1 Canada

Tel: +1.450.812.1733

EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DIN UNGARIA

Episcop: Preasfințitul dr. **Siluan Mănuilă**
Parcul Groza nr. 2, 5700 Gyula, Ungaria
Telefon/Fax +36.66.361.281

EPISCOPIA DACIEI FELIX

Episcop: Preasfințitul **Ieronim Crețu**
Ul. Zarko Zrenianina br. 60, 26300, Vărșet, Serbia
Telefon +381.138.110.71

EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DIN AUSTRALIA ȘI NOUA ZEELANDĂ

Episcop: Preasfințitul **Mihail Filimon**
61–63 Queensberry Street, Carlton 3053, Melbourne, Victoria,
Australia, P.O. Box 122

VICARIATUL ORTODOX UCRAINEAN

Vicariatul Ortodox Ucrainean din România
Vicar general: P.C. Părinte dr. **Nicolae Lauruc**
Loc. Sighetu Marmației, județul Maramureș,
Str. Bogdan Vodă nr. 12

REPREZENTANȚE ȘI COMUNITĂȚI ALE PATRIARHIEI ROMÂNE ÎN STRĂINĂTATE

Reprezentanța Patriarhiei Române la Locurile Sfinte (Așezământul Românesc de la Ierusalim; Așezământul Românesc de la Ierihon cu Centrul de Studii și Pelerinaje „*Sfântul Cuvios Ioan Iacob*”, Așezământul Românesc de la Iordan), Reprezentanța Patriarhiei Române pe lângă instituțiile europene (Bruxelles), Reprezentanța Patriarhiei Române de la Sofia (Bulgaria), Comunitatea Ortodoxă

Română din Turcia (Istanbul), Comunitatea Ortodoxă Română din Africa de Sud (Johannesburg), Comunitatea Ortodoxă Română din Cipru (Nicosia), Comunitatea Ortodoxă Română din Japonia (Tokyo, Osaka), Comunitatea Ortodoxă Română din Siria (Damasc)

UNITĂȚI BISERICEȘTI AFLATE SUB ALTE JURISDICȚII

Așezăminte românești din Sfântul Munte Athos (Prodromu, Lacu și alte schituri sau chilii), aflate sub jurisdicția Patriarhiei Ecumenice a Constantinopolului

ARHIEPISCOPIA TIMIȘOAREI

CENTRUL EPARHIAL

**300021 TIMIȘOARA, Bd. C. D. Loga nr. 7,
tel. 0256/490287**

www.mitropoliaabanatului.ro

email: secretariat@arhiepiscopiatimisoarei.ro

Arhiepiscop și Mitropolit: Înaltpreasfințitul Părinte Ioan Selejan

Episcop-vicar: Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul

Vicar eparhial: pr. ic. stavr. dr. Ionel Popescu

Sectorul administrativ-bisericesc: consilier pr. ic. stavr. Mircea Szilagyi

Sectorul economic-financiar: consilier pr. ic. stavr. Cristian Constantin

Sectorul social filantropic și misionar:

consilier: pr. ic. stavr. Cristian Pavel

Sectorul învățământ și activități cu tineretul: consilier pr. ic. stavr. dr. Nichifor Tănase

Sectorul patrimoniu și construcții bisericești:

consilier: pr. ic. stavr. ing. Timotei Anișorac

referent: Constantin Diaconescu

Oficiul juridic: consilier pr. ic. stavr. Ioan Bălăngean

Inspector bisericesc și serviciul secretariat: pr. ic. stavr. Marius Sfercoci

Inspector eparhial-cultural: pr. ic. stavr. Cristian Lucian Păiș

Sectorul exarhatul mănăstirilor: arhimandrit Simeon Stana

Serviciul contabilitate: Lucia Benchea și Marinela Pașca

Serviciul personal: Andreea Petrușe, Mihaela Valenta

Serviciul registratură: monahia Epiharia Șerbănoiu

Serviciul tehnoredactare: Mariana Varga

Administrator: preot Valentin Benchea

Redacția revistei „Altarul Banatului“: pr. ic. stavr. dr. Daniel Alic

Redacția revistei „Învierea“: diac. dr. Răzvan Fibișan și diac. dr. Alexandru Dan Adam

Biroul de comunicații și relații cu publicul: Lucian Florea

Studioul de radio „Învierea“: dr. Irina Arieșan, preot Marius Mircia și Claudiu Răducu

Fundația „Filantropia“: coordonator pr. ic. stavr. Cristian Pavel

Asistent social: monahia Chiriachi Pricop

Arhivă și bibliotecă: dr. Florin Popovici

Biroul de pelerinaje: Beatrix Pîrvu

Atelierul de croitorie: monahia Andreia Iordache și monahia Alexia Cernescu

Casa de ajutor reciproc a clerului: Marinela Pașca

Casierie: Mihaela Piroc

Servicul tehnic: Ioan Muntean, Petru Popan și Dan Rusmir

Societatea comercială de editură și tipografie Partoș S.R.L.: arhidiacon dr. Marian Pîrvu

Depozitul de obiecte bisericești – catedrala mitropolitană: Răzvan Muntean, Alin Moga, Mirela Lațcu, Angela Mihaela Diaconescu și Vincențiu Bășa

Muzeul de artă veche bisericească (demisolul catedralei mitropolitane): monahia dr. Filoteea Ploşnea

Atelierul de lumănaři: preot Ștefan Mezin

Magazinul de obiecte bisericești de la catedrală: monahia Rafaela Bora

Magazinul de obiecte bisericești Lugoj: Maria Cerbu

Magazinul de obiecte bisericești Făget: Maria Jurj

Magazinul de obiecte bisericești Jimbolia: Elena Chifoi

Inspector la disciplina Religie: prof. Daniela Buzatu

ADUNAREA EPARHIALĂ (legislatura 2022-2026)

1. Comisia administrativ-bisericească

Președinte: preot Grigore Marița
Raportor: Ing. Liviu Bugescu
Membri: preot Florin Cotocea
av. Florin Cărăbaș
antr. Alin Miclea
conf.univ.dr. Adrian Sturza

2. Comisia culturală și educațională

Președinte: pr. conf. univ. dr. Constantin Jinga
Raportor: prof. univ. dr. Marilen-Gabriel Pirtea
Membri: preot Ovidiu Marinescu
prof. Ion Traia
conf.univ.dr. Claudiu Mesaroș
ing. Gheorghe Stînean

3. Comisia economică, bugetară și patrimonială

Președinte: preot Grigore Mera
Raportor: prof.univ.dr. Sorin Mușuroi
Membri: preot Tiberiu-Mihail Benescu
antr. Horia Cardoș
ing. Ion Constantin
prof. dr.ing. Marin Marin

4. Comisia social – filantropică

Președinte: preot Daniel Otescu
Raportor: lect.univ.dr. Virgil-Filaret Musta
Membri: preot Alin Vărzaru
prof.univ.dr. Constantin-Tudor Luca
ing. Ion Miron
ing. Călin Costinaș

5. Comisia organizatorică, juridică și de validare

Președinte: preot Gheorghe Florea
Raportor: ec. Claudiu Avramescu
Membri: preot Ștefan Dumitrescu
ing. Vasile Cotuna
antr. Cătălin Burlacu
ec. Silviu Mihai Rusu

Secretarii Adunării Eparhiale

pr. conf. dr. Constantin Jinga
prof. univ. dr. Sorin Mușuroi
lect. univ. dr. Virgil-Filaret Musta

MEMBRI ÎN ADUNAREA NAȚIONALĂ BISERICEASCĂ

preot Constantin Jinga
prof. univ. dr. Marilen Gabriel Pirtea
lect. univ. dr. Virgil-Filaret Musta

CONSILIUL EPARHIAL

Preoți
preot Constantin Jinga
preot Grigore Marița
preot Grigore Mera

Mireni
ing. Liviu Bugescu
prof. univ. dr. Sorin Mușuroi
avocat Florin Cărăbaș
ing. Călin Costinaș
prof. univ. dr. Virgil Filaret Musta
prof. dr. ing. Marin Marin

CONSISTORIUL EPARHIAL

preot Daniel Aron Alic – președinte
preot Ion Florentin Jura – membru
preot Ioan Mezinca – membru
Supleanți
preot Eugen Babescu
preot Valer Budiul

CONSISTORIUL MITROPOLITAN

preot Sergiu-Alexandru Pantea – membru

CONSISTORIUL MONAHAL EPARHIAL

Președinte: arhim. Simeon Stana, exarh eparhial
protos. Mihail Duma – membru
protos. Ștefan Mateș – membru

Supleanți
arhim. Climent Vântu, mănăstirea Săraca
protos. Serafim Grozăvescu, mănăstirea Cebza
Grefier: preot Ioan Bălăngean – consilier la Centrul eparhial

Membru în Consistoriul Mitropolitan Monahal
ieromonah lect. univ. dr. Rafael Povîrnaru

Membru în Consistoriul Superior Bisericesc
pr. lect. univ. dr. Cosmin Panțuru

Membru în Consistoriul monahal Superior Bisericesc
protos. Matei Buliga, mănăstirea Dobrești

CATEDRALA MITROPOLITANĂ

Administrator: arhidiacon Eugen Goanță

Preoți: ic. stavr. Dumitru Vana, ic. stavr. Constantin Train, ic. stavr. Dan Dragomir, ic. Vasile Cîmpean, dr. Daniel Hlodec, Gavril Mihai Piroc și Sergiu Pantea

Diaconi: arhid. dr. Marian Pîrvu, arhid. Veselin Ciocov, dr. Alexandru Dan Adam și dr. Răzvan Fibișan

UNIVERSITATEA DE VEST – TIMIȘOARA

FACULTATEA DE LITERE, ISTORIE ȘI TEOLOGIE COLECTIVUL DE TEOLOGIE ORTODOXĂ PASTORALĂ

Decan: prof. univ. dr. habil. Loredana Pungă

Prodecani: conf. univ. dr. Valy Ceia, lect. univ. dr. Karla Lupșan, lect. univ. dr. Gabriel Bărdășan

Secretar șef: prof. Ramona Mițiga

Secretar pentru programele de studii teologice: Mariana Mitrică

Şeful colectivului de Teologie ortodoxă: pr. conf. univ. dr. Constantin Jinga

Conferențiari: pr. dr. Gavril Trifa, pr. dr. Constantin Jinga, dr. Remus Feraru și dr. habil. Daniel Lemeni

Lectori: pr. dr. Daniel Enea, pr. dr. Cosmin Panțuru, pr. dr. Adrian

Covan, pr. dr. Alin Scridon, pr. dr. Marius Florescu și pr. dr. Ioan Mihoc

Cadre didactice asociate: pr. dr. Nichifor Tănase, pr. dr. Marius Ioana, ierom. dr. Rafael Povîrnaru, pr. drd. Laurian Popa și pr. dr. Iosif Stancovici

Duhovnic: ieromonah dr. Rafael Povîrnaru

Biblioteca Facultății de Teologie: Nicolae Dragoș Lenger

Administrator sediu: Irina Lazar

LICEUL TEOLOGIC ORTODOX „SFÂNTUL ANTIM IVIREANUL“ DIN TIMIȘOARA

Director: prof. Adela Panait

Secretariat: tel/fax +40 356 179 440,

contact@liceulortodoxsfantulantim.ro

Administrație: tel +40 356 178 802,

administratie@liceulortodoxsfantulantim.ro

Adresa: Bld. Liviu Rebreanu nr. 35 (sau intrarea de pe str. Eneas nr. 57),
300210 Timișoara, Timiș, România

Adresă web: <http://liceulortodoxsfantulantim.ro>

GRĂDINIȚA „TROIȚA” DIN TIMIȘOARA

Director: prof. Margareta Tănăsoiu

Director: +40723 528 594

Secretariat: +40 758 876 482

Email: contact@gradinitatroitita.ro

Adresa: Bld. Liviu Rebreanu nr. 35 (sau intrarea de pe str. Eneas nr. 57), 300210, Timișoara, Timiș, România. Adresa unde funcționează efectiv Grădinița „Troița“ este: Str. Acad. Al. Borza nr. 8, Timișoara.

Adresă web: www.gradinitatroitita.ro

PROTOPOPIATE

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN TIMIȘOARA I

Adresa: Piața Alexandru Mocioni nr. 9, Timișoara, 300199

Protopop pr. ic. stav. Zaharia Pereș

Telefon: 0256 496 699

E-mail: protopopiatm1@gmail.com

1. Timișoara Blașcovici „Sf. M. Mc. Gheorghe” și „Sf. Arh. Mihail și Gavril”, 2012, 974 familii cu 2152 credincioși
preot paroh George Giurgiu
preot Gheorghe Moșneguțu

2. Timișoara Calea Aradului „Adormirea Maicii Domnului”, 1999-2002, 2674 familii cu 7800 credincioși
preot paroh Iosif Hânda
preot Daniel-Sorin Pop-Dumi
preot Andrei Lehaci
diacon Flavius-Cătălin Unc

3. Timișoara Cetate „Sf. M. Mc. Dimitrie”, 729 familii cu 1162 credincioși
preot paroh Mircea-Marcel Vlaicu
preot Georgel-Dumitru Dimoiu
diacon David-Cătălin Burlacu

4. Timișoara Dacia „Pogorârea Sf. Duh”, 1994-2003, 4515 familii și 10278 credincioși
preot paroh Zaharia Pereș
preot Florin-Ionuț Filip

preot Gheorghe Itineanț
preot Ioan-Gelu Vasiescu
preot Ioan Bude
preot Ioan Rujoni
preot Ionel-Adrian Chermeleu

5. Timișoara Fratelia „Sf. Ap. Petru și Pavel”, 1960, 3334 familii cu 9143 credincioși,
preot paroh Ioan-Gruia Bălăngean
preot Timotei Anișorac
preot Alexandru Ranca
diacon Radu-Gabriel Pașcalău
diacon Lucian Florea

6. Timișoara Freidorf „Pogorârea Sf. Duh”, 1975-1980, 1362 familii cu 4086 credincioși
preot paroh Petru Itineanț
preot Claudiu-Mircea Roșoiu
preot Daniel-Marius Mateia

7. Timișoara Iosefin „Nașterea Maicii Domnului”, 1936, 4091 familii cu 12424 credincioși
preot paroh Ionel Popescu
preot Cristian-Lucian Păiș
preot Eugen Babescu
preot Emanuel Petrulescu
preot Ioan-Florin Carebia

8. Timișoara Mehala „Înălțarea Domnului”, 1937, 2578 familii cu 6337 credincioși
preot paroh Cristian-Adrian Constantin
preot Ilie-Eduard Tănase
preot Grigore Mera
preot Dorin-Ionel Săvescu
diacon Ioan-Laurențiu Bagiu

- 9. Timișoara Ronat** „Adormirea Maicii Domnului”, 1994, 1026 familii cu 2714 credincioși
preot paroh Timotei Sbera
preot Marius Mircia
diacon Ion-Alexandru Ardereanu
- 10. Timișoara Sf. Nicolae** „Sf. Ier. Nicolae”, 2007, 703 familii cu 1855 credincioși
preot paroh Ioan-Romeo Dumitrașcu
preot Adrian Floca
- 11. Timișoara Steaua** „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul”, 2007, 645 familii cu 1835 credincioși
preot paroh Ioan-Cornel Mezinca
preot Ion-Ache Novac
- 12. Bărăteaz** „Sf. Cuv. Paraschiva” 1836, 141 familii cu 360 credincioși
preot paroh Bogdan-Gabriel Boicu
- 13. Becicherecu Mic** „Adormirea Maicii Domnului”, 1909, 511 familii cu 1331 credincioși
preot paroh Ioan Jurji
- 14. Beregsău Mare** „Sf. M. Mc. Gheorghe”, 1810, 349 familii cu 874 credincioși
preot paroh Nicolae Dale
preot Semenic Sârbu
- 15. Beregsău Mic** „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul”, 2008-2010, 162 familii cu 516 credincioși
preot paroh Cristian-Marian Szekeres
- 16. Bobda** „Sf. Ev. Luca”, 1864, 261 familii cu 477 credincioși
preot paroh Remus-Daniel Pogănu

- 17. Carani** „Sf. Arh. Mihail și Gavril”, 1947, 145 familii cu 453 credincioși
preot paroh Constantin-Florin Milin
- 18. Călacea** „Sf. M. Mc. Gheorghe”, 1812, 140 familii cu 364 credincioși
preot paroh Ioan Mura
- 19. Cărpiniș** „Sf. M. Mc. Dimitrie”, 1994, 682 familii cu 1802 credincioși
preot paroh Gheorghita-Cristian Popa
- 20. Checea** „Pogorârea Sf. Duh”, 1856, 184 familii cu 410 credincioși
preot paroh Gheorghe-Ovidiu Cucu
- 21. Chișoda** „Adormirea Maicii Domnului”, 1735, 633 familii cu 1979 credincioși
preot paroh Traian Debucean
preot Dragoș Debucean
preot Iulian Matiș
- 22. Cenei** „Adormirea Maicii Domnului”, 1997 (amenajare capelă), 179 familii cu 394 credincioși
preot paroh Mihai-Iustin Ierima
- 23. Cornești** „Adormirea Maicii Domnului”, 1875, 157 familii cu 512 credincioși
preot paroh Ștefan Șișu
- 24. Crai Nou** „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul”, 1939, 135 familii cu 290 credincioși
filia **Rudna**, fără lăcaș de cult, 30 familii cu 52 credincioși
preot paroh Aurel Fediuc
- 25. Diniș** „Sf. Împ. Constantin și Elena”, 1989, 247 familii cu 686 credincioși
filia **Sânmartinul Sârbesc**, capela „Sf. Arh. Mihail și Gavriil”, 1920-

1930, 87 familii cu 300 credincioși
preot paroh Vasile Balogh

26. Dudeștii Noi „Sf. M. Mc. Dimitrie”, 1968, 420 familii cu 1116 credincioși
preot paroh Ionuț Cristea

27. Foeni „Adormirea Maicăi Domnului”, 1875, 294 familii cu 791 credincioși
filia **Cruceni**, „Sf. Arh. Mihail și Gavriil”, 49 familii cu 132 credincioși
preot paroh Nicolae Strizu

28. Giroc „Sf. M. Mc. Dimitrie”, 1795, 740 familii cu 2556 credincioși
preot paroh Iulian-Marius Şonea
preot Dorel-Adrian Covac

29. Giuvăz „Adormirea Maicăi Domnului”, 1725, 320 familii cu 940 credincioși
filia **Ivanda** „Sf. Ier. Iosif Cel Nou de la Partoș”, 2007, 200 familii cu 300 credincioși
preot paroh Cornel Bercea

30. Hodoni „Sf. M. Mc. Dimitrie”, 1812, 270 familii cu 880 credincioși
preot paroh Cătălin-Eugen Ionele

31. Ionel „Sf. Ap. Petru și Pavel”, 2011, 110 familii cu 320 credincioși
preot paroh Vlad Stupariu

32. Jimbolia „Bunavestire”, 1933-1942, 1558 familii cu 4674 credincioși
preot paroh Petru Alexa
preot Grigore Mariță

33. Orțișoara „Adormirea Maicăi Domnului”, 1972, 404 familii cu 1132 credincioși
preot paroh Ionuț Mura

- 34. Parța** „Nașterea Maicii Domnului”, 1896, 241 familii cu 605 credincioși
preot paroh Simion Bistrițan
- 35. Peciu Nou** „Adormirea Maicii Domnului”, 2010, 743 familii cu 1830 credincioși
preot paroh Tiberiu-Mihai Benescu
- 36. Pustiniș** „Adormirea Maicii Domnului”, 1925, 126 familii cu 318 credincioși
filia **Otelec**, fără lăcaș de cult, 4 familii cu 18 credincioși
preot paroh Dan Spătaru
- 37. Săcalaz I** „Pogorârea Sf. Duh”, 1937, 475 familii cu 1708 credincioși
preot paroh Ionel Maftei
preot Petru Toma
- 38. Săcalaz II** capela „Adormirea Maicii Domnului”, 2021
preot Nicolae-Cosmin Drugan
- 39. Sânandrei** „Sf. M. Mc. Dimitrie”, 1834, 521 familii cu 1185 credincioși
preot paroh Andrei-Daniel Sîrb
- 40. Sânmihaiu German** „Adormirea Maicii Domnului”, 1843, 143 familii cu 428 credincioși
preot paroh Cătălin-Toma Albai
- 41. Sânmihaiu Român** „Sf. M. Mc. Gheorghe”, 1724, 460 familii cu 1268 credincioși
preot paroh Pompiliu-Florin Rediș
preot Dan-Dumitru Gîrjoabă
- 42. Seceani** „Sf. Ier. Nicolae”, 1848, 140 familii cu 295 credincioși
preot paroh Deian-IIia Vesici

43. Șag „Adormirea Maicii Domnului”, 1776, 449 familii cu 1360 credincioși
preot paroh Ionel-Florin Băran

44. Uivar „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul”, 1997-2010, 251 familii cu 722 credincioși
filia **Răuți**, „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul”, 2012, 63 familii cu 230 credincioși
filia Sânmartinul Maghiar, fără lăcaș de cult, 25 familii cu 60 credincioși
preot paroh Călin-Tiberiu-Nicolae Iftimie

45. Urseni „Adormirea Maicii Domnului”, 1937, 281 familii cu 1013 credincioși
filia **Rudicica**, fără lăcaș de cult, 10 familii cu 30 credincioși
preot paroh Nic-Orlando Văran

46. Utvin „Adormirea Maicii Domnului”, 1714, 382 familii cu 1146 credincioși
preot paroh Ovidiu-Mihai Cucec

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN TIMIȘOARA II

Adresa: Str. Moise Nicoară nr. 17, Timișoara, 300314

Protopop pr. ic. stav. Caius Andrașoni

Telefon: 0372 717 840; Mobil: 0771 077 102

E-mail: port_2@yahoo.com

1. Timișoara – Aeroport „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul” 2003, 181 familii cu 436 credincioși
preot paroh Doru Melinescu

2. Timișoara - Calea Lugojului „Nașterea Maicii Domnului”, 1.746 familii cu 3.601 credincioși
preot paroh Ioan-Mircea Toie
preot Daniel Trăilă
preot Gavril Creță

3. Timișoara - Calea Martirilor – „Sf. Arhid. Ștefan”, 3.521 familii cu 7.859 credincioși
preot paroh Ioan-Florentin Jura
preot Alin-Mihai Cuza
preot Sorin Vasiu

4. Timișoara - Ciarda Roșie biserică „Adormirea Maicii Domnului”, 487 familii cu 1.356 credincioși
preot paroh Adrian Carebia
preot Cristian Miloș

5. Timișoara – Elisabetin „Adormirea Maicii Domnului“ 1784, 3.615 familii cu 9.375 credincioși
preot paroh Cristian Niculescu
preot Gheorghe-Nichifor Tănase
preot Petru Suru

6. Timișoara – Fabric „Sf. Prooroc Ilie Testviteanul“ 1912, 1.177 familii cu 2.697 credincioși
preot paroh Cosmin Panțuru
preot Daniel-Aron Alic
preot Nicolae Morar
diacon Dorin Cătinean

7. Timișoara - Fabric Est „Sf. Împ. Constantin și Elena“ 1945, 284 familii cu 770 credincioși
preot paroh Cristian-Aurel Tomescu

8. Timișoara - Fabric Vest „Pogorârea Sf. Duh“, în curs de pictare,
700 familii cu 1.747 credincioși
preot paroh Constantin Jinga
preot Robert Nedelcu
preot Cristian Pavel

9. Timișoara - Ghiroda Nouă „Adormirea Maicii Domnului“ 1986,
518 familii cu 1.673 credincioși
preot paroh Mircea Szilagyi
preot Daniel Sabău
preot Vlad Munteanu

10. Timișoara - Pădurea Verde „Nașterea Maicii Domnului“ 1746,
481 familii cu 1.209 credincioși
preot Alin Scridon

11. Timișoara – Plopi „Sf. Ap. Petru și Pavel“ 1969, 412 familii cu 1.120 credincioși
preot paroh Valentin Benchea

12. Timișoara - Spitalul Județean „Sf. Dr. Cosma și Damian“, 1.067 familii cu 2.046 credincioși
preot paroh Cosmin Dan
preot Manuel Popescu
preot Bogdan Neaga

13. Timișoara – „Sf. M. Mc. Gheorghe”, în curs de organizare
preot paroh Cătălin Goia

14. Timișoara - Viile Fabric „Sf. Ap. Petru și Pavel“ 1997, 6.701
familii cu 14.695 credincioși;
preot paroh Marius Sfercoci
preot Sorin Lungoci
preot Petru Drăghicescu
preot Mihai Petrovici

15. Timișoara - Zona Pârvan „Bunavestire“, 2000, 282 familii cu
523 credincioși
preot paroh Marius Ioana

16. Timișoara - Zona Soarelui „Sf. Ier. Nicolae“, 2006, 1.974 familii
cu 4.935 credincioși
preot paroh Eugen Murgu
preot Dan Dragomir
preot Valer Budiul
diacon Lucian-Teodor Turcuș

17. Timișoara - Zona Soarelui Sud „Sf. Ier. Nicolae“, 261 familii cu
721 credincioși
preot paroh Voinea Ijeconi
preot Laurian Popa

18. Timișoara - Zona Tipografilor „Sf. Cuv. Paraschiva“, 2007,
1.125 familii cu 2.561 credincioși
preot paroh Ioan Dumitriu
preot Nicolae Lupșescu
preot Vasile Cuc
capela „Bunavestire“ din incinta I.P.J. Timiș, 2002
preot Cristian-Florin Răduică

19. Recaș I „Pogorârea Sf. Duh“ 1924, 410 familii cu 1.006 credincioși
preot paroh Ioan-Liviu Bugariu

- 20. Recaş II** „Sf. Ap. Petru și Pavel“ 2003, 379 familii cu 1.136 credincioși
filia Stanciova, capela „Sf. Ier. Nicolae“, 1927, 65 familii cu 87 credincioși
preot paroh Aurelian Milă
- 21. Albina** „Adormirea Maicii Domnului“ 1981, 124 familii cu 332 credincioși
preot paroh Marius-Dumitru Ursu
- 22. Alioş** „Adormirea Maicii Domnului“ 1826, 281 familii cu 731 credincioși
preot paroh Radu-Ioan Meșter
- 23. Bazoşu Nou** „Sf. Cuv. Paraschiva“ 1961, 95 familii cu 299 credincioși
preot paroh Dorin Muntean
- 24. Bazoşu Vechi** „Sf. M. Mc. Gheorghe“ 1901, 239 familii cu 592 credincioși
preot paroh Cristian-Gabriel Băican
- 25. Bencecu de Jos** „Sf. Ier. Nicolae“ 1899, 75 familii cu 120 credincioși
filia Bencecu de Sus, capela „Sf. Ioan Botezătorul“ 1976, 175 familii cu 750 credincioși
preot paroh Viorel-Vasile Mînea
- 26. Berini** „Ad. Maicii Domnului“ 1975, 127 familii cu 328 credincioși
filia Tormac, fără locaș de cult, 103 familii cu 178 credincioși
preot paroh Ioan Borchescu
- 27. Bucovăț** „Sf. M. Mc. Gheorghe“ 1935, 253 familii cu 678 credincioși
preot paroh Dumitru Straca

28. Buzad „Sf. Ier. Nicolae“ 1962, nr. 92, 86 familii cu 175 credincioși
filia Şarlota, fără locaș de cult, 36 familii cu 76 credincioși
preot paroh Mihai Botiz

29. Cerneteaz „Sf. Ier. Nicolae“ 1841, 252 familii cu 689 credincioși
preot paroh Marius-Adrian Rumega

30. Chevereşu Mare „Înălțarea Domnului“ 1800, 179 familii cu 415 credincioși
preot paroh Viorel Blidariu

31. Comeat „Nașterea Maicii Domnului“, 1912, 13 familii cu 26 credincioși
filia Altringen, fără locaș de cult, 7 familii cu 17 credincioși
filia Bogda, capelă, 25 familii cu 60 credincioși
filia Sintar, fără locaș de cult, 7 familii cu 22 credincioși
preot paroh Gheorghe-Victor Dinu-Petre

32. Covaci „Sf. M. Mc. Dimitrie“ 1995, 136 familii cu 500 credincioși
preot paroh Vasilică Mutaşcu

33. Dragşina „Sf. Ap. Petru și Pavel“ 1869, 118 familii cu 313 credincioși
preot paroh Ionel Simion

34. Dumbrăvița „Sf. Ier. Vasile cel Mare“ 2005, 400 familii cu 1.300 credincioși
preot paroh Achim-Vasile Baboş
preot Adrian Nicola
preot Gheorghe řtefan

35. Dumbrăvița Banat II „Sf. M. Mc. Gheorghe“, 2008, 389 familii cu 1.162 credincioși
preot paroh Adrian Crașovan
preot Dan Oancea

36. Dumbrăvița III, în curs de organizare

37. Fibiș „Sf. M. Mc. Gheorghe“ 1812, nr. 91, 414 familii cu 1.132 credincioși

preot paroh Ioan Bolbos

preot Vasile Anișorac

38. Ghiroda Veche „Sf. M. Mc. Gheorghe“ 1939, 807 familii cu 2.747 credincioși

preot paroh Caius Andrașoni

preot Ionel-Ciprian Cristea

39. Giarmata „Nașterea Maicii Domnului“ 1972, 384 familii cu 1.942 credincioși

preot paroh Ioan Sălvan

40. Giarmata VII „Nașterea Maicii Domnului“ 1938, 338 familii cu 859 credincioși

preot paroh Vasile Suciu

preot Ioan Mermeze

41. Herneacova „Învierea Domnului“ 1870, 138 familii cu 320 credincioși

filia Sălciau Nouă, „Nașterea Maicii Domnului“ 1951, 7 familii cu 15 credincioși

filia Nadăș, fără locaș de cult, 27 de familii cu 37 credincioși

preot paroh Ion Dragomir

42. Ianova „Sf. M . Mc. Gheorghe“ 1836, 284 familii cu 738 credincioși

preot paroh Ionuț Vîntu

43. Icloda „Nașterea Maicii Domnului“ 1901, 81 familii cu 228 credincioși

preot paroh Florian Maxim

- 44. Izvin „Sf. Ap. Toma“** 1786, 192 familii cu 535 credincioși
preot paroh Ciprian Ștefoni
- 45. Mașloc „Sf. Ap. Petru și Pavel, Sf. Stelian Paflagonul și Nașterea Maicii Domnului“** 2006, 134 familii cu 260 credincioși
filia Remetea Mică, capela „Nașterea Maicii Domnului și Sf. Pr. Ilie Tesviteanul“ 1979, 50 familii cu 111 credincioși
preot paroh Ilia-Pătruț Pavlovici
- 46. Moșnița Nouă „Sf. Prooroc Ilie“** 2007, 317 familii cu 915 credincioși;
preot paroh Ionică Gîță
- 47. Moșnița Veche „Înălțarea Domnului“** 1912, 245 familii cu 691 credincioși
preot paroh Ștefan Mezin
- 48. Murani „Sf. M. Mc. Gheorghe“** 1845, 81 familii cu 321 credincioși
preot paroh Petru Temelie
- 49. Pișchia „Pogorârea Sf. Duh“** 1991, 294 familii cu 805 credincioși
preot paroh Lucian Spath
- 50. Remetea Mare „Adormirea Maicii Domnului“** 1911, 290 familii cu 879 credincioși
preot paroh Vasile Ciotău-Babușcov
- 51. Sacoșu Turcesc „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul“** 1925, 215 familii cu 559 credincioși
preot paroh Ion-Dănuț Liuba
- 52. Sânandrei Colonie „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul“** 2001, 70 familii cu 191 credincioși
preot paroh Teodor Cocan

53. Stamora Română „Învierea Domnului“ 1862, 170 familii cu 320 credincioși

filia Otvești, fără locaș de cult, 34 familii cu 107 credincioși
preot paroh Ștefan Mareniu

54. Uliuc „Adormirea Maicii Domnului“ 1922, 119 familii cu 274 credincioși

preot paroh Ovidiu Groza

55. Unip „Naștera Maicii Domnului“ 1912, 82 familii cu 211 credincioși

preot paroh Eugen-Aurel Jurca

59. Vucova „Naștera Maicii Domnului“ 1895, 57 familii cu 138 credincioși

preot paroh Sorin Galeriu

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN LUGOJ

Adresa: Str. 20 Decembrie '89 nr. 7, Lugoj, 305500

Protopop pr. ic. stav. Ionuț-Viorel Furdean

Telefon: 0256 351 971; Mobil: 0755 254 853

Email: protopopiatlugoj@yahoo.com

1. Lugoj I „Adormirea Maicii Domnului” 1759, capela „Sf. Împ. Constantin și Elena” 1883, 3.735 familii cu 8.376 credincioși
preot paroh Ioan Cerbu
preot Cristian Cerbu
preot Ioan Last
diacon Silviu Iordache

2. Lugoj II „Învierea Domnului” și „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril” 2009, 2.517 familii cu 6.100 credincioși
preot paroh Nicolae Ciucure
preot Ionuț-Viorel Furdean
diacon Daniel Andriescu

3. Lugoj III „Pogorârea Sf. Duh”, 1991, 597 familii cu 1.492 credincioși
preot paroh Radu-Mihail Copil
preot Caius-Livius-Irimie Capotescu

4. Lugoj IV „Sf. Arh. Mihail și Gavril” 1920, 561 familii cu 1.278 credincioși
preot paroh Dorel Cimponeriu

5. Lugoj V - Cotu Mic „Sfântul Ioan Botezătorul”, 1.120 familii cu 2.824 credincioși
preot paroh Alin Vărzaru

6. Lugoj VI „Sf. Ier. Iosif cel Nou de la Partoș”, 160 familii cu 354 credincioși
preot paroh Traian Birăescu

7. Babşa „Sf. M. Mc. Gheorghe”, 1896, 81 familii cu 180 credincioși
preot paroh Florin Lăzărescu

8. Bacova capela „Sf. Proroc Ilie”, 263 familii cu 802 credincioși
preot paroh Constantin Timariu

9. Balinț „Învierea Domnului”, 1890, 86 familii cu 173 credincioși
preot paroh Emanuel-Ioan Pavel

10. Bara „Sf. M. Mc. Gheorghe”, 1885, 75 familii cu 184 credincioși
filia **Lăpușnic** „Sf. Arh. Mihail și Gavril”
filia **Dobrești** „Sf. Cuv. Parascheva”
filia **Spata**, „Sf. Pr. Ilie Tesviteanul”, 5 credincioși
preot paroh Daniel Cărăbaș

11. Belinț „Învierea Domnului”, 1797, 505 familii cu 1.505 credincioși
preot paroh Daniel Otescu

12. Blajova „Adormirea Maicii Domnului”, 1830, 50 familii cu 116
credincioși
preot paroh Răzvan Mateș

13. Boldur „Nașterea Maicii Domnului”, 1868, 181 familii cu 535
credincioși
preot paroh Andi-Valeriu Pop

14. Buziaș I „Sf. Ap. Petru și Pavel”, 1830, 382 familii cu 1.016
credincioși
preot paroh Sergiu-Marian Zaharia

15. Buziaș II „Nașterea Maicii Domnului”, 2004, 234 familii cu 548
credincioși
preot paroh Ionuț-Silviu Bogdan
preot Mircea Maier

16. Căpăt „Adormirea Maicii Domnului”, 1920, 52 familii cu 135
credincioși
preot Ioan-Nicolae Cherlea

- 17. Chizătău** „Nașterea Maicii Domnului”, 1821, 201 familii cu 569 credincioși
preot paroh Valentin Birău
- 18. Cireșu** „Sf. M. Mc. Dimitrie”, 1836, 220 familii cu 896 credincioși
filia **Măguri** „Nașterea Maicii Domnului”, 1936
preot paroh Viorel Dumbravă
- 19. Coșteiu** „Sf. M. Mc. Gheorghe”, 1897, 245 familii cu 820 credincioși
preot paroh Marius-Sava Oroian
- 20. Criciova** „Adormirea Maicii Domnului”, 1885, 110 familii cu 350 credincioși
preot paroh Claudiu-Valentin Subescu
- 21. Crivina de Jos** „Nașterea Maicii Domnului”, 1854, 80 familii cu 188 credincioși
preot paroh Ioan Arimescu
- 22. Drăgoiești** „Adormirea Maicii Domnului”, 1852, 105 familii cu 197 credincioși
preot paroh Adrian-Sorin Creța
- 23. Duboz** „Învierea Domnului”, 1925, 207 familii cu 450 credincioși
filia **Cadăr** „Învierea Domnului”
preot paroh Adrian Solomon
- 24. Fădimac** „Nașterea Maicii Domnului”, 1837, 55 familii cu 171 credincioși
preot paroh Vasile Dărăbanțu
- 25. Ficătari** „Adormirea Maicii Domnului”, 1890, 101 familii cu 302 credincioși
preot paroh Ioan Bărburescu

26. Găvojdia „Înăltarea Domnului” 1928, 320 familii cu 962 credincioși
preot paroh Emanoil Vântu

27. Gruni „Nașterea Maicii Domnului” 1891, 77 familii cu 177 credincioși
preot paroh Petru Pereaș

28. Herendești „Sf. Ap. Petru și Pavel” 1931, 142 familii cu 398 credincioși
preot paroh Petru Pârvoni

29. Hezeriș „Adormirea Maicii Domnului” 1720, 76 familii cu 197 credincioși
filia **Valea Lungă** „Nașterea Maicii Domnului” 1914
preot paroh Viorel Cinca

30. Hisiaș „Sf. M. Mc. Gheorghe” 1928, 85 familii cu 281 credincioși
filia **Ghizela**, fără lăcaș de cult
preot paroh Moise Lazar

31. Hitiaș „Învierea Domnului” 1901, 215 familii cu 719 credincioși
preot paroh Alin-Nelu Țenche

32. Hodoș „Nașterea Maicii Domnului” 1897, 149 familii cu 447 credincioși
filia **Darova** „Adormirea Maicii Domnului”
preot paroh Serioja Covaci

33. Honorici „Nașterea Maicii Domnului” 1907, 108 familii cu 325 credincioși
filia **Pădureni** capela „Nașterea Maicii Domnului” 2002
preot paroh Daniel Pele

34. Ictar-Budinț „Sf. M. Mc. Gheorghe” 1866, și „Sf. M. Mc. Gheorghe” 1909, 98 familii cu 187 credincioși
preot paroh Nicu-Daniel Sâmton

- 35. Iosifălau** „Adormirea Maicii Domnului” 92 familii cu 272 credincioși
preot paroh Darius-Claudiu Gheră-Rotariu
- 36. Jabăr** „Sf. Ap. Petru și Pavel” 1888, 158 familii cu 412 credincioși
preot paroh Aurel-Ioan Andrieș
- 37. Jdioara** „Sf. Ap. Petru și Pavel” 1907, 161 familii cu 386 credincioși
preot paroh Vali-Petrică Ungar
- 38. Jena** „Nașterea Maicii Domnului” 1813, 130 familii cu 407 credincioși
preot paroh Daniel-Alexandru Ciupercă
- 39. Lugojel** „Sf. Împărați Constantin și Elena” 1775, 184 familii cu 451 credincioși
preot paroh Gabriel Petrescu
- 40. Nițchidorf** „Pogorârea Sf. Duh” 1999, 265 familii cu 845 credincioși
preot paroh Ovidiu-Daniel-Adrian Balint
- 41. Ohaba Forgaci** „Învierea Domnului” 1894, 156 familii cu 450 credincioși
preot paroh Nicolae-Valentin Voicu
- 42. Oloșag** „Adormirea Maicii Domnului” 1730, 98 familii cu 280 credincioși
preot paroh Constantin Ciurel
- 43. Paniova** „Adormirea Maicii Domnului” 1932, 77 familii cu 168 credincioși
Adresa parohiei: 307207 Paniova, comuna Ghizela
preot paroh Sorin-Ionel Hristea

44. Păru „Nașterea Maicii Domnului” 1875 și „Nașterea Maicii Domnului” 1963, 109 familii cu 256 credincioși
filia **Țipari**, fără lăcaș de cult
preot paroh Dorin Ionescu

45. Racovița „Nașterea Maicii Domnului” 1930, 270 familii cu 535 credincioși
preot paroh Ciprian Berariu

46. Rădmănești „Sf. Prooroc Ilie” 18 familii cu 38 credincioși
preot paroh Ioan Munteanu

47. Sacoșu Mare „Adormirea Maicii Domnului” 1860, 309 familii cu 775 credincioși
preot paroh Vasile-Răzvan Marinescu

48. Sălbăgel „Sf. Ap. Petru și Pavel” 1879, 91 familii cu 281 credincioși
preot paroh Sergiu Hornyak

49. Sâlha „Sf. M. Mc. Gheorghe” 1869, 210 familii cu 597 credincioși
preot paroh Adrian-Dumitru Avram

50. Sârbova „Adormirea Maicii Domnului” 1909, 83 familii cu 251 credincioși
preot paroh Ioan-Petru Botoș

51. Secaș „Nașterea Maicii Domnului” 1930, 59 familii cu 171 credincioși
filia **Crivobara** „Nașterea Maicii Domnului” 1810
filia **Vizma** fără lăcaș de cult
preot paroh Dragoș-Bogdan Vasile

52. Silagiu „Înălțarea Domnului” 1835, 215 familii cu 703 credincioși
preot paroh Gheorghe Luminosu

53. Sinersig „Sf. M. Mc. Dimitrie” 1913, 133 familii cu 350 credincioși
preot paroh Ionuț Daniel-Drinovan

54. Șanovița „Nașterea Maicii Domnului” 1796, 162 familii cu 480 credincioși
preot paroh Cristian-Bogdan Laichici

55. Șustra „Înălțarea Domnului” 1887, 113 familii cu 263 credincioși
preot paroh Marinel Pitău

56. Tapia „Sf. M. Mc. Dimitrie” 1870, 100 familii cu 247 credincioși
filia **Armădia** „Sf. Cuv. Parascheva” 1924, 32 familii cu 73 credincioși
preot paroh Daniel-Cristian Rujoni

57. Teș „Sf. Arh. Mihail și Gavril” 1929, 127 familii cu 322 credincioși
filia **Brestovăț** „Nașterea Maicii Domnului” 1927
filia **Coșari** fără lăcaș de cult
filia **Hodoș** „Învierea Domnului” 1934
filia **Lucareț** fără lăcaș de cult
preot paroh Sebastian Pîra

58. Târgoviște „Învierea Domnului” 1925, 117 familii cu 280 credincioși
Adresa parohiei: 307008 Târgoviște, comuna Balinț
preot paroh Ioan Stoia

59. Topolovățu Mare „Sf. M. Mc. Gheorghe” 1885, 320 familii cu 756 credincioși
filia **Topolovățu Mic** „Sf. Ap. Petru și Pavel” 1997
preot paroh Pavel-Ovidiu Foale
preot Ladislau Szasz

60. V. V. Delamarina „Pogorârea Sf. Duh” 1908, 122 familii cu 329 credincioși
Adresa parohiei: 307460 V. V. Delamarina
preot paroh Cristian-Narcis Tiron

61. Visag (misionar) „Nașterea Maicii Domnului” 1931, 56 familii cu 211 credincioși

Adresa parohiei: 307467 Visag, comuna V. V. Delamarina
preot paroh

62. Zgribești „Sf. Cuv. Chiriac Sihastru” 1848, 85 familii cu 180 credincioși

Adresa parohiei: 307403 Zgribești, comuna Știuca
preot paroh Petru Daminescu

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN FĂGET

Adresa: Calea Lugojului nr. 41, Făget 305300

Protopop pr. ic. stav. Dorin-Ioan Covaci

Telefon: 0256 320 586

Email: protopopiatulfaget@yahoo.com

1. Bătești biserică nouă „Pogorârea Sf. Duh” 1938, biserică de lemn „Sf. Cuv. Paraschiva” sec. XVI, 90 familii cu 340 credincioși
preot paroh Valentin Murar

2. Bârna „Adormirea Maicii Domnului” 1974, 44 familii cu 163 credincioși
filia **Sărăzani** „Adormirea Maicii Domnului” 1877, 43 familii cu 130 credincioși
preot paroh Miron Zepa

3. Begheiu Mic „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” 1906, 91 familii cu 254 credincioși
filia **Dumbrava** „Sf. Ap. Petru și Pavel” 2004, 70 familii cu 172 credincioși
preot paroh Ovidiu Capotescu

4. Bethausen „Nașterea Maicii Domnului” 2004, 138 familii cu 445 credincioși
preot paroh Ovidiu Marinescu

5. Bichigi „Sf. Ap. Petru și Pavel” 1927, 95 familii cu 302 credincioși
preot paroh Emanuel-Ioan Ciusa

6. Brănești „Sf. Cuv. Paraschiva” 1982, 88 familii cu 298 credincioși
filia **Jupânești** „Sf. Cuv. Paraschiva” 1990, 41 familii cu 136 credincioși
preot paroh Eduard-Grigorie Măstăcănean

7. Breazova „Pogorârea Sf. Duh” 1762, 63 familii cu 195 credincioși
preot paroh Alexandru-Florin Gana

8. Bucovăț „Adormirea Maicii Domnului” 95 familii cu 460 credincioși
preot paroh Liviu-Ionuț Lacatîș

9. Bunea Mare „Sf. Arh. Mihail și Gavril” 1975, 49 familii cu 163 credincioși
filia **Povergina** „Sf. Prooroc Ilie” 1991, 45 familii cu 133 credincioși
preot paroh Ovidiu-Florin Carp

10. Cladova „Sf. Cuv. Paraschiva” 1837, 74 familii cu 282 credincioși
filia **Ierșnic** „Sf. Cuv. Paraschiva” 2006, 47 familii cu 122 credincioși
preot paroh Dumitru Crașovan

11. Cliciova capela „Învierea Domnului” 1908, 125 familii cu 375 credincioși
preot paroh Nicolae Drăghicescu

12. Coșava „Adormirea Maicii Domnului” 1889, 104 familii cu 322 credincioși
filia **Nemeșești** „Sf. Nichita Romanul” sec. XVIII, 16 familii cu 56 credincioși
preot paroh Laurențiu Paulescu

13. Coșevița „Sf. Ap. Petru și Pavel” 18 familii cu 42 credincioși
filia **Groși** „Sf. Cuv. Paraschiva” 1741, 22 familii cu 54 credincioși
filia **Bulza** „Sf. Ioan Teologul” 1830, 12 familii cu 18 credincioși
preot paroh Petru Capotescu

14. Coșteiu de Sus „Adormirea Maicii Domnului” 1908, 38 familii cu 88 credincioși
Adresa parohiei: 307264 Coșteiu de Sus, comuna Margina
preot paroh

15. Curtea „Sf. Ap. Petru și Pavel” 1937, „Sf. Cuv. Paraschiva” 1794, 180 familii cu 555 credincioși
filia **Homojdia** „Pogorârea Sf. Duh” 1751, 21 familii cu 48 credincioși
preot paroh Florin-Petrică Barbu

- 16. Cutina** „Nașterea Maicii Domnului” 1899, 123 familii cu 339 credincioși
preot paroh Daniel Escariu
- 17. Drinova** „Adormirea Maicii Domnului” 1905, 58 familii cu 200 credincioși
preot paroh Florin Florescu
- 18. Dubești** „Sf. M. Mc. Dimitrie” 1764, 65 familii cu 200 credincioși
filia **Ohaba Lungă** „Nașterea Maicii Domnului” 1946, 65 familii cu 210 credincioși
preot paroh Radovan Simonescu
- 19. Făget I** „Înălțarea Domnului” 2003, 480 familii cu 1540 credincioși
preot paroh Ioan Jurj
preot Bujor Păcurar
- 20. Făget II** „Adormirea Maicii Domnului” 1889, 283 familii cu 965 credincioși
preot paroh Cristian Farcaș
- 21. Fărdea** „Pogorârea Sf. Duh” 1854, 120 familii cu 322 credincioși
filia **Hăuzești** „Sf. Arh. Mihail și Gavril” 1883, 39 familii cu 136 credincioși
preot paroh Bojidar Ieremici
- 22. Gladna Română** „Nașterea Maicii Domnului” 1896, 91 familii cu 316 credincioși
filia **Gladna Montană** „Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul” 31 familii cu 88 credincioși
preot paroh Valentin Paulescu
- 23. Jupani** „Pogorârea Sf. Duh” 1913, 63 familii cu 232 credincioși
preot paroh Claudiu-Timotei Bihoi
- 24. Jurești** „Nașterea Maicii Domnului” 2003, 50 familii cu 150 credincioși

filia **Botești** „Adormirea Maicii Domnului” 1980, 15 familii cu 60 credincioși
preot paroh Vasile Costin

25. Leucușești „Adormirea Maicii Domnului” 1881, 135 familii cu 396 credincioși
preot paroh Bogdan Stănilă

26. Luncani „Adormirea Maicii Domnului” 1975, 123 familii cu 261 credincioși
filia **Luncanii de Sus**, 10 familii cu 25 credincioși
preot paroh Andrei-Anastasie Kali

27. Margina „Nașterea Maicii Domnului” 1938, 208 familii cu 683 credincioși
filia **Zorani** „Sf. Cuv. Paraschiva” 1737, 18 familii cu 42 credincioși
preot paroh Victor Sava

28. Mănăștiur „Adormirea Maicii Domnului” 1902, 231 familii cu 589 credincioși
preot paroh Constantin-Dănuț Stoian

29. Mâtnicu Mic „Nașterea Maicii Domnului” 1912, 55 familii cu 149 credincioși
filia **Drăgsinești** „Sf. Cuv. Paraschiva” 1996, 52 familii cu 160 credincioși
preot paroh Sebastian-Petru Dragan

30. Nădrag „Pogorârea Sf. Duh” 1900, 409 familii cu 951 credincioși
preot paroh Daniel-Ioan Iancu

31. Nevrincea „Nașterea Maicii Domnului” 1834, 59 familii cu 191 credincioși
preot paroh Vasile-Doru Milostean

32. Ohaba Română „Adormirea Maicii Domnului” 1969, 52 familii cu 148 credincioși
preot paroh Dan-Lucrețiu Rusu

33. Pietroasa „Sf. Ap. Petru și Pavel” 2000, și „Adormirea Maicii Domnului” 1779, 63 familii cu 235 credincioși
filia **Fărășești** „Sf. Cuv. Paraschiva” 1977, 37 familii cu 130 credincioși
preot paroh Călin-Beniamin Lazăr

34. Pogănești „Nașterea Maicii Domnului” 1921, 49 familii cu 190 credincioși
preot paroh Iosif David

35. Poieni „Adormirea Maicii Domnului” 1800, 48 familii cu 169 credincioși
filia **Crivina de Sus** „Sf. Cuv. Paraschiva” 1700, 19 familii cu 50 credincioși
preot paroh Florin-Ionel Cotocea

36. Răchita „Nașterea Maicii Domnului” 1894, 402 familii cu 906 credincioși
preot paroh Dacian David

37. Remetea Luncă „Nașterea Maicii Domnului” 1937, 74 familii cu 214 credincioși
filia **Pădurani** „Sf. Cuv. Paraschiva” 1948, 24 familii cu 44 credincioși
filia **Topla**, 2 familii cu 3 credincioși
preot paroh Vasile Ulici

38. Românești „Sf. Cuv. Paraschiva” 1955, „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul” 134 familii cu 392 credincioși
preot paroh Ioan-Petru Pană

39. Sintești „Nașterea Maicii Domnului” 1811, 115 familii cu 271 credincioși
preot paroh Vasile Manzur

40. Sudriaş „Sf. Ap. Petru și Pavel” 2004, 76 familii cu 219 credincioși
preot paroh Marian Borîtoni

41. Surducu Mic „Pogorârea Sf. Duh” 1879, 68 familii cu 154 credincioși
filia **Botinești „Pogorârea Sf. Duh”** 1871, 41 familii cu 139 credincioși
preot paroh Georgel Jilavu

42. Susani „Nașterea Maicii Domnului” 1912, 83 familii cu 239 credincioși
preot paroh Cristian Ienea

43. Temerești „Sf. Ap. Petru și Pavel” 1803, 120 familii cu 400 credincioși
preot paroh Dorin-Ioan Covaci

44. Tomești „Adormirea Maicii Domnului” 2007, 80 familii cu 236 credincioși
filia **Baloșești „Nașterea Maicii Domnului”** 1957, 37 familii cu 111 credincioși
preot paroh Ioan Nicorici

45. Tomești Colonie „Sf. Ap. Petru și Pavel” 2002, 197 familii cu 386 credincioși
preot paroh Adrian Maget

46. Traian Vuia „Sf. Cuv. Paraschiva” 1884, 89 familii cu 191 credincioși
filia **Săceni „Adormirea Maicii Domnului”** 1938, 29 familii cu 62 credincioși
preot paroh Dorin-Nicolae Jurji

47. Zolt „Sf. Ap. Petru și Pavel” 1935, „Sf. Ap. Petru și Pavel” 1775, 58 familii cu 157 credincioși
preot paroh Veniamin Pîrvoni

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN DETA

Adresa: Str. 1 Mai Nr. 4, Deta, 305200

Protopop pr. ic. stav. Ionuț-Ciprian Boșca

Telefon: 0256 390 631

Email: deta@arhiepiscopiatimisoarei.ro

1. Banloc „Înălțarea Domnului”, 1869, 504 familii cu 994 credincioși
filia **Ofsenița** „Nașterea Maicii Domnului”, 56 familii cu 225 credincioși

preot paroh Petru Achim

preot Mădălin-Mihai Adam

2. Berecuța „Învierea Domnului”, 1925, 53 familii cu 162 credincioși
filia **Mănăstire** capela „Pogorârea Sf. Duh”, 53 familii cu 166 credincioși

preot paroh Zoran Milovanov

3. Birda „Nașterea Maicii Domnului”, 1911, 207 familii cu 587 credincioși

filia **Sângereorge** capela „Sf. Arh. Mihail și Gavriil”, 64 familii cu 174 credincioși

preot paroh Valentin-Marian Bugariu

4. Cebza „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul”, 1923, 230 familii cu 540 credincioși

preot paroh Ion-Ciprian Ene

5. Cerna „Nașterea Maicii Domnului”, 1905, 110 familii cu 288 credincioși

preot paroh Ilie Radu

6. Ciacova „Adormirea Maicii Domnului”, 1900, 408 familii cu 1.136 credincioși

preot paroh Emanuel Popescu

7. Clopodia „Pogorârea Sf. Duh” și „Sf. Ap. Andrei”, 2011, 123 familii cu 398 credincioși
preot paroh Ionel-Marius Crăciunescu

8. Colonia Gătaia „Sf. Ap. Toma” și „Sf. Ier. Nicolae”, 1975, 121 familii cu 265 credincioși
preot paroh Iulian Popa

9. Denta „Adormirea Maicii Domnului”, 1889, 437 familii cu 1.180 credincioși
preot paroh Achim Miloș

10. Deta „Pogorârea Sf. Duh”, 2009, 771 familii cu 2.245 credincioși
preot paroh Ioan-Ciprian Blagoe
preot Ionuț-Ciprian Boșca

11. Ferendia „Adormirea Maicii Domnului”, 1848, 151 familii cu 350 credincioși
preot paroh Tiberiu-Dan Gherasim

12. Folea „Sf. Ier. Nicolae”, 1925, 120 familii cu 281 credincioși
preot paroh Radu-Mihai Codreanu

13. Gaiu Mic „Nașterea Maicii Domnului”, 1828, 62 familii cu 151 credincioși
Adresa parohiei: nr. 80, 307282 Gaiu Mic, comuna Moravița
preot paroh

14. Gătaia „Învierea Domnului”, 1796, 476 familii cu 1.125 credincioși
preot paroh Călin-Ionel Negrea
preot Codruț Matei

15. Gherman „Înălțarea Domnului”, 1878, 68 familii cu 166 credincioși
filia **Lătuñaș** „Sf. M. Mc. Pantelimon”, 1933, 30 familii cu 61 credincioși
preot paroh Damian Griguța

- 16. Ghilad** „Sf. Arh. Mihail și Gavriil”, 1812, 325 familii cu 1.309 credincioși
preot paroh Gheorghe Florea
- 17. Jamu Mare** capela „Învierea Domnului”, 1978, 233 familii cu 610 credincioși
preot paroh Ion Babeu
- 18. Jebel** „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul”, 1750, 591 familii cu 1.698 credincioși
preot paroh Florin-Ionel Groza
preot Vasile-Ioan Cheregi
- 19. Liebling** „Sf. M. Mc. Gheorghe”, 1932, 648 familii cu 2.297 credincioși
filia **Conacu Iosif**, 45 familii cu 129 credincioși
preot paroh Ionuț-Dănuț Mania
- 20. Livezile** „Sf. Arh. Mihail și Gavriil”, 1759, 273 familii cu 747 credincioși
filia **Dolaț**, 91 de familii cu 304 credincioși
preot paroh Daniel-Emil Rusan
- 21. Macedonia** „Sf. Cuv. Parascheva”, 1903, 113 familii cu 302 credincioși
filia **Gad** „Pogorârea Sf. Duh”, 1935, 28 familii cu 41 credincioși
preot paroh Iuliu-Mihail Ursu
- 22. Moravița** capela „Sf. Arh. Mihail și Gavriil”, 1977, 105 familii cu 370 credincioși
filia **Dejan** „Pogorârea Sf. Duh”, 2010, 37 familii cu 90 credincioși
preot paroh Pavel Zizica
- 23. Obad** „Nașterea Maicii Domnului”, 1891, 111 familii cu 382 credincioși
preot paroh Ioan Doț

24. Opatița „Învierea Domnului”, 1875, 112 familii cu 360 credincioși
filia **Rovinița Mare** „Nașterea Maicii Domnului”, 1924, 53 familii cu
135 credincioși
preot paroh Irimia Oancea

25. Pădureni „Sf. Ioan Botezătorul”, 1837, 393 familii cu 1.054
credincioși
preot paroh Sebastian Petrescu

26. Percosova „Adormirea Maicii Domnului”, 1910, 86 familii cu
217 credincioși
filia **Butin** „Sf. Arh. Mihail și Gavriil”, 1925, 23 familii cu 46
credincioși
preot paroh Adrian Cohuț,

27. Petroman „Sf. Ap. Petru și Pavel”, 1873, 160 familii cu 453
credincioși
preot paroh Daniel-Florin Groza

28. Sculia „Adormirea Maicii Domnului”, 1864, 115 familii cu 320
credincioși
preot paroh Ioan Babun

29. Stamora Germană capela „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul”, 1980,
197 familii cu 619 credincioși
preot paroh Dragoș-Georgian Popovici

30. Șemlacu Mare „Pogorârea Sf. Duh”, 1886, 64 familii cu 143
credincioși
Adresa parohiei: nr. 120, 307194 Șemlacu Mare, oraș Gătaia
preot paroh

31. Șipet „Duminica Tuturor Sfinților”, 1936, 245 familii cu 690
credincioși
preot paroh Oliviu-Constantin Crișan

32. Toager „Sf. Cuv. Parascheva”, 1908, 102 familii cu 260 credincioși
filia **Giera**, 40 familii, 94 credincioși
filia **Grăniceri**, 41 familii, 112 credincioși
preot paroh George Danciu

33. Voiteg „Sf. M. Mc. Gheorghe”, 1912, 430 familii cu 1.215 credincioși
preot paroh Dragan Giorgiev

**PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN
SÂNNICOLAU MARE**

Adresa: str. Calea lui Traian nr. 15A, Sânnicolau Mare, 305600
Protopop pr. ic. stav. Marius Podereu
Telefon/Fax: 0256 371 175
Email: por_sannicolaumare@yahoo.com

- 1. Sânnicolau Mare** „Nașterea Maicii Domnului” 1903, 1650 familii cu 5690 credincioși
preot paroh Marius Podereu
preot Călin Cioban
- 2. Beba Veche** „Adormirea Maicii Domnului” 1779, 205 familii cu 510 credincioși
filia **Cherestur**, fără locaș de cult, 10 familii, 28 credincioși
filia **Pordeanu**, fără locaș de cult, 4 familii cu 10 credincioși
preot Viorel Pescar
- 3. Biled** capela „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” 1982 și biserică în construcție „Sf. Treime” 2019, 633 familii cu 1175 credincioși
preot paroh Marius Ruscu
- 4. Bulgăruș** „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” 1940, 360 familii și 925 credincioși
preot paroh Valentin Cazac
- 5. Cenad** „Pogorârea Sf. Duh” 1880, 460 familii cu 1025 credincioși
preot paroh Gheorghe Covaci
- 6. Cheglevici** capela „Schimbarea la Față” 1986, 380 familii cu 1200 credincioși
filia **Dudeștii Vechi** „Sf. Ap. Petru și Pavel”, 300 familii cu 900 credincioși
preot paroh

- 7. Comloșu Mare** „Adormirea Maicii Domnului” 1794, 631 familii cu 1684 credincioși
filia **Lunga** „Înălțarea Domnului” 95 familii cu 197 credincioși
preot paroh Cezar Cojocaru
- 8. Comloșu Mic** capela „Sf. M. Mc. Dimitrie” 129 familii cu 256 credincioși
preot paroh Ioan Andoni
- 9. Gelu** „Pogorârea Sf. Duh” 1991, 170 familii cu 520 credincioși
preot paroh Gheorghe-Vasile Sauca
- 10. Gottlob** „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul” 1967, 228 familii cu 885 credincioși
filia **Vizejdia**, fără locaș de cult, 56 familii cu 113 credincioși
preot paroh Vasile-Cosmin Chiroiu
- 11. Grabat** capela „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” 1949, 263 familii cu 770 credincioși
preot paroh Cristian Capotă
- 12. Iecea Mare** „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” 1987, 501 familii cu 1100 credincioși
preot paroh Iancu-Ciprian Goguț
- 13. Iecea Mică** „Pogorârea Sf. Duh” 2015, 180 familii cu 340 credincioși
preot paroh Dinu-Constantin Bîzgan
- 14. Igriș** „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” 1819, 312 familii cu 786 credincioși
preot paroh Gheorghe Vițelar
- 15. Lenauheim** „Nașterea Maicii Domnului” 1948, 411 familii cu 978 credincioși
preot paroh Aurelian Ciucur

- 16. Lovrin** „Sf. Ier. Nicolae” 1972, 573 familii cu 1725 credincioși
preot paroh Paul Iosivuț
- 17. Nerău** „Pogorârea Sf. Duh” 1910, 170 familii cu 280 credincioși
preot paroh Iosif-Valer Coca
- 18. Periam** „Nașterea Maicii Domnului” 1926, 690 familii cu 2358 credincioși
preot paroh Valer-Nicolae Cioica
- 19. Pesac** „Înălțarea Domnului” 1810, 260 familii cu 870 credincioși
preot paroh Svetozar Mladenov
- 20. Saravale** „Sf. Împ. Constantin și Elena” 1898, 450 familii cu 1294 credincioși
preot paroh Dan Șirianțu
- 21. Satchinez** „Sf. M. Mc. Dimitrie” 1804, 500 familii cu 1500 credincioși
preot paroh Mihai Herghelegiu
- 22. Sânpetru Mare** „Sf. Ap. Petru și Pavel” 2019, 250 familii cu 800 credincioși
preot paroh Ștefan Dumitrescu
- 23. Sânpetru Mic** „Sf. Împ. Constantin și Elena” 2015, 70 familii cu 200 credincioși
Adresa parohiei: nr. 168, 307457 Sânpetru Mic, comuna Variaș
preot paroh
- 24. Șandra** „Adormirea Maicii Domnului” 1985, 492 familii cu 1179 credincioși
Adresa parohiei: nr. 449, 307065 Șandra
preot paroh Nicolae Andreeșcu
- 25. Teremia Mare** „Pogorârea Sf. Duh” 1994, 550 familii cu 1978 credincioși

filia **Teremia Mică**, capela „Sf. Cuv. Paraschiva” 2005
preot paroh Gheorghe-Liviu Bogoş
preot Ioan Ursuleţu

26. Tomnatic „Nașterea Maicii Domnului” 2023, 400 familii cu 1450 credincioşi
preot Marius-Ovidiu Mocan

27. Uihei „Nașterea Maicii Domnului” 1937, 100 familii cu 253 credincioşi
preot paroh Cristian Preian

28. Valcani „Sf. Cuv. Paraschiva” 1789, 260 familii cu 842 credincioşi
preot paroh Ilie Faur

29. Variaş „Pogorârea Sf. Duh” 1992, 400 familii cu 1148 credincioşi
preot paroh Eftimie-Ilie Cristea

PARACLISE MITROPOLITANE

Învierea Domnului, în incinta reședinței mitropolitane, Blv. C.D. Loga nr. 5-7 (este folosit pentru serviciile religioase ocasionate de adunări eparhiale, întruniri și pentru rânduielile zilnice ale monahiilor de la Centrul eparhial)

Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan și Sfântul Evanghelist Luca, în incinta Colegiului Național C.D. Loga, Camil Petrescu nr. 1.
Slujitori: preot Cristian Feraru și ieromonah dr. Rafael Povîrnaru

PREOTI CU MISIUNE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Timișoara

La spitale: Cosmin Dan, Manuel Popescu, Dorian Oprisor, Vasile Cojocaru, Silviu Damșe, Gabriel Marineasa, Nicolae Zisu

La penitenciar: Florin Avram

La armată: Andrei Dragoș Chiriliuc

La hipoacuzici: Eugen Bendariu

La Direcția pentru protecția copilului: Horia Rodean

La căminul pentru persoane vârstnice: Mihai Filip

La jandarmerie: Mihai Venter

Biserica „Buna Vestire” din incinta Inspectoratului județean de Poliție Cristian Răduică

Lugoj

La centrele de plasament: Traian Birăescu

La armată: dr. Emanuel Gafită

Ciacova

La căminul de bătrâni: Irinel Dinu

Gătaia

La spitalul de psihiatrie: Iulian Popa și Matei Codruț

Jebel

La spitalul de psihiatrie: Ioan Vasile Cheregi

Găvojdia

La centrele de plasament: Laurențiu-Martinian Radu

MĂNĂSTIRI ȘI SCHITURI

Mănăstirea Timișeni (de călugărițe, 35 vietuitoare, viață de obște)

Hram: „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul“ – 29 august și „Sfântul Iosif cel Nou de la Partoș“ – 15 septembrie

Adresa: comuna Șag, județul Timiș

Acces: Rutier: DN 59 Timișoara, spre Sud – com. Șag (14 km).

C.F.: Timișoara – Reșița, halta Timișeni

Stăreță: monahia stavroforă Casiana Șimon

Slujitori: arhim. Simeon Stana, pr. ic. stavr. dr. Marius Florescu, protos. Mihail Duma și pr. ic. stavr. Nicolae Fiț

Este ctitoria mitropolitului Vasile Lazarescu, din anul 1944. A fost înzestrată prin osteneala exarhului mănăstirilor din Banat din acea vreme, Justinian Dalea. Serviciile religioase se oficiau la început în capela amenajată în interiorul imobilului. Desființată în timpul regimului comunist, a fost reorganizată prin stăruința Mitropolitului dr. Nicolae Corneanu.

Prima biserică s-a construit între 1968–1972. Pictura a fost executată de Victor Jurca din Lugoj, iar sfîntirea lăcașului s-a făcut la 29 august 1972. Între timp s-a mai construit o clădire în care există stăreția, trapeza și o parte din chilii. După 1990 s-a dat în folosință un corp de clădire pentru pelerini.

În 2002 a început construcția unei biserici noi, a cărei piatră de temelie s-a pus în 10 mai, de praznicul Izvorul Tămăduirii, de către Mitropolitul Nicolae Corneanu. Tot atunci s-a început construcția unui nou corp administrativ, finalizat în anul 2011.

În ziua de 4 iulie 2009, mănăstirea a fost vizitată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, aflat în vizită canonica în eparhia Timișoarei.

Biserica nouă a fost târnosită la data de 29 august 2012 de către P.S. Episcop-vicar Paisie Lugojanul.

În anul 2016 s-a împodobit cu pictură în mozaic aghiazmatarul din curtea mănăstirii. Între 2015-2016 s-a construit un nou corp administrativ în incinta mănăstirii, pe locul vechii bucătării.

În ianuarie 2020 s-a sfînit pictura noului paraclis de iarnă, aflat la etajul I al mănăstirii, de către Înaltpreasfințitul Mitropolit Ioan. În 2022 s-a finalizat construcția unui nou corp administrativ pentru protocol, sfînit de IPS Mitropolit Ioan la 29 august.

Mănăstirea „Izvorul Miron“ (de călugărițe, 9 viețuitoare, viață de obște)

Hram: „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul“ – 20 iulie și „Izvorul Tămăduirii“ – vinerea din săptămâna Luminată

Adresa: sat Românești, comuna Tomești, județul Timiș

Acces: Rutier: DN 68 A Lugoj, Traian Vuia (21 km) – Făget (15 km) – Coșava (11 km), ramificație la dreapta, DL 108 spre Românești (5 km)

Stareță: monahia Harisa Cruceanu

Slujitori: ierom. Marcu Borgovan și protos. Eftimie Voaides

În anul 1910, episcopul Miron Cristea, viitorul patriarh, a făcut o vizită canonica în parohiile din aceste locuri și sesizând frumusețea peisajului, a hotărât zidirea unei mănăstiri pe locul numit „Balta caldă“. Temelia bisericii s-a pus în anul 1912, biserică zidindu-se prin dania episcopului Miron Cristea și a familiei Glava din Românești. A fost terminată în 1929 și inaugurată în 1931. În 1980 au început lucrările de restaurare a acestui așezământ, iar biserică a fost repictată, astfel că, la 20 iulie 1991, când se prăznuiește și hramul, a fost resfințită.

După 1995 s-au efectuat ample lucrări de construcție: un paraclis, trapeza, un corp de chilii, bibliotecă, spații de cazare, etc.

În 8 iunie 2003 s-a sfînit noul paraclis cu hramul „Izvorul Tămăduirii“ prin Preasfințitul Episcop Lucian al Caransebeșului, pe

atunci episcop-vicar al eparhiei Timișoarei. La 20 iulie același an s-a târnosit paraclisul de vară, aflat în curtea aşezământului.

Biserica veche a mănăstirii se află în faza de reconstrucție.

Începând cu anul 2015, la inițiativa Înaltpreasfințitului Mitropolit Ioan, mănăstirea a primit destinație pentru călugărițe, fiind aduse aici câteva monahii din Episcopia Covasnei și Harghitei, împreună cu preotul lor duhovnic.

Mănăstirea Săraca

(de călugări, 5 viețuitori, viață de obște)

Hram: „Schimbarea la Față“ – 6 august și „Bunavestire“ – 25 martie

Adresa: sat Șemlacu Mic, comuna Șemlacu Mare, județul Timiș

Acces: Rutier: DN 59 Timișoara, spre Sud – Voiteg (30 km), ramificație la dreapta, spre Gătaia (19,5 km) – ramificație la dreapta, DL spre Butin – Șemlacu Mic (21 km)

Stăret: arhimandrit Climent Vântu

Slujitor: arhim. Climent Vântu

Mănăstirea Săraca este cea mai veche din eparhie, fapt pentru care macheta bisericii a fost inclusă în stema Arhiepiscopiei Timișoarei.

Originea mănăstirii nu se cunoaște cu certitudine. După unii istorici, ar data din secolele XIII–XIV. Un document papal din 1204 arată limpede că în părțile Șemlacului existau numeroase mănăstiri „grecești“, adică ortodoxe și numai una catolică. Mai mult ca sigur, ca și construcție de lemn, această mănăstire de la Șemlac a ființat și în secolul al XII-lea. Structura ei din lemn va fi fost înlocuită ulterior cu alta de zid. Într-adevăr, cercetările arheologice au propus o datare a respectivului aşezământ monahal în a doua jumătate a secolului XIV (pr. prof. dr. Vasile Muntean).

Alți cercetători, pornind de la vechiul strat de pictură, susțin că mănăstirea a fost zidită în secolele XVI–XVII. Din analiza documentelor istorice, reiese că între anii 1270–1271 mănăstirea desfășura o bogată activitate. Informații suplimentare datează de la începutul secolului al XV-lea, când superiorul călugărilor franciscani

raporta că mănăstirea este o apărătoare a „schismaticilor“, adică a ortodocșilor.

În anul 1780, mănăstirea nemaiputând plăti dările către Coroană este scoasă la licitație și cumpărată de familia Ostoici, care va folosi biserică pentru adăpostirea criptei familiale, până în anul 1934.

În 1865 mănăstirea se găsea în paragină. Între 1934–1939 se află sub oblăduirea Episcopiei Caransebeșului, iar mai târziu sub aceea a Arhiepiscopiei Timișoarei. Din 1948 și până în 1987 a fost utilizată de parohia Șemlacu Mic. În anul 1987, la stăruința Mitropolitului dr. Nicolae Corneanu, și-a redobândit statutul de mănăstire.

Așezământul a fost complet restaurat și așezat în bună stare de funcționare. În anul 1996 i s-a adăugat o clădire nouă pentru chilii. În anii din urmă sau reconstruit din temelii stăreția și paraclisul de iarnă cu hramul „Bunavestire“, târnosit de către Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugojanul la data de 6 august 2007.

În ultimii ani la mănăstire s-au derulat unele lucrări de construcție: trapeză, spații de cazare, ș.a.

În anul 2016 s-a asfaltat drumul până la mănăstire (de la Șemlacu Mare).

Mănăstirea Cebza (de călugărițe, 19 viețuitoare, viață de obște)

Hram: „Înălțarea Sfintei Crucii“ – 14 septembrie

Adresa: sat Cebza, orașul Ciacova, județul Timiș

Acces: Rutier: DN 59 (E 94) Timișoara, spre Sud – Jebel (18 km) – ramificație la dreapta, DL spre Sud-Vest – Ciacova (9 km) – Cebza (7 km)

Stăreță: monahia Parthenia Turcu

Slujitor: protos. Serafim Grozăvescu

Despre timpul când s-a construit biserică mănăstirii, aflată azi în mijlocul cimitirului parohial și despre călugării care au viețuit aici nu se știu prea multe. Primele informații se află în istoriografia străină care vorbește de existența unui vechi locaș de închinare și de izvorul aflat sub altarul bisericii, considerat de credincioși ca având puteri vindecătoare.

Tradiția atribuie bisericii mănăstirești de la Cebza origini mult anterioare secolului al XVIII-lea, actuala construcție fiind continuatoarea mai multor înaintașe, care au fost ridicate pe locul celei de astăzi. Sub denumirea de „mănăstire“, la Cebza găsim unele însemnări pe cărțile vechi bisericești. Astfel pe fila unui Antologhion este următoarea însemnare: „Biserica s-a zidit la 1758 cu turn de lemn“, amintind și de înnoirile care s-au făcut în 1780 și 1815. Pe fila manuscrisului unei Evanghelii găsim scris cu cirilică următoarele: „În curgerea anului 1850 s-au acoperit mănăstirea cu cheluiala bisericii prin rânduiala tutorilor (epitropilor) Vitu Chirică și Păun Tradii, iar preoții Trăilă Musteț, Andrei Olariu, Ioan Petrovici și Grigorie Petcu capelan...“. O altă însemnare spune: „Spre aducerea aminte. În curgerea anului 1882 s-au acoperit sfânta mănăstire cu șindrilă de nou cu cheluiala bisericii prin preotul Alexandru Bugariu și George Treta chinez (primar) și Simion Treta ca tutore la sfânta mănăstire.“.

Biserica veche, monument istoric, aflată actualmente în cimitirul satului, purtând hramul „Înălțarea Sfintei Cruci“, este construită din lemn, în formă dreptunghiulară, fiind de o simplitate impresionantă, având fundația din cărămidă, iar pereții din bârne de stejar, peste care s-a aplicat tencuiul și acoperișul din șindrilă.

La stăruința vrednicului de pomenire Mitropolit Nicolae Corneanu, în anul 1996 s-a reactivat acest vechi așezământ monahal pentru călugărițe. Slujbele se oficiază acum în biserică din incinta corpului nou de clădire, finalizat în anul 2006.

Se află în fază avansată o parte din incinta mănăstirească constând din: zid împrejmuit, clopotniță, dependințe și.a.

Mănăstirea Petroasa Mare (de călugări, 5 viețuitori, viață de obște)

Hram: „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil“ – 8 noiembrie și Duminica Tuturor Sfinților (prima după Rusalii)

Adresa: sat Petroasa Mare nr. 321, comuna Victor Vlad Delamarina, județul Timiș

Acces: Rutier: DL 136 Lugoj – Herendești – Petroasa Mare (6 km)
Stareț: ierom. Ștefan Mateș

Slujitori: ierom. Ștefan Mateș și preot Mugurel Sava

Așezământul a fost ctitorit de monahia Mihaela și nepotul acestieia, Constantin Drădean, care au cumpărat un teren proprietate personală la marginea satului. În 1995 Consiliul Eparhial aproba înființarea mănăstirii, cu destinație pentru călugări. La 22 februarie 1996 s-a obținut aprobarea Sfântului Sinod. În același an au început lucrările de construcție, iar sfintirea noului așezământ monahal s-a făcut de către P.S. Episcop Lucian al Caransebeșului, pe vremea aceea episcop vicar la Timișoara, la 26 august 2001, când erau deja finalizate parțial biserica și corpul de chilii.

În curs de pictare se află biserică, izolată la exterior în anul 2022.

În anul 2021 s-a hotărât ca săzământul monahal pentru monahii din localitatea învecinată V. V. Delamarina să depindă d.p.d.v. administrativ și duhovnicesc de mănăstirea Petroasa Mare.

Mănăstirea Fărdea (de călugărițe, 10 viețuitoare, viață de obște)

Hram: „Adormirea Maicii Domnului“ – 15 august și „Sfânta Cuvioasă Paraschiva“ – 14 octombrie

Adresa: comuna Fărdea, județul Timiș

Acces: Rutier: DN 68A Lugoj–Făget–Deva, din Traian Vuia (21 km) ramificație la dreapta DJ 681A spre Surducu Mic – Fărdea (11 km).

Stareță: monahia Antonia Sfrijan

Slujitori: ierom. Maxim Anton și protos. dr. Nectarie Arvai

A fost înființată în anul 2001 cu binecuvântarea Mitropolitului Nicolae Corneanu, mai întâi ca schit. Piatra de temelie s-a pus de către P.S. Episcop Lucian al Caransebeșului, pe vremea aceea episcop vicar al eparhiei Timișoarei, la 12 august 2001. Este așezată în vecinătatea lacului de acumulare Surduc. Serviciile religioase se oficiază în biserică nou construită și sfântită la 12 octombrie 2003. În anul 2004 au fost finalizate lucrările la chilii, așezate sub formă de căsuțe de jur împrejurul bisericii, precum și turnul clopotniță. În ultimii ani s-au construit corpul principal de chilii și stăreția.

În atelierele de croitorie și broderie se confecționează veșminte clericale și acoperăminte pentru biserică: prapori, epitafe și.a.

Mănăstirea Luncanii de Sus (de călugărițe, 3 viețuitoare, viață de obște)

Hram: „Acoperământul Maicii Domnului“ – 1 octombrie și „Sfinții Împărați Constantin și Elena“ – 21 mai

Adresa: sat Luncanii de Sus, comuna Tomești, județul Timiș

Acces: A1 Timișoara – Făget – Margină, coborâre, apoi ramificație spre dreapta DL Curtea - Românești – Tomești – Luncanii de Jos (16 km)

Stareță: monahia stavroforă Filoteea Nistor

Slujitor: suplinesc clerici din cuprinsul eparhiei.

A fost înființată în anul 2001 cu binecuvântarea Mitropolitului Nicolae Corneanu, mai întâi ca schit. Piatra de temelie s-a pus de către P.S. Episcop Lucian al Caransebeșului, pe vremea când era episcop vicar la Timișoara, la 12 august 2001. Biserica, sfinită în anul 2003, la fel ca întreg aşezământul, este din lemn și impresionează prin dimensiunile sale. Alte lucrări de construcție s-au desfășurat între anii 2001–2006. Mănăstirea are și o mică gospodărie proprie. Un corp administrativ nou s-a finalizat în cursul anului 2015.

La 1 octombrie 2015 Înaltpreasfințitul Mitropolit Ioan a sfinit troița aflată la intrarea pe drumul ce urcă spre mănăstire, de pe Valea lui Liman – Luncanii de Jos.

Aici a viețuit în ultimii ani de viață părintele arhimandrit Ieronym Stoican († 2011), cunoscut ca preot de mir la mai multe parohii din județul Timiș și apoi ca ieromonah slujitor la mănăstirea Vasiova din județul Caraș-Severin.

Mănăstirea Morisena (de călugărițe, 2 viețuitoare, viață de obște)

Hram: „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul“ – 24 iunie

Adresa: comuna Cenad, județul Timiș

Acces: DN6 Timișoara–Sânnicolau Mare–Cenad, 75 km N de Timișoara, se află la hotarul comunei Cenad lângă șosea.

Stareță: monahia Ștefania Fronea

Slujitor: ierom. Matei Hădărig

A fost înființată în anul 2003, pe temeiul faptului că la Cenad (vechea Morisena) exista în jurul anului 1002 o mănăstire de călugări răsăriteni, una dintre cele mai vechi atestate documentar pe teritoriul țării noastre. S-a considerat că prezența unui locaș monahal în această parte a eparhiei ar contribui la revigorarea vieții bisericești.

La 24 iunie 2005 s-a târnosit biserică prin P.S. Episcop-vicar Lucian Lugojanul. Tot atunci s-au binecuvântat corpul principal de clădire și paraclisul de vară, toate construite în plin câmp, pe un teren altădată arabil.

Mănăstirea Dobrești (de călugări, 3 viețuitori, viață de obște)

Hram: „Sfânta Cuvioasă Paraschiva“ – 14 octombrie, „Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul“ – 20 iulie și „Sfântul Voievod Ștefan cel Mare“ – 2 iulie

Adresa: sat Dobrești, comuna Bara, județul Timiș

Acces: rutier:

Varianta I: E 70 Timișoara–Lugoj, la intrare în Coștei ramificație la stânga, DL 85 Balinț–Bara, ramificație la dreapta spre Lăpușnic–Dobrești

Varianta II: DN 68A Făget–Lugoj, ramificație la dreapta spre Mănăstur, spre Bethausen pe DJ 609B, ramificație la dreapta, Cladova–Ohaba Lungă, ramificație spre Dobrești

Stareț: protosinghel Matei Buliga

Slujitor: protos. Matei Buliga și ierod. Pantelimon Chirilă

S-a înființat în anul 2003, la inițiativa și cu stăruința Preafericitului Părinte dr. Daniel Ciobotea, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la acea vreme mitropolit al Moldovei și Bucovinei, originar din Dobrești, care a achiziționat un teren pentru construcția aşezământului.

În prezent, obștea monahilor locuiește într-o casă din sat care a fost achiziționată în anul 2003, împreună cu câteva grădini.

La 23 octombrie 2005, cu binecuvântarea Chiriarhului locului, I.P.S. Mitropolit Daniel al Moldovei și Bucovinei și P.S. Episcop-vicar Lucian Lugojanul de la Arhiepiscopia Timișoarei, împreună cu mai mulți preoți și diaconi au sfințit locul pe care se va construi biserică, așezând piatra de temelie.

La 6 iulie 2009 Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a vizitat, pentru prima dată în această calitate, mănăstirea de la Dobrești.

Demisoul noii biserici s-a dat în folosință la data de 14 octombrie 2010, după sfințirea oficială de către Preasfințitul Episcop Lucian al Caransebeșului și Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugojanul.

Biserica mănăstirii, monumentală, este în fază de pictare. La 2 iulie 2013 s-a sfințit crucea principală de pe biserică mănăstirii, prin P.S. Episcop-vicar Paisie Lugojanul, iar la 11 octombrie 2015 s-au sfințit și celelalte cruci.

Se află în fază de finisare clădirea administrativ (chilii, trapeză etc.)

Mănăstirea Partoș (de călugări, 6 viețuitori, viață de obște)

Hramuri: „Înălțarea Sfintei Cruci“ (14 septembrie) și „Sfântul Iosif cel Nou de la Partoș“ (15 septembrie)

Adresa: sat Partoș, com. Banloc, jud. Timiș

Email: contact@partos.ro

Acces rutier: DN 59 Timișoara–Moravița, DN 595B Deta–Banloc, DJ 184 Banloc–Partoș. Se află la 57,5 km de Timișoara și 14 km de Deta.

Stareț: arhim. Simeon Stana

Slujitori: arhim. Simeon Stana, arhim. Longhin Muncean, ieroschim. Simeon Nemeș și diacon Ionel Csudor

Conform cercetătoarei Luminița Munteanu-Dumitriu, Partoșul s-a zidit la începutul secolului al XV-lea (vol. „Itinerare arheologice bănățene“). Cea mai veche mențiune documentară ce ne este cunoscută

despre acest aşezământ monahicesc datează din 1571, după 19 ani de la ocuparea Banatului de către turci, când ieromonahul Laurențiu, aflat în drum spre Brașov și Alba Iulia, zăbovește timp mai îndelungat aici și face danie o tipăritură din 1562.

Harta austriacă a Banatului din 1723 înfățișează mănăstirea ca izolată, înconjurată de păduri întinse și de mlaștini. Trecuse deci prin cei 164 ani de stăpânire otomană și peste luptele ce s-au succedat în acest răstimp, când s-au nimicit o mare parte din documentele și cărțile pe care le-a avut, ca apoi din ce a mai rămas, să se înstrăineze, după desființare. În iarna grea a anului 1777, cum spun scrisorile vremii, călugării pleacă îndurerăți că lasă fără veghe mormântul ce adăpostea moaștele Sfântului Iosif.

Loc sfînțit prin faptele și moaștele Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș, spre care se îndreaptă pelerinul din Timișoara, în 1749, cerând ocrotirea în lunga călătorie până la Ierusalim și unde Marcu Muțiu zidește în 1750 frumoasa biserică, mănăstirea își va continua misiunea de apărătoare a Ortodoxiei. După patru ani de la desființare, în 1782, protopopul Ioan Șuboni, ca prinos de recunoștință, lasă unui bun meșter să zugrăvească, se pare, după o icoană dispărută, chipul Sfântului Iosif ce se păstrează și astăzi. În zilele noastre, mănăstirea își prăznuiește hramul în ziua Înălțării Cinstitei Cruci, când credincioșii vin ca odinioară să-și întărească sufletele, deși vechiul hram este la Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril.

În anul 1944, sub îngrijirea Centrului eparhial, mănăstirea a fost reactivată, aşezându-se aici călugărițe. În anii comunismului viața monahală de aici a fost întreruptă, locul fiind luat de parohia Partoș. Între anii 1955– 1956 se efectuează săpături în interiorul bisericii vechi. În anul 1956 moaștele Sfântului Iosif cel Nou sunt scoase din mormânt și duse la catedrala mitropolitană în vederea canonizării oficiale, unde se află și astăzi.

La 6 martie 2008, Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Banatului, întrunit sub președinția Mitropolitului Nicolae al Banatului, a hotărât, pe baza propunerii Consiliului Eparhial, reînființarea mănăstirii Partoș, cu destinație pentru călugări.

După ce mănăstirea a fost reînființată, s-au executat importante

lucrări de renovare și întreținere a interiorului celor două biserici și a întregii incinte.

La 8 noiembrie 2012 s-a dat în folosință „Casa Regina Elisabeta”, aflată în vecinătatea așezământului, care cuprinde o colecție muzeală și o bibliotecă bogată.

În cursul anului 2015 s-a asfaltat drumul de la Banloc la Partoș și au început lucrările de construcție a unui nou corp administrativ, lucrări continuante și în anii din urmă, inclusiv în anul 2021.

În toamna anului 2017 s-a înființat centrul social „Dar din dar” a mănăstirii, unde zilnic i-au masa copiii care învață la școală din sat. Mănăstirea, prin personal adecvat, asigură pentru acești copii și cursuri de „after school”.

La 3 noiembrie 2020 a trecut la cele veșnice părintele ieromonah Varlaam Almăjanu, primul stareț al mănăstirii de la reînființarea din anul 2008, fiind înmormântat în incinta mănăstirii, o zi mai târziu, în prezența Î.P.S. Mitropolit Ioan al Banatului.

Schitul „Bunavestirei” – Sânandrei Colonie (de călugărițe, 3 viețuitoare, viață de obște)

Stareță: monahia Esia Darie

Slujitor: preot ic. stavr. Teodor Cocan

Schitul Ierșnic (de călugărițe, o viețuitoare, în organizare)

Hram: „Sfânta Treime” – a doua zi de Rusalii

Adresa: sat Ierșnic, comuna Ohaba Lungă, județul Timiș

Acces rutier: drumul E70 Timișoara–Lugoj, ramificație la stânga pe drumul 609B Coștei–Balinț–Bethausen, apoi ramificație stânga pe drumul 609 Bethausen–Cladova–Ierșnic

Stareță: monahia Marina Fecioru

Este ctitoria credinciosului Aurel Filip din localitatea Ierșnic, care influențat de personalitatea Părintelui Arsenie Boca, a dorit să înalte o mănăstire.

Anul 1996 a reprezentat un început de drum în edificarea aşezământului monahal de la Ierşnic, când, „Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în şedinţa de lucru din 13–14 februarie 1996, luând în examinare adresa Arhiepiscopiei Timișoarei nr. 229C/1995 cu recomandarea înființării unei mănăstiri pentru călugări, în apropierea localității Ierşnic Cladova, jud. Timiș; din documentație rezultând că mănăstirea ar urma să fie construită din inițiativa credinciosului Aurel Filip din Lugoj, care deține 2 ha de teren, materiale de construcție, beneficiind și de sprijinul credincioșilor...; în temeiul prevederilor art. 8 din Regulamentul pentru organizarea vieții monahale, conform căruia «înființarea sau desființarea unei mănăstiri se aprobă de către Sfântul Sinod la propunerea Chiriarhului locului»; la propunerea Comisiei pentru doctrină, viața religioasă și pentru mănăstiri, Sfântul Sinod a hotărât: aprobă înființarea unei mănăstiri în apropierea localității Ierşnic Cladova, jud. Timiș, cu destinația pentru călugări, urmând a se organiza și funcționa potrivit rânduielilor tradiționale bisericesti, subordonată canonice și administrativ Arhiepiscopiei Timișoarei“.

Un alt moment important în destinul aşezământului monahal de la Ierşnic la constituit hotărârea Consiliului Eparhial din 21 octombrie 2010. În raportul sectorului Exarhatul mănăstirilor se sublinia transferul de proprietate al terenului de 4 ha și a construcțiilor aferente conform C.F. nr. 400123 și C.F. nr. 400124, ambele aparținând localității Ohaba Lungă, de la credinciosul Aurel Filip, pe seama Arhiepiscopiei Timișoarei.

Astfel, Sinodul Mitropolitan, întrunit în şedința de lucru din 18 noiembrie 2010, decide ca, până la dezvoltarea obștii monahale corespunzătoare pentru statutul de mănăstire, să se organizeze și să funcționeze ca schit de monahii, dependent de mănăstirea Timișeni.

Asezamantul monahal de la Fibis infiintat in 2023, numara 2
vietuitoare si se afla in organizare

Centrul Eparhial numara 14 vietuitoare si se afla sub obladuirea
Parintelui Mitropolit

CRONICA ANULUI 2023

HIROTONII

Întru preot

1. Ovidiu-Florin Carp, pe seama parohiei Bunea Mare cu filia Povergina, protopopiatul Făget
2. Marius-Adrian Rumega, pe seama parohiei Cerneteaz, protopopiatul Timișoara II
3. Sorin Hristea, pe seama parohiei Paniova, protopopiatul Lugoj
4. Alexandru-Daniel Ciupercă pe seama parohiei Jena

Întru diacon

1. Cătălin-Adrian Moisescu, pe seama Liceului Teologic Ortodox *Sf. Ier. Antim Ivireanul* din Timișoara
2. Lucian Florea pe seama parohiei Timișoara Fratelia, protopopiatul Timișoara I
3. Constantin Diaconescu pe seama Catedralei mitropolitane
4. Mădălin-Mihai Adam

HIROTESII

Întru iconom

1. Călin Cioban de la parohia Sânnicolau Mare, protopopiatul Sânnicolau Mare

PREOTI PENSIONAȚI

1. Preotul Ioan Mermeze – Giarmata Vii, protopopiatul Timișoara II
2. Preotul Ion Babeu – Jamu Mare, protopopiatul Deta
3. Preotul Gheorghe Ștefan – Bucovăț, protopopiatul Timișoara II
4. Preotul Vasile Stepan – Târgoviște, protopopiatul Lugoj
5. Preotul Sorin-Laurențiu Ghilezan – Carani, protopopiatul Timișoara I
6. Preotul Sorin Frujină – Herneacova, protopopiatul Timișoara II
7. Preotul Traian Debucean – Chișoda, protopopiatul Timișoara I
8. Preotul Ioan Andoni – Comloșu Mic, protopopiatul Sânnicolau Mare
9. Preotul Tiberiu Brestovicean – Paniova, protopopiatul Lugoj
10. Preotul Nicolae Andreescu – Șandra, protopopiatul Sânnicolau Mare
11. Preotul Eugen Murgu – parohia Timișoara Zona Soarelui, protopopiatul Timișoara II

PREOTI DECEDAȚI

Activi

1. Sorin Frujină de la parohia Herneacova, protopopiatul Timișoara II

Pensionari

1. Pamfil-Mitrofan Radu
2. Adam Rugaci
3. Ioan Havași
4. Dumitru Jurcău
5. Pavel Popa
6. Marian-Titu Meda
7. Moise Vuici
8. Ionel Bălăgean

ANIVERSĂRI SI COMEMORĂRI ÎN ANUL 2024

Anul 2024 a fost declarat în Patriarhia Română ca „Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor” și „Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitorii fără de arginți”.

Program-cadru (liturgic, cultural și mediatic) intitulat „2024 - Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitorii fără de arginți” în Patriarhia Română, cuprinde următoarele exigențe:

I. În primul semestru al anului 2024 va fi tratată tema: „Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor”, care va fi prezentată astfel:

1. Forme ale pastorației și îngrijirii bolnavilor în Sfânta Scriptură:
  - a) Dumnezeu îi iubește pe cei îndelung răbdători în vreme de boală (Ioan 5, 5-9; Marcu 5, 25-34);
  - b) Dumnezeu îi cercetează și tămăduiește pe cei bolnavi (Isaia 38, 1-6; Iezechiel 34, 16);
  - c) Îngrijirea celor bolnavi și suferinzi, condiție pentru mântuirea omului (Ecclesiasticul 7, 37; Matei 25, 31-46);
  - d) Dumnezeu Se descoperă mai ușor oamenilor încercați de boală sau suferințe fizice (Ioan 9, 1-7);
  - e) Darul dumnezeiesc al libertății se batjocorește prin atașamentul patologic față de adicții și vicii pătimășe (Galateni 5, 1; Ioan 8, 24-34);
  - f) Asumarea suferinței și credința în Dumnezeu sunt prima condiție spre vindecarea completă, trupească și sufletească, a omului (Iov 2, 10);
  - g) Ajutorul concret al lui Dumnezeu pentru bolnavi dobândit prin mijlocurile și rugăciunile semenilor (4 Regi 5, 1-14);

h) Prețuirea sănătății și a vieții ca daruri ale lui Dumnezeu (Macabei 9, 20-21; Ioan 5, 14; 13, 6);

i) Mărturii din Sfânta Scriptură cu privire la suferință, boală trupească și sufletească și tămăduire;

j) Îngrijirea bolnavilor în viață și scrierile Sfinților Părinți, instituțiile social-medicale pentru îngrijirea bolnavilor din trecutul Bisericii.

2. Lucrarea pastorală a Bisericii și a slujitorilor ei pentru îngrijirea bolnavilor:

a) Catehizarea credincioșilor cu privire la sănătate și la cercetarea și îngrijirea bolnavilor, ca datorie mândruitoare a fiecărui credincios;

b) Taina Sfântului Maslu: lucrarea principală a Bisericii pentru cei bolnavi și suferinzi;

c) Pastorala bolnavilor: încurajare și sprijin în suferință, dar și chemare la înnoirea vieții în Hristos;

d) Pastorala cadrelor medicale: recunoștință și îndemn la unirea artei medicale cu rugăciunea;

e) Responsabilitatea preotului cu privire la cercetarea bolnavilor și la administrarea Sfintelor Taine acestora (Spovedanie, Împărtășire, Maslu).

3. Lucrarea social-filantropică și medicală a Bisericii Ortodoxe Române:

a) Prevederi statutare și regulamentare bisericești, hotărâri ale Sfântului Sinod și legislația de stat în domeniul asistenței social-filantropice și medicale;

b) Activitatea social-filantropică și medicală a Bisericii noastre prin instituții proprii gestionate de unități de cult sau de alte persoane juridice înființate de Biserică în acest scop;

c) Cooperarea instituțiilor bisericești de asistență medicală și socială cu instituții de stat specializate. Cooperarea Stat-Biserică în domeniul asistenței medicale și sociale;

d) Misiunea preotului de spital și conlucrarea acestuia cu medicul pentru îngrijirea bolnavilor; dialogul Bisericii cu lumea medicală în problema îngrijirii bolnavilor.

II. În al doilea semestrul anului 2024 va fi tratată tema: „Anul

comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți”, care va fi prezentată astfel:

1. Hristos, doctorul sufletelor și trupurilor noastre. Mântuitorul îi vindecă pe cei bolnavi cu trupul pentru a arăta dumnezeirea Sa, dar și pentru a vindeca sufletul lor.

2. Sfinții doctori fără de arginți și sensurile cinstirii acestora:

a) Respectul față de știința medicală, cunoscută de aceștia la cel mai înalt nivel al vremii în care au trăit;

b) Admirația față de credința lor manifestată printr-o bogată activitate misionară;

c) Cinstirea marii lor capacități de jertfă, nu numai prin renunțarea la avantajele materiale ale profesiei lor, ci și prin sfârșitul lor mucenicesc, cel mai adesea.

3. Sfinții tămăduitori în istoria Bisericii:

a) Sfinții doctori fără de arginți în perioada persecuției Bisericii sub Imperiul Roman păgân (Sfântul Evanghelist Luca, Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, Sfinții Mucenici Chir și Ioan, Cosma și Damian, Sfânta Ermionia, Sfințele Mucenite Zenaida și Filonia și.a.);

b) Sfinții vindecători și taumaturgi cinstiți în mod special pe teritoriul României (Sfântul Ierarh Nicolae, Sfântul Ierarh Spiridon, Sfântul Sfîntit Mucenic Ciprian, Episcopul Antiohiei, Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, Sfânta Cuvioasă Parascheva cea Nouă și.a.);

c) Noi sfinti vindecători cu sfinte moaște în România și modalități de cinstire a acestora (Sfântul Ierarh Nectarie de la Eghina, Sfântul Ierarh Luca, Arhiepiscopul Crimeei, Sfântul Cuvios Mucenic Efrem cel Nou și.a.);

d) Responsabilitatea credincioșilor de a mărturisi vindecările miraculoase de care au avut parte prin mijlocurile Sfinților tămăduitori și făcători de minuni;

e) Vindecarea trupească și sufletească a oamenilor bolnavi ca efect al întâlnirii acestora cu Mântuitorului Iisus Hristos prin Taina Euharistiei.

III. Centrul de Presă Basilica al Patriarhiei Române (Radio Trinitas, Trinitas TV, Ziarul Lumina) va realiza programe și emisiuni, filme documentare, materiale publicistice etc. pentru promovarea

tematicii „2024 - Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți” în Patriarhia Română. În acest scop, se va solicita colaborarea centrelor eparhiale pentru identificarea celor mai relevante mărturii, texte, manuscrise, însemnări, declarații reprezentative, inițiative practice sau evenimente dedicate celor două teme, omagială și comemorativă, ale anului 2024.

IV. Realizarea de studii, comentarii, monografii și cărți de reflecție cu conținut biblico-patristic, moral, liturgic, catehetic, pastoral, social-filantrropic, cultural-educativ și istoric pentru prezentarea „Anului omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor” și a „Anului comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți” în Patriarhia Română. Toate aceste lucrări vor respecta cadrele tematice prezentate la paragrafele I și II și vor fi tipărite în publicațiile bisericești centrale și eparhiale, în volume și monografii editate de tipografiile Patriarhiei Române și de cele ale centrelor eparhiale.

V. La nivelul Patriarhiei Române va fi organizat un Simpozion internațional cu invitați din celelalte Biserici Ortodoxe autocefale, dedicat temei: „2024 - Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor”.

VI. La nivelul eparhiilor și al instituțiilor de învățământ teologic se vor organiza dezbateri, colocvii și seminarii pe tema: „2024 - Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor”.

VII. În cursul anul 2024, în Biserica Ortodoxă Română vor fi organizate activități practice, simpozioane, întâlniri, expoziții, mărturii și evocări privind formele de manifestare ale pastorației și îngrijirii bolnavilor și importanța Sfinților tămăduitori în viața Bisericii și a credincioșilor.

VIII. Ca parte a programului-cadru, la Conferința pastoral-misionară semestrială din primăvara anului 2024 se va trata tema „2024 - Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor”, în cadrele prezentate la paragraful I, iar la Conferința pastoral-misionară semestrială din toamna anului 2024 se va trata tema „2024 - „Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de

arginți” în Patriarhia Română, în cadrele prezentate la paragraful II, cu posibilitatea aprofundării acestora și la conferințele preoțești administrative lunare, pe care le va stabili fiecare eparhie, precum și în cadrul cercurilor pastorale.

IX. În luna octombrie din anul 2024, la Palatul Patriarhiei se va organiza o ședință solemnă a Sfântului Sinod cu tema „2024 - „Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginti” în Patriarhia Română.

Pe plan local, în Arhiepiscopia Timișoarei se vor cinsti în anul 2024 umătoarele evenimente:

- 10 ani de la întronizarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, mitropolitul Banatului;
- 130 de ani de la nașterea mitropolitului Vasile Lazarescu (1894-2024);
- 10 ani de la moartea mitropolitului Nicolae Corneanu (2014-2024);
- 35 de ani de la Revoluția anticomunistă din România (1989-2024).

Studii și articole

PACEA, DARUL LUI DUMNEZEU

„Căutați pacea cu toți și sfințenia,
fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul” (Evrei 12, 14)

† Ioan,
Mitropolitul Banatului

Care era starea societății umane la venirea lui Hristos pe pământ?! Păcatul dezbinase popoarele unele de altele, dezbinase familii. Omul pierduse calea spre Creatorul său, spre cer. Oare întâmplător, după Înviere, Hristos îi întâmpină pe Apostoli cu aceste cuvinte: „*Pace vouă*” (Luca 24, 36)? Nu pâine le oferă Hristos în acel moment, ci pace. Apostolii nu erau în conflict cu nimeni, erau oameni pașnici și totuși cineva le răpise pacea lăuntrică, răstignindu-le Învățătorul, Cel care făcuse atâtă bine în popor. Pacea este darul bunei-conviețuirii între oameni, dar și cea prin care se stabilește relația omului cu Dumnezeu.

Dumnezeu este izvorul păcii și pe aceasta o oferă în dar omului. Am văzut în istorie că omul a refuzat de multe ori acest dar al lui Dumnezeu. Privind și azi în jurul nostru vedem că în multe locuri pe pământ pacea este risipită. Răpește-mi pâinea de pe masă, dar nu-mi răpi pacea! Câtă suferință, câte răni și lacrimi sunt acolo unde nu e pace! Plâng mame, copii, bătrâni. Curg râuri de lacrimi. Copiii hrăniți cu lacrimi! Ce copilărie tristă!

Oameni care conduceți popoare, nu ne furați copilăria! Nu ne furați darul păcii pe care l-am primit și noi de la Dumnezeu.

Să ne rugăm lui Dumnezeu să-i lumineze și să le dea înțelepciune celor care răpesc pacea semenilor noștri!

Spre Dumnezeu, pe calea Lui, nu se poate călători decât în pace: cu Dumnezeu, cu tine însuți și cu semenii tăi. Rugăciunea și faptele bune sunt cele două aripi prin care omul se înalță la cer. Rugăciunea este o lucrare spirituală. Este expresia a ceea ce suntem și a ceea ce trebuie să fim pentru a ne putem apropiua de Dumnezeu și să fim în comuniune cu El. Însetat pe drumul acestei vieți, omul se oprește la fântâna rugăciunii și de acolo, din adânc, se răcorește cu roua harului divin.

În lucrarea rugăciunii trebuie să facem o distincție între „*a te rugă*” și „*a avea rugăciune*”. Prin rugăciune, omul ieșe din tumultul acestei vieți cotidiene unde, nu de puține ori, este învins sau se află în impas.

În societatea contemporană se întâmplă zilnic diverse evenimente care nu sunt totdeauna fericite. Societatea se află într-o continuă evoluție, dar în ea mai apar și efectele unei involuții, mai ales din punct de vedere moral. Totalitarismul, diferitele forme de dictatură și mai ales tehnocrația îl înrobesc pe om și de multe ori îl fac sclavul creațiilor sale. Azi, tehnocrația îl reduce pe om la un număr din mulțimea celor ce viețuiesc pe pământ. Îl devalorizează și-l reduce la măsura unui atom. Îl depersonalizează și-l aruncă într-o lume exclusiv materială, unde credința, speranța și iubirea nu mai sunt considerate valori divine. Din această lume atomizată se poate ieși prin rugăciune care este o scară spre cer, spre Creatorul nostru, adică spre Iubirea desăvârșită. Regăsindu-se pe sine, omul se descoperă pe el însuși și înțelege rolul și rostul pentru care a fost creat de Dumnezeu și anume ca partener al unei sfinte împărtășiri din iubirea desăvârșită a lui Dumnezeu.

Rugăciunea nu este o simplă lucrare a omului sau specifică doar monahilor, practicată ocazional, ci este o lucrare neîncetată și finituală a vieții omului. Omul nu se roagă doar cu limba sau cu buzele, ci se roagă cu întreaga fință. Astfel, roadele rugăciunii se revârsă asupra întregii sale fințe și a lumii întregi create de Dumnezeu, lume care acum este afectată în mod negativ de păcatele noastre. Omul, păcătuind, a început deșertificarea creației

lui Dumnezeu. În acest deșert contemporan al societății noastre este nevoie mai mult ca oricând de roua Duhului Sfânt, care se revarsă pe pământ în vremea rugăciunii înlăcrimate a omului.

Rugăciunea este un imens spațiu duhovnicesc, unde, în același duh suntem chemați toți oamenii să-L preamărim pe Dumnezeu, Creatorul nostru. Uniți prin rugăciune, toți alcătuim Trupul tainic al lui Hristos. Comuniunea ce se realizează prin rugăciune face să dispară vremelnicele frontiere trasate între diferite comunități umane. Ea îl conduce pe om într-un spațiu sacru.

Rugăciunea, chiar dacă se face în mod particular, cuprinde întreaga lume și astfel ea are o dimensiune cosmică. Cu rugăciunea călătorim între pământ și cer, nu călătorim către nicăieri, ci îl căutăm pe Dumnezeu Care și El ne caută pe noi. Întâlnirea cu Dumnezeu se realizează în acel spațiu duhovnicesc în care se revarsă iubirea Tatălui în inima fiului risipitor. Dumnezeu îl caută pe om în imensul spațiu sideral.

Prin rugăciune, noi îl căutăm pe cei bolnavi în patul lor de suferință, îl căutăm pe cei afundați în adânc de sărăcie, marginalizații societății umane; ne căutăm pe noi însine care de multe ori ne pierdem într-o lume tot mai divizată și secularizată azi.

La lumina candelei rugăciunii descoperim minunata creație a lui Dumnezeu și cununa creației sale: omul. Înainte de a te întâlni cu Dumnezeu, de a-L găsi pe Dumnezeu, trebuie să îl găsești pe semnul tău care este în suferință și în grele încercări. Prin rugăciune ne mișcăm între două lumi: lumea lacrimilor, a suferinței și lumea bucuriei desăvârșite în Dumnezeu. Rugăciunea este acea stare a omului prin el care intră în comuniune cu Dumnezeu și cu toți cei care, ridicându-și mâinile spre înaltul cerului, cu lacrimi cer iertare, îndurare și pace de la Dumnezeu.

Pacea este darul lui Dumnezeu și îl rugăm azi să ne-o dea înapoi, căci în parte am pierdut-o. Ai pierdut pacea ta, se pierde pacea întregii lumi. Unde nu este pace este foc și este sânge; sunt lacrimi și umilință. Fără pace nu putem zidi nimic în această viață.

A fi cetățean al păcii înseamnă că dorești și ai marea sansă a fi cetățean al cerului, al Împărăției lui Dumnezeu, o împărătie a iubirii

și a păcii: „*Fericiti făcătorii de pace, că aceia fiți lui Dumnezeu se vor chema*” (Matei 5, 9).

Cărei lumi vrei să aparții în veșnicie: lumii păcii și iubirii sau lumii urii și vrăjmășiei?

Hristos nu are vrăjmași, ci doar prieteni.

Monahul se roagă singur, dar nu se roagă numai pentru el, ci pentru întreaga lume. Darul său pentru lume este rugăciunea. Monahul nu dă pâine lumii, ci rugăciunea, de care este atâtă nevoie azi în lume. Sufletul omului se hrănește cu rugăciune, aşa cum se hrănește trupul cu pâine.

Rugăciunea este mâna noastră întinsă către Dumnezeu și către semenii noștri.

Rugăciunea este corabia în care îi punem pe cei răniți de păcate sau pe cei care trăiesc la o margine de lume.

Rugăciunea nu trebuie să fie atinsă de aripa egoismului, ci de aripa iubirii desăvârșite față de toți semenii noștri. La rugăciune cerul se coboară pe pământ și astfel omul se roagă în cer. Căți dintre noi ne suim în acest cer al rugăciunii?! Căți luăm cu noi și durerile semenilor noștri în acest cer al rugăciunii, rugându-L pe Dumnezeu să le aline durerile?! În cerul rugăciunii, omul își unește rugăciunile sale cu cele ale îngerilor care îl preamăresc neîncetat pe Dumnezeu. Îngerii și oamenii sunt chemați să se împărtășească împreună din potirul iubirii lui Dumnezeu. Trăim azi mai mult în țara păcatului decât în țara rugăciunii. Hristos ne-a lăsat rugăciunea ca un izvor nesecat din care să-și stingă setea tot cel ce dorește să-L întâlnească pe Dumnezeu. Hristos, în Rugăciunea „*Tatăl nostru*”, ne arată dimensiunea cosmică a rugăciunii și înlătură orice umbră de egoism atunci când ne rugăm. Cel ce se roagă intră în comuniune cu îngerii și cu toți oamenii care doresc pace pe pământ.

O, cât de fericit este omul care se roagă împreună cu îngerii!

Cât să ne rugăm, ne spune Sfântul Pavel: „*Rugați-vă neîncetat*” (I Tesaloniceni 5, 17). Rugându-se, Sfântul Ilie a coborât foc din cer și ploaie de pământ.

Rugăciunea este vorbirea minții cu Dumnezeu, este urcușul

minții spre Dumnezeu. Sunt popoare în lume care au pace, dar nu au pâine. Sunt și popoare care au pâine, dar nu au pace. Iată două lumi care au nevoie de rugăciune.

Rugăciunea dă sens vieții omului. Rugăciunea aduce pâine și pace pe pământ. Într-o lume a păcii, acolo vine Hristos, acolo coboară harul lui Dumnezeu.

Să fim fii ai păcii, căci în ea își află bucuria tot pământeanul.

Să înălțăm cu toții o rugă către Dumnezeu pentru pacea întregii lumi și să se stingă toate războaiele care fac azi atâția orfani, căci un Iordan de lacrimi și de sânge curge azi pe al nostru pământ.

Pacea este un dar pierdut.

Doamne, ajută-ne ca prin rugăciune să o regăsim!

PASTORAȚIA DIFERITELOR CATEGORII DE CREDINCIOȘI

Pr. dr. Daniel Alic

Trăirea religioasă constituie expresia unei constante etnice și, în consecință, o necesitate profundă, originală și universală. Religiozitatea unui popor cunoaște pentru aceea diferite tradiții și obiceiuri proprii. Este important ca preotul să lucreze în cadrul acestor tradiții și obiceiuri pentru a putea câștiga la Biserică toate categoriile de oameni. Mai mult, este esențial ca și în sănul Bisericii, preotul să lucreze cu fiecare categorie de credincioși și să dea fiecărui ceea ce îi este necesar.

Pentru a evidenția modul în care preotul trebuie să mențină vie comunitatea creștină din jurul său, vom puncta lucrarea diferită cu fiecare categorie de credincioși. Și vom începe, cum e și firesc, cu predica și cu cele pe care preotul trebuie să le urmărească în predică:

1. Preotul trebuie să țină seama de necesitățile parohiei sale. De asemenea nu e destul ca un predicator să fie bine informat și să relateze cursiv ceea ce are de spus. Dacă discursul lui este lipsit de personalitate și originalitate, el riscă să nu placă ascultătorilor;

2. Preotul trebuie să prezinte, pentru început, credincioșilor, viața Bisericii ca pe o complementară vieții lumești. Sfinții de aceea aveau cuvânt, pentru că erau instruiți la cele mai de seamă școli ale vremii și pentru că nu făceau niciodată o delimitare între societatea laică și cea bisericească, evitând să se pună într-o opozиție care se arată păguboasă din start. Când am simțit că am câștigat încrederea

credincioșilor le putem arăta că viața Bisericii este o alternativă la lumea în care trăim;

3. Predicatorul trebuie să se ferească de extreme, ca nu cumva, combătând părerea greșită a unora, să iște alte neînțelegeri. Iată cum ilustrează acest lucru, printr-un exemplu practic, Ioan Gură de Aur: „*De pildă, ereticii care au îmbrățișat învățatura nebunească a lui Valentin și Marcion, ca și toți cei care au aceeași boală ca și ei, scot din catalogul dumnezeieștilor Scripturi legea dată de Dumnezeu lui Moise; iudeii, dimpotrivă, o cinstesc atât de mult, încât, împotriva hotărârii lui Dumnezeu, se încăpătânează să mai păzească toate prescripțiile legii, deși chiar timpul îi împiedică.*” (Sfântul Ioan Gură de Aur, Tratatul despre preoție).

Dacă în predică, parohul are datoria de a ține seamă de aceste trei, pe lângă cuvântul său preotul este dator să încerce o integrare a credincioșilor prin diferite activități. Pentru aceasta parohul poate folosi diferite prilejuri oferite de viața socială:

1. Pentru a-i atrage pe tineri la credința strămoșească parohul poate organiza un cor, pe care să îl pună sub conducerea unuia dintre cantori. Tinerii iau astfel contact cu viața Bisericii, participă la sfintele slujbe și găsesc în această activitate și o recunoaștere a talentului lor. Sunt, prin urmare, ambicioați de poziția ce le este oferită să înceleagă și să guste din viața Bisericii. Un alt mod de a ne aprobia de tineri este dat de organizarea, cu ajutorul școlilor, de diferite activități care sunt în contact și cu viața Bisericii. Sunt binevenite și activității sociale în care să îi motivăm pe copii să se implice și în care le putem prezenta Instituția Bisericii ca Ocrotitoare a tuturor oamenilor;

2. Oamenii de vârstă mijlocie sunt, însă, mai greu de convins de necesitatea viețuirii în Biserică. Trebuie să stim că dacă reușim să apropiem de Biserică părinții tinerilor noștri, reușim să îi apropiem și pe copii. De aceea este necesar să procedăm cu foarte multă atenție. De obicei luăm contact cu acești oamenii în cadrul unor sărbători cum ar fi Învierea Domnului, Crăciunul, Boboteaza etc., sau în cadrul unor împrejurări mai sensibile lor cum ar fi nunta, botezul, înmormântarea etc. Este esențial ca în aceste momente de deschidere din partea lor, preoții să strecoare în inimile lor dorința de a căuta Biserica. Acest

lucru se reușește prin comportamentul față de ei și prin atitudine părintească. Dacă vor fi reticenți, discursul trebuie oarecum lărgit. Le dăm astfel timp să descopere chiar ei o înțelegere în Biserică;

3. Vizavi de bătrâni trebuie să înțelegem că ei așteaptă mânăgiere în cadrul Bisericii;

Pentru acestea preotul trebuie, în primul rând, să constate cu realism starea parohiei, cu toate posibilitățile, crizele și deficiențele ei și să refacă unitatea spirituală a acesteia. Preotul este trimis în parohie nu să presteze servicii religioase pentru indivizi, ci să adune și să realizeze o comunitate creștină autentică unită prin aceeași credință, spiritualitate liturgico – sacramentală, mărturie și slujire.

Parohia este deci o unitate spirituală, o adunare de cult văzută, locală, este un organism colectiv alcătuit din preot și credincioși de ambele sexe, de toate vîrstele, cu stare socială și nivel cultural diferite.

Pentru menținerea și consolidarea unității interne a parohiei ca spațiu liturgic și duhovnicesc, precum și de co-slujire pentru toți credincioșii, se impun următoarele:

1. Preoții să săvârșească cu regularitate serviciile religioase, slujba să fie trăită până la transfigurare, predica pregătită cu mare grijă, rostită cu duh apostolic, cântarea clară și frumoasă, însoțită de smerenie și evlavie pentru a contribui la realizarea unei atmosfere de rugăciune și pioșenie colectivă.

2. Antrenarea credincioșilor în viața liturgică prin rostirea Crezului, a unor rugăciuni și cântării în comun. Se impune rostirea cu voce tare a anaforalei liturgice de către preotul slujitor, pentru atragerea credincioșilor în misterul liturgic.

3. Deoarece abia prin actul împărtășirii credincioșilor se încheie Euharistia ca Taină și Jertfă, preoții au datoria să îndemne mereu credincioșii să se mărturisească prin Taina Spovedaniei și, cu pregătirea cuvenită, să se împărtășească cu Sfintele Taine.

4. Predarea dreptei credințe printr-un program sistematic de predici și cateheze care va cuprinde:

- Predarea istoriei mântuirii pe baza Sfintei Scripturi;
- Predarea dreptei credințe, prin explicarea Simbolului de credință;
- Explicarea Sfintei Liturghii și a cultului care este o mărturisire a

credinței sub formă doxologică. Această explicare va insista asupra realismului liturgic, pentru a promova angajamentul personal și trăirea a ceea ce se realizează în cult.

5. Intensificarea pastorației individuale, prin care preotul să mențină legătura strânsă cu toți credincioșii.

6. Antrenarea credincioșilor în cadrul procesului de catehizare în vederea unei catehizări susținute și coerente, prin care părinții să contribuie în mod real la formarea generației tinere în duh creștin ortodox, în colaborare cu preotul și profesorul de religie.

7. Organizarea filantropiei creștine la nivel de parohie, prin antrenarea credincioșilor și a factorilor și societăților economice din parohie în lucrarea filantropică.

8. Antrenarea diferitelor grupe de credincioși în viața parohiei prin programe religioase.

În general, majoritatea specialiștilor în probleme de pastorală, împart mijloacele de pastorație în două mari categorii și anume:

- Mijloacele sau metodele de pastorație colectivă, în care se urmărește sau se are în vedere conducerea sufletească a tuturor enoriașilor unei parohii indiferent de vîrstă, sex, nivel moral sau intelectual, profesiune sau îndeletnicire, și cele mai folosite dintre acestea sunt cultul divin public, predica, cateheza, precum și cuvântul tipărit sub diferite forme: carte, revistă, ziar, etc.

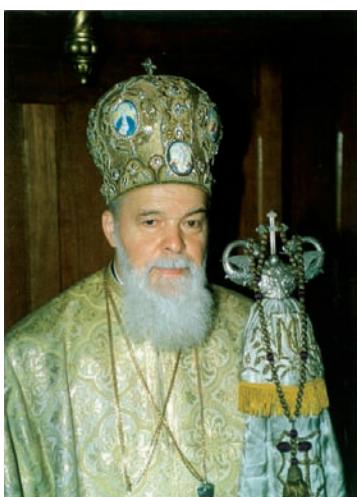
- Mijloacele pastorației individuale, care au în vedere pe fiecare credincios în parte, și se realizează prin contactul direct de la om la om, prin sfat, îndemn, prin vizitele pastorale și prin Tainele și ieruriile cu destinație individuală, dintre care cea mai folosită și cea mai eficace este Taina Spovedaniei.

La aceste două categorii, se mai poate adăuga și a treia și anume mijloace și metode de lucru pentru pastorația intermedieră sau de grup, care se adresează anumitor grupuri de credincioși, constituîți în cadrul parohiei, pe bază de sex (bărbați și femei), de vîrstă (copii, tineri, maturi, bătrâni), de profesiune (intelectuali, muncitori, meseriași).

Parohul trebuie țină mereu în minte dictonul Sfinților Părinți: „fi exigență cu tine, dar îngăduitor cu ceilalți” și să își conducă lucrarea sa pastoral misionară urmărind această linie.

MITROPOLITUL NICOLAE CORNEANU – O SUTĂ DE ANI DE LA NAȘTERE

pr. dr. Ionel Popescu

Fiu de preot din cetatea grănicerească a Caransebeșului, cu strămoși preoți, Nicolae Corneanu a studiat la cunoscutul liceu „Traian Doda” din orașul natal, apoi s-a înscris la Facultatea de Teologie din București. Concomitent cu studiile teologice, a urmat și cursurile Facultății de Filologie și de Limbi clasice din capitală.

Dragostea pentru studiu și cercetare l-a determinat să urmeze cursurile de doctorat în Teologie, pe care le-a finalizat cu susținerea tezei în anul 1949, la vîrsta de numai 26 de ani.

Profesor la Academia teologică și la Seminarul teologic de la Caransebeș, secretar și consilier eparhial la Arhiepiscopia Timișoarei, conferențiar la Institutul teologic din Sibiu, cunoscut, deja, în mediul teologic prin materialele publicate încă din anii studenției, mai ales în domeniul patristicii, diaconul Nicolae Corneanu a fost hirotonit preot și tuns în monahism la mănăstirea Cernica.

La data de 15 decembrie 1960, Nicolae Corneanu a fost ales episcop al Aradului, Ienopolei și Hălmagiului, iar la 17 februarie 1962,

Colegiul electoral Bisericesc îl alege în demnitatea de Arhiepiscop al Timișoarei și Caransebeșului și Mitropolit al Banatului.

După instalarea sa, la 4 martie 1962, mitropolitul Nicolae a pus început bun unei activități pastoral-misionare, cultural-științifice, filantropice, administrativ-gospodărești și ecumenice de excepție, derulată mai bine de jumătate de secol.

Pe plan pastoral-misionar, fostul mitropolit s-a ocupat îndeaproape de viața bisericească a celor două județe care formau Arhiepiscopia Timișoarei, pe seama cărora a hirotonit sute de preoți formați la Seminarul teologic din Caransebeș, la Institutul teologic de la Sibiu și la Seminarul de la Curtea de Argeș. Preoții foști deținuți politic nu au rămas fără o bucată de pâine, mitropolitul îngrijindu-se să fie încadrați la parohie.

În vremea păstoririi sale au fost construite zeci de biserici noi, atât înainte de 1989, cât și după 1990. Au fost, apoi, renovate, restaurate și pictate nenumărate lăcașuri de cult și alte așezăminte bisericești, inclusiv bisericile monument istoric, unele fiind salvate de la distrugere. La acestea se adaugă, de bună seamă, inițiativa sa de reînființare a Episcopiei Caransebeșului, aprobată de Sfântul Sinod.

Viața monahală din cuprinsul eparhiei s-a aflat, de asemenea, în atenția fostului ierarh de la Timișoara. Astfel, prin purtarea sa de grijă au fost reînființate mănăstirile de la Timișeni, Cebza și Partoș și au fost înființate mănăstirile de la Petroasa Mare, Fărdea, Luncanii de Sus, Dobrești (ctitorie a patriarhului Daniel) și Cenad (Morisena).

Mitropolitul Nicolae Corneanu s-a ocupat îndeaproape și de viața bisericească și culturală a fraților români ortodocși din Voivodina sărbească, pe care i-a vizitat adeseori, a participat la manifestările lor, le-a sfîrșit bisericile și le-a hirotonit preoții, le-a dăruit calendarele și tipăriturile eparhiale. Pe lângă acestea, ierarhul timișorean a coordonat, o vreme, comunitățile românești ortodoxe din Europa de Vest și din Statele Unite ale Americii.

Pe lângă multiplele probleme pastoral-misionare, mitropolitul Nicolae s-a dedicat, în mod pilditor, și celor cultural-științifice. Preocupările sale în acest domeniu însumează 28 de cărți, sute de studii, articole, prelegeri, conferințe, susținute în țară și peste

hotare, traduceri, recenzii. Materialele sale au apărut atât în revistele bisericești, și în cele laice, precum: „Gândirea”, „Jurnalul literar”, „Academica” etc. La acestea se adaugă numeroasele conferințe susținute la filiala locală a Academiei Române, la sediul Uniunii Scriitorilor, ASCOR, Liga tinerilor, în cadrul universităților timișorene și.a.

Om de carte și de școală, mitropolitul Nicolae a avut un rol esențial în activitatea de redactare a revistei „Mitropolia Banatului”, transformată, tot de către el, în „Altarul Banatului”. Împreună cu Preafericul Părinte Daniel, pe atunci Episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, mitropolitul a înființat foaia „Învierea” și a transformat „Îndrumătorul bisericesc, misionar și patriotic” în „Almanahul bisericesc al Arhiepiscopiei Timișoarei”. Tot fostului mitropolit i se datorează și înființarea Facultății de Teologie la Timișoara.

Tipografia eparhială a fost reorganizată într-un local nou și înzestrată cu aparatură modernă, iar obiectele de patrimoniu bisericesc-cultural din parohii au fost așezate în colecțiile muzeale de la Catedrala mitropolitană și de la Reșița, dar și de la muzeul parohial Lugoj.

Seminarul teologic din Caransebeș și Institutul teologic din Sibiu au fost sprijinite permanent, elevilor și studenților merituoși fiindule acordate burse și semiburse. Tinerilor teologi cu rezultate bune la învățătură le-a acordat, apoi, binecuvântare pentru a urma cursurile de doctorat în țară și peste hotare.

Sub aspect administrativ-gospodăresc menționăm extinderea corpuriilor de clădiri la reședința mitropolitană și la Seminarul teologic Caransebeș, edificarea a numeroase așezăminte parohiale și mănăstirești în toată eparhia, lucrările de renovare și de desprăfuire a picturii la catedrala mitropolitană etc.

Mitropolitul Nicolae Corneanu a derulat și o notabilă activitate social-filantropică. Înainte de 1989, vizita adeseori spitalele de la Jebel și Gătaia, oferind sprijin finanțiar bolnavilor, acorda ajutoare în bani credincioșilor nevoiași din cadrul eparhiei și din afara ei, iar după 1990 s-a ocupat de reluarea acestei activități

într-un cadru organizat. Mărturie în acest sens sunt ajutoarele substanțiale acordate familiilor revoluționarilor uciși sau răniți în decembrie '89, implicarea sa în acțiunea de ridicare a unui bloc operator nou la Spitalul de copii, casele de tip familial și cantinele parohiale înființate, ridicarea de biserici în incinta spitalelor și a altor instituții ale statului, construirea a zeci de case în localitățile afectate de inundații, crearea de centre educaționale, de consiliere și de incluziune socială, accesarea de fonduri europene pentru derularea unor proiecte social-caritative, înființarea fundației „Filantropia” și implicarea ONG-urilor bisericești („Oastea Domnului”, „ASCOR”, Liga tinerilor ortodocși, fundațiile parohiale) în activitatea filantropică.

Foarte activ pe tărâm ecumenic, mitropolitul Nicolae a participat, din încredințarea Sfântului Sinod, la numeroase întruniri internaționale, a fost membru permanent al „Grupului de studii patristice”, al Comitetului Central al Consiliului Mondial al Bisericilor și a participat la lucrările Adunării Generale a Conferinței creștine pentru pace de la Praga. Mai presus de toate, fostul chiriarh al Banatului a contribuit în mod concret la stabilirea unui climat de pace, bună înțelegere și colaborare cu bisericile și confesiunile creștine din Banat, dar și cu comunitatea israelită, fiind un promotor neobosit al dialogului interconfesional și interreligios.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România, Membru de onoare al Academiei Române și *Doctor honoris causa* al unor universități, mitropolitul Nicolae Corneanu, pe care-l comemorăm cu prilejul împlinirii unui secol de la nașterea sa, la plecarea din lumea aceasta nu a lăsat moștenire bunuri materiale valoroase, ci doar zecile de volume, studii, articole întocmite, revistele, ziarele și cărțile donate, prin testament, Centrului eparhial. La centenarul nașterii sale înlățăm, aşadar, smerită rugăciune către Tatăl ceresc, pe Care-L rugăm să așeze sufletul robului său, Nicolae mitropolitul, părintele nostru, în cetele dreptilor Săi!

MITROPOLITUL VASILE LĂZĂRESCU AL BANATULUI

**-130 de ani de la naștere și 90 de ani de la sfintirea întru
arhiereu-**

Protosinghel dr. Teofil Zamela

Personalitate incontestabilă, a vieții bisericești din Banat, mitropolitul Vasile Lazarescu a fost prezent prin desfășurarea vieții sale în cea mai zbuciumată parte a istoriei noastre contemporane bisericești, slujind Biserica și ideea de bine, până la sacrificiu.

Născut la 1 ianuarie 1894, la Jadani (azi Cornești), într-o veche familie românească, cu rădăcini puternice în intelectualitatea vremii. Studiile elementare le-a făcut la școala confesională din satul natal, apoi la școala elementară maghiară. Urmează apoi cursurile Gimnaziului Maghiar de Stat din Timișoara, iar după obținerea examenului de maturitate se înscrie, în anul 1912, la Facultatea de Teologie din Cernăuți, frecventată pe atunci de cei mai bine pregătiți tineri din Ardeal și Banat. Declanșarea războiului și ocuparea Cernăuților, l-a determinat pe Tânărul Vasile Lăzărescu, să se transfere la Institutul Teologic din Arad, obținând în 1915, absolvitoratul teologic. După ce trece cu distincție examenul de "calificație preotească", fiind promovat candidat pentru parohiile de clasa I, ocupă postul de cancelist la Consistoriul Român din Arad. În 1916, părăsește Aradul, înscriindu-se la Facultatea de Litere și Filosofie din Budapesta, iar în 1917 se transferă la Universitatea din Viena, studiind în continuare pedagogia și filosofia.

Terminarea războilui și făurirea României Mari, îl readuce la Cernăuți, continuându-și studiile teologice întrerupte. După absolvirea acestora se înscrive la cursurile de doctorat, absolvite în iulie 1920, deschizându-i-se astfel perspectiva unei promițătoare cariere teologice.

În septembrie 1920, ocupă prin concurs catedra de Dogmatică și Morală de la Academia Teologică din Sibiu, întrucât titularul catedrei, Nicolae Bălan, fusese ales în demnitatea de mitropolit al Ardealului. La 1 noiembrie 1924, se transferă la Academia Teologică din Oradea, la cererea și insistențele episcopului Roman Ciorogaru.

După o activitate exceptionala, desfășurată la catedrele Academiei Teologice din Sibiu și Oradea, timp de 13 ani, Vasile Lăzărescu, ajunge ierarh al Bisericii Ortodoxe Române din Banat, cârmuind-o cu destoinicie timp de aproape 30 de ani. A fost ales episcop al Episcopiei Caransebeșului, la data de 21 octombrie 1933, deși dorința și inima îi erau mereu îndreptate spre Timișoara natală. Aici, reorganizează aproape din temelii eparhia. Se înconjoară de colaboratori bine pregătiți, reorganizează Academia Teologică din Caransebeș, dându-i un suflu nou, prin experiența sa didactică și pedagogică. Aduce cei mai pregătiți profesori de teologie, acordă cele mai multe burse studenților teologi, din căte au fost acordate de ierarhii bănăteni de la Caransebeș. Ridică o clădire nouă pentru găzduirea studenților, îl preocupă chiar și starea familiilor preoților din eparhie și a profesorilor Academiei, acordând numeroase ajutoare destul de generose. Unul dintre cazurile de familii de preoți ajutate și susținute de, pe atunci episcopul Vasile Lăzărescu al Caransebeșului, a fost și cea a preotului Liviu Corneanu, decedat prematur, tată al mitropolitului Nicolae Corneanu, care pe atunci avea 12 ani, fiind deosebit de îndrăgit și susținut de către Lăzărescu, trimis la studii, iar apoi chemat de către episcopul și mitropolitul Lăzărescu, pentru a fi profesor la Academie și consilier Timișoara.

La 12 iunie 1940, visul i se îndeplinește, fiind ales episcop al noii înfințării eparhiei a Timișoarei. Aici își desfășoară cea mai mare parte a activității sale ca ierarh, mai întâi ca episcop, apoi din 29 iunie 1947 ca Arhiepiscop, iar din 26 octombrie 1947 ca mitropolit al Banatului. Fără doar și poate, pe plan administrativ, cea mai mare realizare a

mitropolitului Lăzărescu, rămâne edificarea Catedralei mitropolitane din Timișoara, sfînțită la data de 6 octombrie 1946.

Venirea regimului comunist la guvernare avea să aibe repercusiuni negative și asupra Bisericii, dar mai ales asupra clerului care nu se aliniază comandamentelor abuzive ale politiciei vremii.

La 15 mai 1948, avea să fie declanșată teroarea politică pe scară largă, prin arestările politice în masă, urmate de domiciliile obligatorii.

În astfel de vremuri de grea restrîște pentru preoțimea ortodoxă și pentru întreaga societate, mitropolitul Vasile Lăzărescu a știut să fie un mare ierarh, dar și un bun părinte, ajutându-i pe cei în suferință. Familiile preoților arestați sau membrilor fostelor partide istorice, acum persecuati de către regim, au găsit permanent ajutorul și mânăjarea, atât de necesare pentru acele vremuri, în persoana mitropolitului.

Din materialul informativ existent în cele 14 volume ale dosarului lui Vasile Lăzărescu la Consiliul Național Pentru Studierea Arhivelor Securității, reiese clar aversiunea și ostilitatea acestuia față de regimul comunist, atât înainte cât mai ales după 1944, inclusiv prin ajutorul oferit persoanelor căzute în dizgrația regimului. Toate documentele arată suficient de clar adevărările sentimente ale mitropolitului Lăzărescu, care, chiar dacă în anumite împrejurări a manifestat atitudini conjuncturale, a făcut-o numai pentru a menține Biserica din Banat în situația convenabilă în care se găsea capul acesteia.

Prin cuvântările sale, Lăzărescu a încercat să își apere credincioșii de ideologia comunistă. În majoritatea pastoralelor și predicilor sale se poate găsi o frază cu tentă anticomunistă, care a făcut din el un periculos adversar al regimului, provocându-i îndepărțarea din scaun.

În decembrie 1954, Securitatea își propunea să acționeze în scopul racolării mitropolitului Lăzărescu, ca agent al ei. În acest scop s-au adunat destule probe care îi insinuau mitropolitului un trecut "pătat" din punct de vedere politic, cum ar fi faptul că înainte de 23 august 1944, a făcut parte din Partidul Național Țărănesc, având strânse legături cu personalități de frunte ale acestui partid, precum Sever Bocu, Coriolan Băran, Vaida Voevod. A simpatizat cu Mișcarea Legionară. I-a fost apoi imputată vizita misionară în Basarabia și Transnistria, în 1940,

alături de alți ierarhi ortodocși români, unde a desfășurat o asiduă propagandă anticomunistă, cu această ocazie a scris mai multe articole și broșuri, în care critica regimul din U.R.S.S., îndemnând la luptă contra acestuia.

Lupta pornită de Securitate împotriva lui Lăzărescu a fost una fără echivoc. Deși exista suficient material pentru a se dovedi atitudinea sa anticomunistă și apartenența la diferitele mișcări cu caracter de rezistență anticomunistă din Munții Banatului, nu putea fi totuși condamnat, întrucât regimul trebuia să lase impresia respectării principiului democratic, prin care și cel al dreptului de a avea și alte opinii decât cele oficiale. Atunci s-a început confectionarea unor scenarii financiare false, pentru a creea premiza destituției acestuia.

Autoritățile au decis îndepărțarea ierarhului "rebel", recurgând la controale de gestiune și acuzații de abuz ale mitropolitului față de funcționarii Mitropoliei, unii dintre ei dispuși și angajați chiar să facă jocul puterii.

Astfel pe parcursul a mai multor ani, 1951-1961, agenții securității, ajutați de unii consilieri din cadrul Mitropoliei, șantajați la rândul lor cu trecutul politic pătat, au pus la cale un dosar cu "neregulile" și "fraudele" săvârșite, chipurile, de către mitropolit, care s-ar fi ridicat la suma de 3.800.000 lei, sumele fiind folosite în scopuri personale sau pentru a își ajuta rudele, firește o veritabilă colecție de intrigi și falsuri, în maniera securității comuniste.

În ciuda urmăririi de către Securitate, a amenințărilor și constrângerilor de tot felul, a îngadirilor și cenzurii, mitropolitul Lăzărescu a rămas un dârz și adevărat luptător împotriva ideilor materialist-dialectice comuniste, fapt ce reiese din scrisorile, cererile și memoriile trimise Guvernului și Patriarhiei, care poartă vizibil semnele condamnării și terorii comuniste.

Ca epilog la marile persecuții la care a fost supusă Biserica, Mitropolitul Vasile Lăzărescu a fost forțat să se retragă din scaun la 18 decembrie 1961. În cazul refuzului de a se retrage, ar fi fost pasibil de condamnare, deși ierarhii ortodocși, cu puține excepții, nu au fost arestați, datorită faptului că existau metode mult mai potrivite scopurilor comuniștilor: pensionarea forțată, retragerea sau

desființarea de eparhii. Orice arestare ar fi știrbit grav mitul colaborării dintre statul ateu și Biserică.

Într-o discuție purtată de către soția preotului timișorean Ioan Petreuță cu unul dintre agenții securității, consemnată într-o notă informativă, din luna mai 1962, aceasta afirmă profetic: ”Mitropolitul este un erou. Dacă se schimbă timpurile, el va ajunge iarăși om mare, căci cu banii care lipseau a ajutat familiile celor închiși.”

Întradevăr, timpurile s-au schimbat, regimul s-a prăbușit, cei mari au pierit, iar cei prigojni pentru Hristos, s-au ridicat întru mărire veșnică. Mitropolitul Lăzărescu a rămas încă de pe atunci, în memoria tuturor bănătenilor și a celor ce l-au cunoscut un erou, deoarece reușit să se mențină nepătat de tentațiile comuniste, a reușit să păstreze Biserica și turma intacte și nealterate de ideile ateiste, a luptat pentru adevăr, identificându-se cu cei săraci și oropsiți de către regim, lucruri pentru care a avut de suferit și pentru care și-a dat cu demnitate viața, într-o încăpere-celulă mizeră, de la Mănăstirea Cernica, acolo unde își avea domiciliul obligatoriu, fiind ”ajutat” de către Securitate ca să se îmbolnăvească cât mai grav, în modul specific acestiei de a își înlătura adversarii.

Trupul neînsuflețit a fost transportat în localitatea natală, Cornești, jud. Timiș, unde a fost înmormântat, de câțiva preoți, fără pompa specifică înmormântării unui arhieru, deși, în testament specificase ca ultimă dorință înhumarea sa în una dintre criptele special amenajate de el, pentru înmormântarea mitropolitilor Banatului, la subsolul ctitoriei sale, Catedrala mitropolitană din Timișoara. Acest lucru nu a fost posibil până după 1989, când, la propunerea familiei mitropolitului și cu binecuvântarea succesorului său, mitropolitul Nicolae Corneanu, a fost reînhumat acolo unde își dorise, făcându-se astfel un act de mare justițe și reparare morală pentru mitropolitul Vasile Lăzărescu.

DARURI SFINTITOARE ȘI TĂMĂDUITOARE DIN „VISTIERIA” DUHULUI SFÂNT: IERURGIILE BISERICEȘTI*

Prot. Dr. Ioan Bude

A. RAPORTUL DINTRE IERURGII ȘI SFINTELE TAINÉ

Ierurgiile bisericești sunt lucrări sfinte, săvârșite (ca și Sfintele Taine) de către Hristos Domnul, prin preot, pentru sfințirea și ajutorarea omului în anumite împrejurări din viața sa, dar și pentru sfințirea firii înconjurătoare și a diferitelor lucruri și chiar unelte folosite de către om. Dar săvârșirea ierurgiilor, fie în biserică, fie în afara ei, presupune primirea, mai întâi, de către oameni a Sfintelor Taine.

Din punct de vedere haric, între ierurgii și Sfintele Taine, nu sunt deosebiri, încrucișat doar „darurile sunt felurite”, însă toate provin de la „același Duh” (I Corinteni 12, 4), iar lucrările Duhului, dintotdeauna sunt sfinte și tainice. Absolut toate! Aceste sfinte și tainice lucrări, nici nu pot fi definite, numărate, împărțite, explicate sau analizate, pentru că în acest caz, aşa cum s-au exprimat mai mulți teologi ortodocși actuali în lucrările lor, ele nici n-ar mai fi taine¹.

Concludentă în acest sens este, mai ales, opinia marelui dogmatist român, Arhimandritul Iustin Popovici: „Tot ceea ce există în Biserică este Sfântă Taină, chiar și cea mai „neînsemnată” lucrare. Da, fiecare dintre ele este la fel de profundă și mântuitoare ca și însăși Taina Bisericii, pentru că și cea mai „neînsemnată”

lucrare sfîntitoare este în legătură cu întreaga Taină a Bisericii și cu Însuși Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu – Omul”¹.

Așa cum în Sfintele Taine Hristos Se unește cu fiecare dintre noi și ne dă – prin preot – harul și darurile Lui pentru susținerea noastră permanentă pe calea măntuirii, tot aşa și prin ierurgii, primim – tot prin preot – și celealte daruri pentru diferitele trebuințe ale vieții, dar mai ales primim activarea permanentei prezențe a lui Hristos în noi. Sub acest aspect ierurgiile se înrudesc cel mai mult cu Sfintele Taine.

De regulă creștinul simte nevoia unui dialog personal, a unei legături mereu înoioite cu Dumnezeu prin propriile sale rugăciuni. Iar aceasta cu atât mai mult, cu cât viața îi aduce mereu noi greutăți și piedici, boli, slăbiciuni și altele asemenea. Însă, în atari împrejurări, prin rugăciunile sale permanente și individuale, tot ce poate să facă omul, este să-I ceară lui Dumnezeu ajutorul, așteptând cu credință să-l primească. Dar pe lângă acest efort personal, omul mai are nevoie și de rugăciunile preotului cele din sfintele ierurgii, săvârșite și de față cu el și împreună cu el, sau chiar asupra lui, știind că preotul este investit cu trimiteri specială în acest scop, de către Mântuitorul Hristos Însuși: „**Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am trimis să mergeți (în lume) ca roadă să aduceți și roada voastră să rămână, ca Tatăl să vă dea orice îi veți cere în numele Meu**” (*Ioan 15, 16*).

Credinciosul îl percepă pe preot ca fiind învăluit în ambianța Bisericii întregi, căci Hristos susține și menține prin preoți și prin slujirea lor, unitatea Bisericii Sale².

O trăsătură deosebitoare a ierurgiilor față de Sfintele Taine, o constituie, între altele, chiar și acest fapt, de a solicita pe moment,

---

1*Detalii la Prot. Dr. Ioan Bude, *Temeiuri biblice nou-testamentare cu privire la oficierea Sfintelor Taine și ierurgii bisericesti*, Vol. VIII – *Ierugiile bisericesti*, Editurile Învierea și Eurobit, Timișoara, 2021, 120p.

Cf. Pr. Prof. Gheorghe Florovschiy, Pr. Prof. Alexander Schmemann, Pr. Prof. John Meyendorff, Arhim. Justin Popovici, Mitropolit Ioannis Zizioulas, Prof. Nikolaos Matsoukas, s.a.;

2 Citat la Alexei Zaitzev, *Tainele Bisericii* (URL, 2015), cf. Pr. Petru Pruteanu, *Sfântul Maslu și alte slujbe de vindecare: istorie și actualitate*, Editura Sophia, București 2016, p. 20;

primirea unui dar concret, însă ocazional și nu o trebuință prelungită fie pe toată durata vieții pământești, fie chiar a celei veșnice a credinciosului.

Astfel, ierurgiile dețin un loc de mijloc între Sfintele Taine și rugăciunile individuale ale creștinilor.

La rândul lor, aşa după cum deja știm, Sfintele Taine au și ele trăsăturile lor caracteristice, dintre care amintim aici, comparativ, doar câteva:

1. Tainele se referă direct și numai la om;
2. Au un caracter veșnic și un efect independent de vrednicia săvârșitorului (uman) și a primitorului, potrivit cuvântului Domnului: „... ca să fiți fiii Tatălui vostru Celui din ceruri, că El face să răsără soarele peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaie peste cei drepti și peste cei nedrepti” (*Matei 5, 45*);
3. Dinamica Sfintelor Taine poate fi totuși amplificată (sau nu), de sinergia (colaborarea) primitorului cu Harul divin (*cf. I Corinteni 3, 9-15*);
4. Tainele se oficiază numai în biserici și, în mod excepțional și în case, pentru cei grav bolnavi (*Sfântul Maslu*), sau în spitale (*Sfânta Euharistie*);
5. Unele sunt irepetabile (*Botezul, Mirungerea, Hirotonia și Cununia*), iar altele se repetă în mod necesar (*Spovedania, Euharistia și Maslul*);
6. Fiecare se administrează câte unui singur primitor, cu excepția Sfântului Maslu „de obște”;
7. Prin Sfintele Taine, Hristos Se unește ființal și personal cu fiecare primitor, în mod gradual (progresiv): *Botez, Mirungere, Euharistie*, precedată (la adulții) de *Spovedanie, Cununie și Maslu*;
8. Fiecare credincios are liber acces la toate Tainele, cu excepția Hirotoniei, rezervată exclusiv bărbaților, iar dintre aceștia, numai celor cu specială pregătire și „trimiteră” (acreditare), *cf. Romani 10, 14-15a*.

Revenind la ierurgii, repetăm afirmația că prin ele se menține mereu via legătura credincioșilor cu Hristos și Biserica, mai ales că deseori ele se săvârșesc pentru mai multe persoane, familii, sau chiar pentru o întreagă comunitate, precum și pentru persoane care (din motive binecuvântate) se întâmplă să nici nu fie de față. De multe ori

săvârșirea ierurgiilor depășește cadrul bisericii, oficiindu-se în diverse alte locații din cuprinsul naturii, arătându-se astfel, că după cum natura încunjurătoare a fost creată ca și natura umană „**bună foarte**” de către Dumnezeu, dar s-a degradat datorită păcatului omenesc, tot aşa și ea, poate fi readusă, prin sfintele ierurgii, la sfîntenia cea dintâi: „**Căci și făptura a fost supusă deșertăciunii – nu de voia ei, ci din cauza aceluia care a supus-o – cu nădejde, pentru că și făptura însăși se va izbăvi din robia stricăciunii, ca să se bucure de libertatea măririi fiilor lui Dumnezeu. Căci știm că toată făptura împreună suspină și împreună are dureri până acum**” (*Romani 8, 20-22*).

Hristos Însuși n-a săvârșit vindecările Sale numai în templu, ci și în casele oamenilor, precum și pe drumurile pe care umbila urmat de „**mulțimi multe de popor**”. De fapt întregul univers poate fi considerat o Biserică a lui Dumnezeu, prin rugăciune, precum și prin lucrarea lui Hristos, ca răspuns la toate rugăciunile. Tot universul a fost creat pentru om, sau pentru ca omul să se întâlnească în imensitatea lui cu Dumnezeu³. Iar monahul rus Silvan zicea: „*Pentru cel ce se roagă neîncetat, lumea întreagă devine Biserică*”⁴. Hristos a făcut din lumea întreagă Biserică, iar la rândul ei Biserica Ortodoxă, prin ierurgiile săvârșite în natură, face la fel. Omul curat sfîntește locul, dar și locul sfînit ajută la sfîntirea omului⁵.

Biserica sfîntește prin ierurgii casele creștinilor pentru a le apăra de duhurile rele și pentru a-i ajuta pe cei ce locuiesc în ele să nu se lasă ispiți la certuri, la gânduri și apucături urâte, ca să nu vină peste ei tot felul de neputințe și boli. Mai sfîntește curtea creștinului, grajdul cu vitele, grădina și câmpurile cu semănăturile, iar pentru cei de la oraș, apartamentul, garajul și mașina, ba chiar biroul, sau spațiul locului de muncă. În cadrul ierurgiilor se sfîntește apa, ca prin ea și stropirea cu ea, să se sfîntească atât casele, cât și câmpurile și veșmintele și alimentele, căci apa pătrunde în toate și întreține viața în toate. Cum? Prin chemarea Duhului Sfânt peste ea, odată cu pronunțarea scopului pentru care e chemat și prin semnul Crucii

3 Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Sfințele Taine și ierurgiile bisericești*, în Rev. „Ortodoxia”, nr. 3/1985, p. 452;

4 Cf. Maxim Mărturisitorul, *Mistagogia*, la Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Rev. cit, art. cit.*, p.454;

făcut în ea, cu pomenirea Sfintei Treimi. La temelia energiei ei naturale (adusă la ființă prin creație), vine și energia harului prin lucrarea cea mai presus de fire a lui Dumnezeu, oprind pătrunderea în apa astfel sfînțită, a lucrării duhurilor rele, sau chiar a iradierilor rele din sufletele oamenilor⁷. Deci, în cadrul săvârșirii ierurgiilor, preotul binecuvintează prin rugăciune sau măcar prin semnul crucii și cu invocarea Sfintei Treimi, orice lucru spre folosul oamenilor, dar mai ales pe ei însiși, în orice împrejurare a vieții lor.

În fine, mai trebuie reținut faptul că natura este locul de întâlnire atât între pornirile rele care iradiază din oameni, dimpreună cu „**duhurile răutății răspândite în văzduhuri**” (*Efeseni 6, 12*), cât și între energiile răspândite între cer și pământ din bunătatea lui Dumnezeu.

Aceste energii ale harului divin, se pun – prin natura penetrată de apa sfînțită – la dispoziția tuturor oamenilor. De aceea, prin ierurgii, creștinii se unesc întreolaltă, formând o Biserică reală și vie a lui Hristos, incluzând în structura ei și natura, care și ea este creată ca mediu de viață și de sfîntire pentru toată lumea. Si ca o ultimă remarcă, tot ceea ce am arătat până acum, provine în mare parte din spiritualitatea bogată, sensibilă și caldă a Vechiului Testament care este și temelia, dar și moștenirea comună a tuturor formelor de cult divin public și particular, atât al iudaismului, cât și al creștinismului.

B. FACTORII ESENȚIALI ÎN SĂVÂRȘIREA IERURGIILOR

În exercitarea actului ierurgic sfînțitor și tămăduitor se împletește într-o conlucrare perihoretică, trei factori esențiali: „ogorul” (adică credinciosul creștin primit, dimpreună cu toată firea înconjurătoare), lucrătorul (preotul ortodox) și harul divin sfînțitor.

De modul în care decurge conlucrarea lor, depinde „rodirea” lucrării sfînțitoare și tămăduitoare a ierurgiei.

Creștinul în general, dar îndeosebi creștinul ortodox, trăiește necontenit, după cum am mai afirmat, în atmosfera ierurgiei. El simte permanent nevoia ca lumea în care viețuiește, aerul pe care-l respiră,

hrana cu care-și întreține trupul, pământul pe care pășește și pe care-l lucrează, casa în care-și adăpostește mica lui lume – familia – pe toate acestea pe care el le știe, le vrea permanent sfințite și binecuvântate⁸.

Timpul și spațiul creștinului ortodox (și mai ales al românului ortodox), nu pot fi locuite decât sub semnul binecuvântării! În acest sens, există chiar o gradație, o concentrare a sfințeniei, dinspre exterior spre un punct interior, central și luminos, sau altfel spus, chiar dacă întreaga lume e sfințită, totuși, mai strâns conturată în jurul persoanei lui este familia și casa lui, dar și dincolo de acestea, și mult mai în inima lucrurilor, stă **Biserica**, adică nucleul de lumină în care este concentrat întregul har sfințitor⁹. În acest embrion al sfințeniei este așezat în stare de slujire preotul, care este recipientul harului, sau punctul de întâlnire dintre Dumnezeu și lume, dar în același timp, și mijlocitorul pentru oameni înaintea lui Dumnezeu (*Evrei 5, 1*).

Există un izbitor paralelism între cele două investituri ale lui Adam, la începutul lumii și ale Apostolilor Domnului (și prin ei ale ierarhiei sacerdotiale), la „**nașterea din nou a lumii**” creștine (*Matei 19, 29*).

Referitor la prima investitură a lui Adam, caracteristica ei esențială era aceea de putere stăpânitoare și conducătoare, prin care el, stăpânul desemnat de Dumnezeu, își cunoaște foarte bine lumea din care face parte (creația terestră), lume care i-a fost lui încredințată, reușind să denumească și să definească natura fiecărei ființe și a fiecărui lucru din această zidire (*Facerea 2, 18-20*).

La rândul lor, Apostolii și (prin ei) toți slujitorii lumii noi, creștine, primesc de la Hristos-Dumnezeu „**putere asupra duhurilor necurate ca să le scoată și să tămaduiască orice boală și orice neputință**” (*Matei 10, 1*). Asemenea lui Adam, au primit și ei **puterea spirituală și cunoșterea luminoasă a lumii înconjурătoare**, reașezând-o pe temeliile morale noi, ale harului, aşa cum a inaugurat-o Hristos (*I Corinteni 4,1; II Corinteni 5,15, 17*).

În ceea ce privește paralelismul dintre cea de-a doua investitura a lui Adam (*Facerea 2,7*) și a doua și a Sfinților Apostoli (*Ioan 20,21-23*), este vorba despre repetarea unui gest creator din Partea Ziditorului și Mântuitorului acestei lumi, însă în circumstanțe și cu conotații diferite. Gestul atotputerniciei divine de odinioară, săvârșit în actul creator

asupra lui Adam: **suflarea Duhului** (prin care acesta devine **Persoană = „chip și asemănare”**), este repetat în seara din Duminica Învierii, de către Același Dumnezeu-Cuvântul asupra Sfinților Apostoli, cărora le conferă, pe lângă Taina Hirotoniei, încă un dar special și unic, o anumită „doză” terapeutică de „**Duh creator**”⁵, pentru restaurarea și ridicarea omului și a creației din starea de păcat și moarte (*Romani 8, 15, 20-23*)¹⁰.

Acesta a fost și va rămâne pentru totdeauna, darul, moștenirea și semnul distinctiv al adevăratului slujitor creștin. În această lume nouă a lui Hristos, ceea ce e înălțător și unic, e faptul că o putere atât de mare este așezată în făptura umană a preotului slujitor, prin și din iubirea lui Hristos (*Ioan 15, 16*). Cum să nu te cutremuri în fața acestei realități, în care puterea lui Dumnezeu trece în om și-l înalță la demnitatea de împreună-lucrător cu Sine în sânul creației și de purtător al însemnelor și puterii harice, într-o libertate limitată doar de legea iubirii? Acesta este „**instrumentul**” de lucru al slujitorului creștin în actul ierurgic! De aceea, el nu trebuie nicio clipă „**să fie nepăsător cu harul**” care este în el, prin investitura Hirotoniei (*I Timotei 14, 14*)¹¹.

Însă această stare privilegiată și unică a preotului ortodox, este pândită mereu de **o mare primejdie**, o stihie ucigătoare de suflet, din care doar foarte puțini au reușit să scape. Este vorba de **rutină**, de **mecanicizarea și pietrificarea slujirii**, care e o **moarte spirituală**, incomparabil mai hidioasă decât cea trupească. „Dacă ne gândim că un preot oficiază patruzeci, cincizeci și chiar șaizeci de ani aceleași slujbe, uneori acestea repetându-se zilnic de câteva ori, înțelegem că **pericolul** de a deveni o mașină de slujit, pe care ajunge să o pornești și-n rest totul „merge” de la sine, este atât de greu de surmontat, încât cei care au reușit acest lucru, au rămas definitiv în memoria spiritualității creștine. Dacă ne gândim apoi, că „slujba” ortodoxă a rămas neschimbată de aproximativ două milenii (n.n.) și dacă ne gândim că, spre deosebire de teatru, unde cel puțin spectatorii sunt mereu alții, iar preotul întâlnește o viață întreagă aceiași auditori și primitori, vom înțelege și mai bine poziția extrem de delicată a slujitorului ortodox. **Improvizația și inventia nu sunt nici pe departe soluții**, doavadă că acolo unde s-a încercat aşa ceva, s-a ajuns la o adevărată

5 Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc, *Ierurgiile în Biserica epocii apostolice. Indicii nou-testamentare*, în Rev. „Ortodoxia”, nr. 3/1985, p. 510;

„împărțire a limbilor”, precum odinioară în şesurile Senaarului (*Facerea 10, 1-10*), iar partea Bisericii care a ieşit astfel din tradiţie, s-a risipit în atâtea „**cioburi**” **sectare și neosectare**, încât nicio minune n-ar mai reuşi regenerarea şi restructurarea lor. Nici **teatralismul gol**, oricât de reuştă ar fi el, nu ajunge să împlinească într-o măsură necesară exigenţele actului ierurgic. **Artisticul**, acolo unde există (şi poate ar trebui să existe, cât de căt, întotdeauna), este doar **un mijloc, o formă secundară**, căreia însă lipsindu-i duhul religios autentic, conduce cel mult la **un aristocratism cultic**, din care putem ieşi **încântaţi, dar neschimbaţi**⁶.

Astfel, ierurgia poate deveni o adevărată piatră de încercare (potincnire) a slujitorului creştin.

Atunci, cine ne-ar putea lămuri mai deplin şi ne-ar putea oferi soluţiile cele mai autentice în această situaţie atât de dificilă? Bineînţeles că numai cei care au trecut ei însăşi prin aceste lupte şi au ieşit biruitori, uneori chiar cu preţul vieţii lor, din „războiul cel nevăzut” al încercărilor cu care se confruntă slujitorul bisericesc. Dintre toţi aceştia, l-am ales pe cel a cărui Sfântă Liturghie o săvârşim cel mai des, pe Sfântul Ioan Gură de Aur, care, din vasta lui experienţă, ne pune la inimă, atât preoţilor, cât şi credincioşilor, cele mai competente învăţături, despre sublimitatea, dar şi responsabilitatea imensă a Preoţiei⁷, învăţături din care reproducem şi aici câteva:

1. „Ce fel de om trebuie să fie cel ce se roagă pentru toată lumea, care se roagă să-L facă pe Dumnezeu îndurător faţă de păcatele tuturor, nu numai ale celor vii, dar şi ale celor morţi? Soco să nu-i de ajuns pentru o rugăciune atât de puternică nici îndrăznirea lui Moise şi a lui Ilie la un loc. Ca şi cum i s-ar fi încredinţat întreaga lume, ca şi cum ar fi tatăl tuturor oamenilor, aşa se apropie preotul de Dumnezeu, rugându-se şi cerând atât în rugăciunile din casă, cât şi în cele din biserică, să se stingă războaiele de pretutindeni, să înceeteze tulburările, să fie pace, un an îmbelşugat şi izbăvire grabnică de toate necazurile ce supără pe fiecare” (*Tratatul despre preoţie*, cartea a VI-a, cap. 4, în vol. *Despre preoţie*, p. 137-138).

---

6 *Ibidem*;

7 Preot Ion Buga, *Relaţia slujitor-har şi primitoar în ierurgiile bisericeşti*, în Rev. „Ortodoxia”, nr. 3/1985, p. 511;

2. „Preoția întrece în măreție, în putere, în sublimitate, tot ceea ce pot să dea cerul și pământul mai strălucit ... Cea mai mare dintre faptele lui Iisus Hristos este instituirea Preoției ... Unde trăiește preotul? Desigur, mai puțin pe pământ decât în ceruri. Care este comunitatea lui, dacă nu cea a îngerilor, ba mai mult, cea a lui Dumnezeu Însuși, cea a Duhului Sfânt, de care el nu se separă în niciuna din atribuțiile lui? Unde este el, cu cine acționează el când oferă Jertfa divină? Ce să mai zici încă de puterea cheilor?; ceea ce Dumnezeu n-a dat arhanghelilor, heruvimilor și serafimilor, a dat preotului: puterea de a lega șidezlega „**oricâte, în cer și pe pământ**” (*Matei 18, 18*). Ceea ce nu pot face nici cerul, nici pământul, poate preotul! Puterile pământești au stăpânire peste viața trupească, preotul peste viața veșnică ... peste suflet, care trăiește chiar anii lui Dumnezeu. Iar acest preot, care face sufletul să renască prin har, care-l inviază și care-l hrănește cu Dumnezeu în Sfânta Împărtășanie, este unul și același cu cel care-l pregătește pentru veșnicie prin ungerea sfântă „**ungându-l cu untdelemn în numele Domnului**” (*Iacob 5, 14*)” (*Bogățiile oratorice*, p. 203, 205).

3. „Preotul, ca unul care a fost învrednicit de o slujire atât de mare, trebuie să fie nu numai foarte curat, ci și foarte priceput și încercat în multe. Trebuie să cunoască viața în întregul ei, cel puțin la fel de bine ca și mirenii, dar să fie detașat de viață, tot atât ca și monahii care trăiesc în munți. Preotul trebuie să aibă neapărat legături cu bărbații care au soții și cresc copii, care au slugi și slujnice, cu bărbații foarte bogați, cu bărbații care fac politică, cu bărbații cu funcții înalte ... dar aceasta nu înseamnă ca el să devină viclean, lingușitor, fățarnic, ci liber în cuvânt și plin de îndrăzneală ... să fie bun, dar și aspru. Nu trebuie să se poarte la fel cu toți credincioșii! Că nici doctorii nu se folosesc de un singur leac pentru vindecarea bolnavilor și nici căpitanii corăbiilor nu cunosc numai o singură cale în lupta cu vânturile ...” (*Tratatul despre Preoție*, cartea a VI-a, cap. 4, în vol. *Despre Preoție*).

4. „Preotul trăiește în mijlocul curselor întinse din toate părțile în calea virtuții sale. Ce prudență, ce atenție sporită, ce istețime de șarpe, ce măsură de limbaj, ce dibăcie și ce abilitate, adică ce tact deosebit îi este necesar în îndeplinirea slujbei sale! Cel mai ades preotul este persecutat ... El este prada preferată a oricărei răutăți omenești.

Calomnii, injurii, atacuri nedrepte, adesea violențe și fapte de ocară, preotul trebuie să se aştepte la toate acestea, precum și la multe altele de acest fel ... Ce de dușmani pentru preotul care stă în contact cu lumea și cu „spectacolele” pe care aceasta i le oferă permanent, prin continua imagine a viciului desfășurat zilnic sub ochii lui! Iar dacă la aceste provocări se mai adaugă una și mai grozavă: laudele și favorurile lumii, cum va scăpa el de o atât de îmbătătoare contagiere sau infectare? Pericolul de a deveni lumesc din pricina acestor relații este pumnalul ucigaș al laudei lumești. Când preotul devine „om de lume”, este, în mod sigur pierdut! Și totuși, el este obligat să trăiască și să lucreze în și cu această lume, de care ar trebui să fugă!” (*Bogății oratorice*, p. 210-211).

5. „... Dar pentru ce spun eu asta? Pentru că și noi, preoții, care săm pe scaun și învățăm, suntem legați cu păcate. De aceea Preoția n-a fost încredințată nici îngerilor, nici arhanghelilor – căci ei sunt fără de păcat – ca nu cumva din pricina sfînteniei lor necruțătoare față de păcat, să-i pedepsească pe păcătoșii din popor, ci s-a încredințat slujba aceasta unor oameni dintre ceilalți oameni, legați și ei de plăceri și de păcate, pentru ca în temeiul păcatelor proprii, preoții să fie mai blâzni cu cei căzuți în astfel de păcate. Dacă preotul ar fi înger și ar afla pe cineva făcând desfrânare, îndată l-ar ucide, de vreme ce el însuși nu se poate face vinovat de așa ceva. De aceea, dacă îngerii ar fi avut puterea preoției, ei n-ar fi iertat, ci îndată ar fi osândit, pornindu-se cu urgie asupra celor păcătoși, pentru că în natura lor, ei nu sunt expuși unor asemenea păcate omenești.

Dumnezeu a încredințat Preoția oamenilor; astfel, preotul fiind și el om și cunoscându-și din proprie experiență păcatele, mijlocește iertarea pentru cei păcătoși și nu se pornește cu mânie împotriva lor, iar Biserică își împlinește și ea menirea ei.” (*Cuvânt la Petru Apostolul și Ilie Proorocul*, I, în vol. *Predici la sărbători împărătești și cuvântări de laudă la sfinți*, p. 547-548).

După toate cele prezентate până acum, se pare că unica soluție împotriva rutinei, sau pietrificării slujirii preoțești își are punctul de plecare chiar în adâncul cel mai intim al persoanei preotului, în

conștiința prezenței permanente a lui Hristos Cel neschimbăbat „**ieri, astăzi și în veac**” (*Evrei 13, 8*) în ființa sa. Pare dificil de înțeles, dar **permanența** și totodată **noutatea, veșnicia**, dar și **explozia clipei, neschimbabilul**, dar și **alteritatea infinită**, sunt caracteristicile esențiale ale vieții creștine în general și ale vieții preoțești în special, revelate în Hristos, Fiul veșnic al Tatălui, „**căci pe El, Care n-a cunoscut păcatul, L-a făcut pentru noi păcat, ca să dobândim întru El dreptatea lui Dumnezeu**” (*II Corinteni 5, 21*) și să fim „**fii și moștenitor ai lui Dumnezeu și împreună-moștenitor cu Hristos**” (*Romani 8, 17*).

Nu întâmplător Ortodoxia, ca ceea ce se definește Biserică a rugăciunii și a vieții liturgice prin excelență, a înțeles în chipul cel mai luminos natura harului divin⁸, cu care natura umană a preotului ierurgist conlucreză conștient și personal, el fiind iconom al acestei tainice puteri dumnezeiești (*I Corinteni 4, 1*).

Sfinții Părinți, care la rândul lor, au fost și slujitori desăvârșiți ai Tainelor dumnezeiești – precum Sfântul Ioan Gură de Aur - ne-au lăsat, așa cum am și văzut mai sus, cuvinte de foc despre această întâlnire și colaborare ierurgică a preotului cu harul divin, fapt care-l așeză mai sus chiar decât puterile îngerești, cărora nu li s-a încredințat această putere. Însă preotul, care lucrează zi de zi cu ea, „pune aripi sufletelor, răpindu-le din lume și dându-le lui Dumnezeu. Cu această putere el îl întipărește pe Hristos în inimile credincioșilor și, ceea ce este de-a dreptul colosal, cu această putere el îl poate face pe om „dumnezeu”⁹.

Iată de ce, nici nu se poate descrie cât de mare este importanța **întâlnirii** dintre preotul slujitor cu lumea din care Dumnezeul-a luat și pe care tot Dumnezeu i-a încredințat-o lui spre a o binecuvânta și sfinții permanent. De aceea, de concepția și sensibilitatea pe care o are preotul în fața creației lui Dumnezeu, depinde valoarea și efectul lucrării lui. Dacă el nu este capabil de tresăriri luminoase, dacă ochiul lui lăuntric nu descoperă rațiunile și structurile divine

8 Pr. Ion Buga, *art.cit.*, rev.cit., p. 511;

9 Sfântul Grigorie de Nazianz, *Cuvânt de apărare pentru fuga în Pont*, la *Ibidem*, p. 511.

ale lucrurilor, invocația și dialogul său în slujbă, va purta mușteria ridicolă a scenei din Carmel, pe care o ironiza odinioară Sfântul Prooroc Ilie, văzând neputința preoților și proorocilor idolatri ai lui Baal și ai Așerei (*III Regi* 18,27). Preotul care și-a pierdut puterea de entuziasm, care nu mai vede în lumea încunjurătoare decât banalul, care nu mai are în el tresărirea Învierii, este „**mai de plâns decât toți oamenii**” (cf. *I Corinteni* 15, 19).

Desigur însă, că relația preot-lume nu este univocă. O importanță la fel de mare o are și răspunsul primitorului ierurgiei, adică credința, voința și seriozitatea cu care creștinul participă la acest act liturgic. Scena impresionantă a vindecării femeii cu scurgerea de sânge, constituie o cutremurătoare ilustrare a comportamentului uman în fața minunatului și divinului (*Luca* 8, 43-48). Iisus evidențiază cu admirație cum suferința și disperarea sunt biruite de credința și sensibilitatea unui suflet, care reușește „să smulgă” puterea vindecătoare tocmai din Acela Care, anume venise în lume, ca să-i **„vindece pe cei cu inima zdrobită”** (*Isaia* 60, 1). În realitate, acolo a fost vorba de un minunat dialog al profunzimilor simțitoare, o sublimă întâlnire divino-umană, un adevărat eveniment și o totală sărbătoare.

Trebuie deci din nou subliniat – înainte de a încheia - că ierurgia este un act al redescoperirii structurilor fundamentale, o solidaritate a preotului cu lumea, o înțelegere între slujitor și „ogorul” primitor, de a se așeza împreună în sensibilitatea caldă a harului sfîntitor, aducându-l astfel în viața lor cea de toate zilele.

Pentru ierurgist lumea este deosebit de semnificativă, este transparentă, este o fereastră luminoasă, deschisă către cerurile suprapuse, prin care sufletul omului se poate purta **„din slavă în slavă”** către Domnul slavei, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce atât de mult a iubit lumea, încât S-a jertfit, pentru ea, spre a o înălța iarăși la frumusețea ei cea dintâi (*Ioan* 3, 16).

CONTRIBUȚIA VLĂDICII ELIE MIRON CRISTEA LA DEZVOLTAREA CULTURII ROMÂNEȘTI. ETAPE SEMNIFICATIVE

Preot dr. Valentin Bugariu

I. **1. Miron Cristea – profil enciclopedic.** Primul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a fost nu numai un slujitor al altarului strămoșesc, ci și al culturii tradiționale românești: autor al unor monografii, culegător de folclor literar și muzical, întemeietor de muzeu etnografic.

Vlădica Elie Cristea a văzut lumina zilei la 18 iulie 1868 într-o familie de țărani din cătunul Urseni¹, Toplița Română, jud. Harghita. Casa familiei Cristea era pe malul drept al Mureșului, spre vest față de așezarea actuală a Mănăstirii Sfântul Ilie². Familia Cristea însă nu era originară din Toplița Română, ci din satul Potoc, azi Deleni, comuna Ideciu-Băi, jud. Mureș³. În veacul al XVIII-lea este amintit un oarecare Vasile Cristea, iobag ajuns „birău domnesc”, un fel de vătaf pe moșia baronului Kemeny, pedepsit de baron este exilat la Toplița. Aici s-a născut și George Cristea, tatăl patriarhului, participant la revoluția condusă de Avram Iancu și Domnița care au format o familie timp de 65 de ani (1859-1929). George și Domnița Cristea au avut cinci fete

1 Locul nașterii a devenit și pseudonim literar, Tânărul Elie semnează cu apelativul Elie Dinurseni.

2 Ilie Șandru, *Patriarhul Miron Cristea*, Editura „Grai Românesc” a Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, Miercurea Ciuc, 2008, p. 34. (Se va prescurta în continuare *Patriarhul Miron...*).

3 Ilie Șandru, *Patriarhul Miron...*, p. 29.

și trei băieți: Ileana, moartă la trei ani, Maria, căsătorită cu preotul Ioan Rusu din Viile Tecii, Ileana, măritată cu Dumitru Antal⁴, țăran din Toplița, Paraschiva decedată la 4 ani, Elvira căsătorită la București. Cei trei băieți ai soților Cristea au fost: Toderică și Leon morți de mici și Elie, călugărit cu numele de Miron⁵. Din această primă etapă a vieții avem puține date, știm de faptul că viitorul arhiereu își ajuta părinții la munca câmpului, mai ales la cositul și adunatul fânului dar avem dovezi despre portul său cu cămașă cusută în casă, cu cioreci, cu suman și căciulă⁶.

Despărțirea de părinți și plaiurile natale s-a produs numai în momentul plecării în 1883 la Gimnaziul Grăniceresc din Năsăud, de acum valurile vieții îl vor purta în alte locuri decât Toplița natală. Ajuns la liceul din Năsăud va fi coleg cu poetul George Coșbuc aflat în ultima clasă de liceu. Personalitatea poetului va marca ascensiunea Tânărului Elie pentru totdeauna, versurile poetului ardelean se vor regăsi în cuvântările și predicile viitorului prelat. Într-o predică ținută în 1931, patriarhul le-a vorbit credincioșilor despre ură, mânie și răzbunare, încheindu-și cuvântul cu versurile celui din Hordou: „Mânia în oamenii cei buni/ Se naște moartă, se topește;/ În cei ca mine un ceas trăiește;/ În semidocți trăiește luni,/ Trei ani în proștii cei din gloată,/ Iar în mișei viața toată”⁷. Pe meleaguri năsăudene s-a dezvoltat în sufletul elevului Cristea și iubirea față de limba română și tradițiile poporului din care se născuse. În timpul studiilor liceale s-a dezvoltat în viitorul teolog de mai târziu și gustul pentru literatură. În nr. 33 din anul 1887 al revistei „Familia” din Oradea a apărut prima sa schiță literară intitulată *Prosit!*, în care se ocupă de strănutul la diferite popoare și explică pentru ce românul, când strănută cineva, îi zice: „Să-ți fie de bine!”, „Noroc!”, „Sănătate!” sau „Prosit!”⁸. Tot în 1887,

⁴ Tatăl arhierului Emilian Antal Târgovișteanul (1894-1971), nepotul patriarhului Miron.

⁵ Ilie Sandru, *op. cit.*, p. 32-33.

⁶ *Op. cit.*, p. 47.

⁷ Miron Cristea, *Pastorale, predici și cuvântări*, vol. IV, Tipografia Cărților bisericești, București, 1938, p. 204.

⁸ Ion Rusu Abrudeanu, *Dr. Miron Cristea*, Ediție nouă, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2009, p. 46.

adică în ultima clasă de liceu Elie Cristea a fost ales și președinte al Societății „Virtus Romana Rediviva”, în cadrul acestei Asociații a ținut mai multe conferințe între care amintim pe cea mai valoroasă: *Nașterea și dezvoltarea jocurilor, în genere, precum și lătirea jocurilor naționale românești.*

În toamna anului 1887 Elie Cristea s-a înscris la Seminarul Andreian din Sibiu, aici a devenit președinte Societății de lectură „Andrei Șaguna”, funcție pe care a păstrat-o până la finalizarea studiilor în 1890. În timpul studiilor teologice avem un al doilea articol semnat de Elie, de astă dată despre *Electricitate și rolul ei în economia vieții*, apărut în „Familia”, nr. 29/1888⁹.

După absolvirea teologiei sibiene a fost numit învățător-director la Școala elementară din Orăștie pentru anul școlar 1890-1891. A dorit să-și continue studiile la o universitate europeană era vizat Cernăuțiul, apoi Budapesta. La insistențele lui Ion Popescu, profesorul de pedagogie de la Seminarul sibian pe lângă mitropolitul Miron Românul Tânărul teolog primește din partea Societății „Transilvania” o bursă pentru a putea urma cursuri în cadrul Facultății de Litere și Filosofie a Universității Regale din Budapesta. Însușirea principală a învățământului superior budapestan era interdisciplinaritatea, astfel că doar în Facultatea de Filosofie erau înglobate atât științele umane (istoria, filozofia și limbile), cât și matematica, chimia, științele naturale etc. Tot în cadrul acestei facultăți funcționa și Catedra de limba română din 1863¹⁰. Ajuns student al Catedrei de limba română și-a însușit și celelalte discipline deschizându-i astfel un orizont enciclopedic căutat de Tânărul Cristea din primii ani de școală. Tot aici a fost ales membru și conducător al Societății literare „Petru Maior” al studenților români din Universitate. Dintr-un raport al societății pe anul 1891/92 aflăm că Elie Cristea a citit într-o ședință literară a societății o lucrare intitulată *Câteva îndrumări pentru susținerea și promovarea sănătății la copii*¹¹ în care a dezvoltat principiile pedagogului și medicului englez John

9 Ion Rusu Abrudeanu, *op. cit.*, p. 46.

10 Maria Berényi, *Cultură românească la Budapesta în secolul al XIX-lea*, f. ed., Giula, 2000, p. 61. (Se va prescurta în continuare *Cultură românească la Budapesta...*).

11 Această conferință a fost publicată în foia „Telegrafului român” (N-rele 9, 10, și 11) din 1896.

Locke (1632-1704). În timpul studiilor a organizat în demnitatea de președinte banchetul festiv în onoarea profesorului Alexandru Roman cu prilejul serbării jubileului de 30 de ani al dascălului de limba română de la Universitate. Cu prilejul acestei serbări, Elie Cristea dă frâu liber simțămintelor sale naționale. Și-a început discursul cu un citat din poezia lui George Sion (1822-1892), intitulată *Limba românească*: „Mult e dulce și frumoasă/ Limba ce vorbim,/ Altă limbă-armonioasă/ Ca ea nu găsim...”. A făcut referire la „Testamentul” lui Ienăchiță Văcărescu despre „Creșterea limbei românești/ Și-a patriei cinstire”¹². În anul 1895 își susține teza de doctorat¹³ cu tema: *Eminescu. Viața și opera. Studiu asupra unor creații mai noi din literatura română*, 78 p..

Reîntors de la studii, a fost pentru mai mulți ani secretar eparhial (1895-1902), apoi „asesor consistorial” (consilier, 1902-1909) la Arhiepiscopia Sibiului, un timp redactor la „Telegraful român” (1898-1900). În timpul cât a stat la Sibiu și-a continuat activitatea publicistică. Acum imprimă

---

12 Ilie Șandru, *Patriarhul Miron...*, p. 56-57.

13 În literatura de specialitate, teza de doctorat este mult disputată, unii cercetători înclină să o încadreze filologiei: Ion Rusu Abrudeanu, Antonie Plămădeală (în primele scrimeri), Ilie Șandru, Mircea Păcurariu în manualul de *I.B.O.R.*, este rezervat în cealaltă lucrare, *Dicționarul teologilor români* (1996), unde menționează reușita lui Cristea sub numele tezei, neîncadrând-o specialității. Ceilalți cercetători înclină teza spre filosofie: Romulus Cândea, Gheorghe Cotoșman și Gheorghe Șora. Elie Cristea nota: „În Budapesta m-am apucat serios de studii; am cercetat prelegerile, am adunat material pentru tema de Dr., pe care am conceput-o în luna Decembrie 1894. După primirea tezei am cerut termen, și ca să nu mă amâne cu verbalul până la finea lui Iunie, am cerut pe 3/15 Maiu, când avea decanul câteva ore disponibile. Suportând cu succes examenul, am fost imediat promovat la gradul de Dr. philosophiae, adeca în Sâmbăta proximă. Universitari români au fost mulți de față. [...]” (Gh. Cotoșman, *Contribuții la Istoria vieții românești din Transilvania la finea veacului al XIX-lea. Însemnări inedite ale Prea Fericitului Patriarh Miron*, în „Anuarul Academiei Teologice Ortodoxe Române din Caransebeș” (1939-1940), Tipografia Diecezană, Caransebeș, 1940, p. 14. Cercetând teza putem opinia că lucrarea se încadreză prin conținut filologiei, autorul abordând istoria literară, lingvistica și stilistica, noțiunile filozofice prezente sunt teoretice, introductive. Este o lucrare filologică susținută la Facultatea de Filozofie care i-a conferit titlul academic. Lucrarea din păcate a rămas nefăradusă până în 1984, când mitropolitul Ardealului, Antonie Plămădeală o publică în românește în volumul *Pagini dintr-o arhivă inedită. Documente literare*, Editura Minerva, București, 1984. Traducerea mitropolitului Antonie este redată și în volumul *Doi ardeleni despre Mihai Eminescu: Vasile Goldis și Elie Miron Cristea*, Editura Viața arădeană, Arad, 1999, scris de Gheorghe Șora și Iulian Puică. O a doua traducere a textului ierarhului Cristea este realizată de Maria Roșca (1997), Dr. Elie Cristea, *Luceafărul poeziei românești Mihai Eminescu*, Ediție îngrijită și prefăcată de..., Editura Ginta Latină, București).

un volum închinat profesorului său, *Alexandru Roman (1826-1897). Material pentru viața și activitatea lui*, Sibiu, 1897, 66 p., apoi *Proverbe, maxime, idiotisme, colectate din graiul românilor din Transilvania și Ungaria*, Sibiu, 1901, 279 p., dar și lucrări care aparțin spațiului bisericesc: *Arhiepiscopul și Mitropolitul Miron Românul*, (1898), 66 p., *Iconografia și întocmirile din internalul bisericei răsăritene*, (1905), 300 p., *Catedrala mitropolitană din Sibiu. Istoricul zidirii*, (1908), (ii aparțin p. 45-195). Tot la Sibiu, pe tărâm cultural a fost între 1905 și 1910 director al Despărțământului IV Sibiu al Astrei și membru în Comitetul Central al Asociației. Împreună cu poetul Octavian Goga, Cristea a scos nouă publicație a Astrei, revista săptămânală „Țara noastră”, cu subtitlul „Foaie poporală a Asociației pentru literatură română și cultura poporului român”, care a apărut la Sibiu între 1907-1909, apoi la Cluj între 1922-1938. Pentru toate aceste merite culturale și religioase, Elie Cristea a fost distins în 1906 cu ordinul „Coroana României”¹⁴. Pe tărâm bisericesc Tânărul Elie Cristea a fost tuns în monahism pe 23 iunie 1902 la mănăstirea Hodoș-Bodrog de lângă Arad, de arhimandritul Augustin Hamsea, starețul mănăstirii, primind numele de Miron, apoi în 1903 a primit darul preoției și din 1908 a fost ales protosinghel.

La 21 noiembrie a fost ales episcop al Caransebeșului. Dosarul alegerii l-a cerut arhiducele Francisc Ferdinand, căci eram omul lui de încredere, din clerul ortodox. Dr. Vaida Voievod, ce sta prin Viena, tot mereu interpela pe adjutanțul lui: „Ce-i cu alegerea lui Dr. Cristea”. Adjutanțul odată îi răspunde: „Nu vă faceți griji. Am pe birou scris mare cu creionul roșu: Dr. Cristea episcop la Caransebeș. Nu uit”. Relația asta mi-a stricat la Budapesta și mai tare. Are legături și cu Bucureștiul și cu Viena. Cum e mai rău. Astfel fiind a III-a alegere la Caransebeș și fiind strâmtorați, mi-a cerut încă Apponyi o declarație, că fiind episcop nu voi lucra contra legilor și integrității Statului ungur. Parcă presimțeam. I-am spus, că de sine se înțelege, că episcopiei și toți cetățenii trebuie să observe legile¹⁵.

După unirea de la Alba-Iulia, în 1919 a fost ales mitropolit primat, iar din 1925 patriarch al Bisericii Ortodoxe Române. Greutatea începutului a

14 Ilie Sandru, *Patriarhul Miron...*, p. 108-109.

15 Antonie Plămădeală, *Contribuții istorice privind perioada 1918-1939. Elie Miron Cristea, documente, însemnări și corespondență*, Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu, 1987, p. 324. (Se va prescurta în continuare *Contribuții istorice...*).

căzut pe umerii celui dintâi patriarch, acesta nu a rămas numai un om de cultură, ci a devenit un organizator, un lucrător, arhitect, legiuitor, meșter tipograf, dascăl de școală nouă. Odată venit la București a găsit reședința răvășită de război și de lipsa unei administrații eficiente, totul fiind dărăpănat, o bombă germană căzuse chiar pe palat. Aproape că-ti vine greu să-ți imaginezi astăzi cum va fi arătat atunci Dealul Mitropoliei! De pildă, cerdacul de lângă paraclis era închis cu ferestre și coloanele nu se mai vedea. Restaurarea s-a terminat în 1923. Jos grajduri, priveliștea este cea mai tristă. Grajduri rele, rupte, proptite. Grajdul –deși din zid bun-neglijat, fără uși, fără nimic, totul rupt. Se țineau acolo porci, cai, vaci. Era lângă parlament și o grădină de vreo două pogoane, plină de bălării, brusturi, urzici, oțelari. În 1921-1922 a refăcut-o și a recoltat legume de şase mii de lei. A plantat acolo și 200 de altoi. Avea și o seră. În grădină a plantat liliac altoit, trandafiri și brazi¹⁶.

Organizator al Bisericii Ortodoxe, sub păstorirea sa s-au înființat mai multe instituții ale Bisericii: Tipografie, Seminar Teologic, Institut Biblic, Cămin preoțesc, publicații bisericești, a precizat locul și rolul religiei ca materie de învățământ. Tipografia a fost instalată la Cernica în care au fost publicate cărțile de cuvântări ale patriarhului, revista „Biserica Ortodoxă Română” care și-a reluat apariția în 1921, revista „Apostolul” a Arhiepiscopiei Bucureștilor. În sprijinul preoților văduvi a pus bazele unui cămin preoțesc care funcționează și astăzi, pentru tineri a pus la Cernica bazele unui Seminar Teologic deschis în 1929 care a dat Bisericii: ierarhi, stareți, profesori de teologie, preoți. O altă realizare care durează și astăzi este Institutul Biblic Ortodox în cadrul căruia a apărut *Biblia sinodală* (1926), în îngrijirea lui Nicodim Munteanu, Gala Galaction și Vasile Radu.

Cea mai importantă ipostază a patriarhului Miron a fost cea de arhitect, de la planuita Catedrală a Măntuirii Neamului, la emblema Patriarhiei. „Eu aveam gata ceva emblemă, dar era numai o încercare. Spre a o complecta, am dat directive pictorului Costin Petrescu, ca –pe baza lor– să se facă un proiect. La mijloc era un vultur cu aripile desfășurate și cu o cruce în gură. Aveam încă din Ardeal un proiect <<cu crucea în cioc>>. și fiindcă și vulturul din emblema țării are

---

16 Antonie Plămădeală, *Contribuții istorice...*, p. 80.

în cioc cruce, ceea ce e foarte lăudabil, căci ridică caracterul creștin al țării, era absolut necesar să nu fie vulturul cu crucea în cioc. Dar Regele Ferdinand nu înțelegea ce caută <<vulturul>> în emblema Patriarhiei. Atunci i-am explicat că vulturul e simbolul arhieriei¹⁷.

Ca legiuitor s-a preocupat de *Legea și statutul de organizare a Bisericii Ortodoxe Române*, de unificarea bisericicească pe baza *Statutului* șagunian, de ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhie (1925). Pe tărâm național s-au înființat noi episcopii: Episcopia Oradiei, Episcopia Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopia Maramureșului și cea a românilor ortodocși din America. Pentru clerici, patriarhul a creat „Asociația generală a clerului român ortodox”, instituție patronată de creatorul ei. Pe plan interortodox, patriarhul Miron a propus organizarea unui Sinod ecumenic care să dezbată următoarele probleme: combaterea sectelor, reforma calendarului, revizuirea unor momente rituale, organizarea unor instituții de propagandă ortodoxă, recăsătoria preoților văduvi, ridicarea stării monahismului oriental¹⁸.

În viața politică, patriarhul a făcut parte din regență între anii 1927-1930, iar în 1938-1939 a fost prim-ministru¹⁹. A trecut la cele veșnice pe 6 martie 1939 fiind înmormântat în catedrala patriarhală din București.

II. 2. Exeget al poetului național. La Universitatea budapestană, Miron Cristea și-a susținut teza de doctorat cu o abordare monografică închinată lui Eminescu. Este prima lucrare temeinică închinată poetului național. Teza a fost publicată aşa cum de altfel a fost susținută, în limba maghiară la Tipografia „Aurora” a lui Tudor Endre din Gherla în 1895. Titlul complet a fost: *Eminescu. Élete és művei tanulmány az újabb román irodalom köréből. (Eminescu. Viața și opera. Studiu asupra unor creații mai noi din literatura română)*, autor Cristea Iliés.

În ceea ce privește lucrarea de care ne vom ocupa, ea debutează cu prezentarea biografiei apoi a operei poetului și la final concluziile lui Elie Cristea. În prima parte a vieții sunt consemnate cu exactitate

17 Antonie Plămădeală, *op. cit.*, p. 376.

18 *Op. cit.*, p. 21.

19 Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. III, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, p. 429.

etapele vieții lui Eminescu, apoi este înfățișată familia poetului, prietenii, iubirile vieții. Sunt consemnate, data (15 ianuarie 1850) și locul nașterii (Botoșani). Pentru descoperirea locului nașterii, l-au trimis la Botoșani pe studentul N. D. Giurescu. Aceasta pe baza registrului matricol al catedralei Uspenia, a stabilit că poetul Mihail Eminovici s-a născut la 15 ianuarie 1850 în Botoșani și a fost botezat tot acolo, la 21 ianuarie în același an²⁰. Autorul insistă cu date care creionează familia, tatăl, Gheorghe Eminovici s-a ocupat cu agricultura, a murit la 8 ianuarie 1884. Mama Ralu, născută Jurașcu, fostă călugăriță la o mănăstire din Botoșani a murit de tuberculoză. Se poate deci presupune că de la mama ei, care a murit devreme va fi moștenit Eminescu germenii bolii care, datorită vieții dezordonate, s-au dezvoltat și au grăbit încă din primăvara vieții apropierea catastrofei²¹. Este amintit locul copilăriei lui Eminescu, Ipoteștiul, unde părinții aveau o moșie. Petrecerea la Ipotești a lăsat urme adânci în opera lui Eminescu, unde dorul de locurile copilăriei s-au împletit cu dorul de țară. Liniștea și libertatea vieții de la țară, frumusețea dealurilor –pe care aşa de frumos le-a cântat în versurile sale, - singurătatea pădurilor și, în general, contactul direct cu natura au avut o influență adâncă și permanentă asupra lui, și, de timpuriu, au dezvoltat în el adâncimea cugetării și înălțimea zborului mintii, amândouă atât de prezente în minunatele sale poezii²².

Teza aduce lămuriri asupra anilor de școală a lui Eminescu, cu primele clase urmate la Botoșani, apoi din 1860 la Cernăuți, acolo înscriindu-se și la gimnaziu. În acest timp activa aici Aron Pumnul, renumitul purist și fonetist român. Mănat de visurile sale adolescentine cum nota Cristea, Eminescu în primăvara anului 1863 părăsește școala urmând cursurile pe viitor la fără frecvență. Acum începe prima peregrinare, odată cu intrarea în trupa lui Tardini-Vlădicescu. Nu sunt prea multe informații consemnate din această perioadă, precum

20 Elie Cristea, *Eminescu. Viața și opera. Studiu asupra unor creații mai noi din literatura română* în vol. Gheorghe Șora, Iulian Puică, *Doi ardeleni despre Mihai Eminescu: Vasile Goldiș și Elie Miron Cristea*, Editura Viața arădeană, Arad, 1999, p. 84. (Se va prescurta în continuare *Eminescu...*).

21 Elie Cristea, *Eminescu...*, p. 84.

22 *Ibidem*.

autorul amintește de o întâmplare: un actor l-a informat pe Ion Luca Caragiale că prin anul 1868, l-a găsit pe Eminescu la Giurgiu ca servitor în curte la un hotel. Trăia într-o foarte mare sărăcie, dar cîtea cu ambiție mai ales pe Schiller și, cu lacrimi de bucurie, recita din versurile acestuia. Actorul, dându-și seama de talentul lui Eminescu, l-a luat cu el la București și l-a angajat ca sufleur. În această calitate a rămas doi ani în trupa lui Pascaly²³. În paginile tezei este consemnată apariția primei poezii închinate magistrului, *La moartea lui A. Pumnul* (1866) care a apărut într-un caiet cu titlul: *Lăcrămioarele învățăcelor gimnaesiști de-n Cernăuți la mormântul prea iubitului lor profesoriu Arune Pumnul*, poezia lui ocupând locul al II-lea. A fost semnată M. Eminovici, elev la fără frecvență. A fost consemnată colaborarea cu „Familia”. În legătură cu această perioadă a vieții este evidențiată activitatea poetului în cadrul societății „România Jună”, inclusiv rolul avut în comemorarea lui Ștefan cel Mare.

Eminescu își încheie clasele elementare la Cernăuți, apoi este elev gimnazist în clasa a VI-a la Blaj. A urmat apoi cursuri în cadrul Universităților din Viena, apoi din Berlin. În timpul cât a stat la Viena, Eminescu a activat și pe tărâm literar. De aici a trimis în 1870 *Veneră și Madonă* la redacția revistei „Con vorbiri literare” din Iași care spre, deosebire de încercările de la „Familia”, prezenta un progres considerabil. I. Negrucci, dându-și seama de talentul autorului, a început să corespondeze cu el²⁴.

Tot la insistențele lui Iacob Negrucci este numit director al Bibliotecii Centrale din Iași. Aici autorul amintește prima muză a poetului, „făptură blondă cu ochi albaștri”, Veronica, soția profesorului universitar Ștefan Micle. Este punctată și activitatea în calitatea de revizor școlar pentru județele Iași și Vaslui. În această funcție s-a preocupat de modernizarea vechiului sistem de predare în școlile vremii²⁵.

Puține sunt rândurile consacrate șederii la Berlin, însă Elie Cristea amintește de înrâurirea filosofiei kantiene și schopenhauriene

23 Ibid., p. 86.

24 Elie Cristea, *Eminescu...*, p. 88.

25 Elie Cristea, *Eminescu. Viața și opera*, în vol. Antonie Plămădeală, *Pagini dintr-o arhivă inedită. Documente literare*, Editura Minerva, București, 1984, p. 257. (Se va prescurta în continuare *Pagini dintr-o arhivă...*).

asupra viitorului literar al poetului nostru național. Urmărindu-l pe poet, Tânărul teolog român îl surprinde în profesiile avute: iarăși bibliotecar, destituit de guvernul liberal, apoi redactor „Curierul” de Iași și „Timpul” din București. Cristea împărtășește opinia lui Hasdeu potrivit căreia, alta ar fi fost soarta lui Eminescu dacă i s-ar fi asigurat o slujbă stabilă. Pentru a fi convingător, Elie Cristea recurge la cuvintele lui Eminescu, redate într-o conferință de Alexandru Vlahuță: „Am obosit deoarece conduc singur această prăvălie de idei și, deasupra mai sunt și bolnav; de 6 ani mă zbat în acest cerc, de 6 ani nu mai am liniște pentru a mai scrie și altceva decât articole politice. Nu am deloc timp liber, trag la jug ca un asin. Această viață de zilier de care mă tângui, mă face inapt pentru orice sforțare a voinei. Atât am câștigat din aceasta că am pierdut toată elasticitatea spirituală de 6 ani de când m-am reînțors în România, am trecut din decepcie în decepcie, și mă simt foarte epuizat și foarte bătrân. Simt că nu mai am putere și aş avea nevoie de un timp lung ca să-mi revin. Dar ca și ultimul muncitor de fabrică, nu am speranță unei astfel de odihne. Sunt distrus, nu mă mai recunosc²⁶”.

În finalul biografiei, Cristea amintește delicat de perioada de apus a vieții poetului: umilița contemporanilor, boala, sanatoriul și moartea.

De la începutul celei de-a doua părți a tezei, Cristea în capitolul *Opera* face o mărturisire: De activitatea literară a lui Eminescu, în totalitatea ei, nu s-a ocupat nimeni până acum. Publicul român a luat la cunoștință de opera sa doar prin intermediul celor 8 ediții. Chiar și criticii s-au ocupat numai de operele cuprinse în aceste ediții²⁷.

În cadrul acestui capitol, Elie Cristea surprinde toate aspectele operei poetice eminesciene, chiar dacă la vremea aceea erau cunoscute doar 96 de poezii, se oprește apoi asupra prozei literare, a dramaturgiei și a operei științifice reprezentate de traduceri și un proiectat dicționar sanscrit, chiar și o gramatică a limbii sanscrite. Poezia ocupă locul principal în cercetarea teologului ardelean. Se ocupă de înrăurirea filosofiei germane asupra operei, istoria scriierilor, de limba literară, stilistica și versificația poeziei,

26 Elie Cristea, *Eminescu...*, p. 110.

27 *Ibidem*, p. 97.

ocupându-se în special de poezia patriotică, populară și erotică ori genul literar al satirei.

Cunoștiințele filosofice dobândite la Viena și Berlin și-au pus amprenta în opera eminesciană, atât în poezie, cât și în proză scocotită de specialiști, „filosofică”. Temele preferate în poezie sunt soarta omului, destinul acestuia, soarta Universului, probleme de metafizică. În poetică se regăsesc idei din Platon, Kant, Schopenhauer și Budha precum și conflictul dintre cultura orientală și occidentală. Pesimismul lui Eminescu este rezultatul mai multor cauze, nota Elie Cristea, starea psihologică, boala, societatea, lipsa mijloacelor materiale și educația primită, în primul rând concepția schopenhauriană despre lume și viață. După Schopenhauer, lumea, răul cel mai mare devine sub pana eminesciană „amărăciune” (Împărat și proletar), „lumea suferințelor și durerilor” (*Rugăciunea unui dac*). Mai tulburător este aşa-zisul pesimism al lui Schopenhauer, profesat de poet teoretic în forme zgomotoase, dar mai ales când e Tânăr și plin de entuziasm național, detractorii poetului au denunțat că o primejdie pentru această viziune neagră. Speriat de egoismul indivizilor și de lipsa lor de scrupule, Schopenhauer oculea baricadele și construia cu un sarcasm un sistem platonician, admitând nu numai ideile eterne de spețe, dar și caracterul individual metafizic, care se revela în lumea fenomenală palingenetic. Existența omului fiind voință oarbă de a trăi, producătoare de durere, totul era de a atenua prin abstagerea de la luptă, anahoretism, somn și contemplarea ideilor eterne²⁸. Criticul George Călinescu identifică „filosofia” lui Eminescu cu un comentariu pe marginea filosofiei lui Schopenhauer, miezul gândirii eminesciene stă în primatul naturii și al corelatului ei uman, instinctual²⁹.

Școala la care s-a format Eminescu a fost poezia populară. Aceasta exprimă ceea ce simte, și atunci când simte este întotdeauna simplă,

28 George Călinescu, *Eminescu*, în vol. *Studii eminesciene. 75 de ani de la moartea poetului*, Editura pentru literatură, București, 1965, p. 28. (Se va prescurta în continuare *Studii eminesciene...*).

29 George Călinescu, *Izvoarele filozofiei teoretice a lui Mihai Eminescu*, în „*Studii și cercetări de istorie literară și folclor*”, V, 1956, nr. 3-4, p. 400.

sinceră, naturală și plină de învățăminte. Ca exemplu al poeziei populare, Cristea dă câteva versuri din poezia *Revedere*: „Codrule, codruțule,/ Ce mai faci, drăguțule?/ Că de când nu ne-am văzut,/ Multă vreme a trecut,/ Și de când ne-am depărtat/ Multă vreme am umblat!.../”.

Este scoasă în relief poezia patriotică, Cristea vorbește de „naționalismul” poetului. Autorul tezei reține câteva poezii în ilustrarea acestei laturi a universului poetic: *La mormântul lui Aron Pumnul*, *Ce-ți doresc eu ţie, dulce Românie*, exprimarea dorului după plaiurile natale: *Din străinătate, La Bucovina*. La definitivarea tezei de doctorat, Elie Cristea, doctorand într-o Universitate maghiară nu putea dezvolta latura națională, chiar dacă în paginile lucrării sale amintește și poezile patriotice. Într-un adaos la teză scrie următoarele: În adâncimea inimei românului le-a descoperit Eminescu, de acolo le-a scos; și – dându-le veșmintele vorbirii, dulci ca un fagure de miere – le-a îmbrăcat în cel mai românesc și național port³⁰.

Un gen literar promovat de Eminescu este satira, lucru scos în priveliște de teologul sibian. Ca exemplu, Elie Cristea dă poezia *Junii corupți* în care critică pe tinerii care refuză să lupte pentru prosperitatea țării. Eminescu trece de la satira individuală la cea populară, a întregii omeniri. Așa de pildă, în *Srisoarea I*, mulțimea popoarelor în comparație cu Universul, nu e nimic altceva decât niște mușuroaie. Folosind metoda lui Goethe, cea a comparației, Eminescu face comparație între trecutul eroic reprezentat de voievozii români cu tinerii de astăzi... corupți lipsiți de vreun crez personal. Opoziția prezent-trecut devine, de altfel, pârghia ideologică a marilor antize romântice din poemele *Epigonii*, *Scrisoarea III* sau *Scrisoarea IV*, marcând, prin prisma acestei perspective duale, nu atât exaltarea idilică a trecutului, cât, mai ales, vestejirea prezentului nedemn de acel trecut, corupt și calp, fără perspectivă³¹.

Un lucru interesant descoperit de Elie Cristea este paralelismul, plecarea lui Călin amintește de cavalerii regelui Arthur, care pentru

30 Elie Dinurseni, *Naționalismul lui Eminescu*, în „Dreptatea”, Timișoara, 1894, „Adaos beletistic al ziarului...”, nr. 281, p. 15.

31 George Ivașcu, *Patriotismul lui Eminescu*, în vol. *Studii eminesciene...*, p. 67.

a nu pierde tonusul războinic, cutreieră lumea și se întorc cu tolba plină de aventuri³². În cazul același poem, *Călin, file din poveste*, îl identificăm pe Elie Cristea ca un profesor care își dezvoltă comentariul la această poezie în fața elevilor săi. Sub forma unei povești se prezintă o întâmplare neobișnuită, iubirea și apoi nunta lui Călin cu fata din castel. Acțiunea poemului e gradată: monologurile, reflexiunile și descrierile sunt puțin cam lungi, dar frumusețea versurilor compensează lungimea. Tot acestui gen îi aparține și *Luceafărul*, perla literaturii române³³.

Un capitol important îl alocă Elie Cristea limbii poezilor lui Eminescu, acest lucru îl face prin simpla constatare în cazul primelor poezii unde autorul observă că legile versificării și limba sunt greoaie³⁴. Limba lui Eminescu nu este una exclusiv populară, ci inspirată și din cuvintele bătrâne. Totuși izvorul lui cel autentic a fost vorbirea poporului. Lingviștii români de mai târziu acceptă teza lui Cristea, în viziunea celor din urmă, Eminescu este creatorul unui alt limbaj poetic, mult superior celui folosit de predecesorii săi. Materialul lingvistic care i-a stat la dispoziție a fost identic cu al acestora: limba lui maternă. Eminescu a dovedit un curaj extraordinar, în sensul că a făcut apel, fără nicio rezervă, la limba veche, la graiurile regionale, la aspectul cult, bogat în neologisme, al limbii din vremea lui, la vorbirea familiară și la cea populară. Pe toate le cunoștea aș zice științific, adică temeinic, aproape ca un specialist. Pentru el, limba românească alcătuia o unitate desăvârșită, un instrument unic de lucru, ale cărui părți componente (variantele amintite mai sus) sunt deopotrivă de îndreptățite a fi utilizate când nevoia vorbitorului cere, indiferent dacă unele aparțin trecutului, altele unei singure regiuni sau unui grup social³⁵.

Niciun poet n-a folosit atâtea regionalisme ca Eminescu, începând cu expresii moldovenești până la cele bănățene: eu mi-s, noi ni-s. Ca exemplificare, Elie Cristea dă o listă: ariniș, păienjeniș, zimț,

32 Elena Stan, *Poezia lui Eminescu în Transilvania*, Editura pentru Literatură, București, 1969, p. 111. (Se va prescurta în continuare *Poezia lui Eminescu...*).

33 Elie Cristea, *Eminescu...*, p. 112.

34 Elie Cristea, *op.cit.*, p. 97.

35 Iorgu Iordan, *Observații cu privire la limba poezilor lui Eminescu*, în vol. *Studii eminesciene...*, p. 521. (Se va prescurta în continuare *Observații cu privire...*); G. I. Tohăneanu, *Expresia artistică eminesciană*, Editura Facla, Timișoara, 1975, p. 36.

rugă, pală, bănat, rariște, numa, bălaie, ivăr, licăr, câlți, iezeitură, laiță, cârd, tăpsan, prăvalnic, huceag, alinta, gâd, cordea, greș, prisacă, hâtru, afânat, molcom, hătaș, tarină, merinde, păs, deri³⁶. Predomină, cu mult, regionalismele moldovenești, lucru iarăși cunoscut, și după mine, firesc, nu în primul rând pentru că autorul *Luceafărului* era moldovean, ci ca urmare logică a concepției lui lingvistice, la care se adaugă rezonanța mai „poetică” (simțită de numeroși cititori din toate regiunile țării) a formelor (sau a celor mai multe forme) moldovenești³⁷.

Asupra cărții s-au lansat câteva opinii critice, prima este cea a Elenei Stan care vede în carte una din din cele mai bune sinteze critice apărute în Transilvania în acei ani, cel mai întins studiu monografic din veacul al XIX-lea care cuprinde o biografie destul de amănunțită, pe baza izvoarelor vremii, în continuare analiza celor mai importante trăsături ale operei eminesciene, îmbinând părerile criticilor români cu observații personale, un examen al limbii, stilului și versificației (ceea ce nu s-a făcut până atunci în mod competent de către critica transilvăneană), pentru a încheia prin câteva considerații asupra curentului eminescian³⁸. Un alt glas critic constată că Elie Cristea dă dovedă de pasiune literară, erudiție de istoric al culturilor și capacitate critică remarcabilă³⁹. Cartea despre Eminescu a fost mai mult decât o teză de doctorat; a fost un act de anticipație a exegizei ce urma să i se consacre în cultura românească, iar pentru un transilvănean a fost un act patriotic⁴⁰.

III. 3. Istorici literari. Elie Cristea este primul care face profesorului Alexandru Roman (1826-1897) de la Universitatea din Budapesta o schiță biobiografică. Potrivit acesteia, Alexandru Roman

36 Elie Cristea, *Eminescu...*, p. 126-127.

37 Iorgu Iordan, *Observații cu privire...*, p. 525.

38 Elena Stan, *Poezia lui Eminescu...*, p. 104.

39 Gheorghe Bulgăr, *O carte uitată despre Eminescu, studiul teologului Ilie Cristea din 1895 în „Telegraful român”*, Sibiu, 1981, nr. 25-26, p. 4; Același, *Pagini uitate despre Eminescu*, Editura Lucman, București, 2004, p. 54-60.

40 Antonie Plămădeală, *Pagini dintr-o arhivă...*, p. VII.

a fost fiu de preot din Ardeal. Profesorul s-a născut în Aueșeu, jud. Bihor la 26 noiembrie 1826. Tânărul Alexandru a urmat studii la Beiuș și Oradea, apoi teologia la Viena între 1846-1848. La revenirea în Ardeal din pricina revoluției a fost numit profesor pentru clasa a III-a gimnazială din Beiuș⁴¹, apoi la liceul premonstratens din Oradea unde a fost primul profesor de limba română, din 1851 la Academia de Drept și conducătorul „Societății de Lectură”⁴². Pentru a fi titular al catedrei, Roman urmează la Viena cursul prescris pentru profesorii de gimnaziu și a-și câștiga astfel o calificare completă. Acolo petrecu 3 ani, absolvă cursul profesoral, pregătindu-se de examene; dar înainte de a depune examenele a recurs pentru obținerea postului de translator român la consiliul Locotenentei regești din Buda⁴³. Din 1862, Roman înființează Catedra de Limba Română fiind și primul profesor român al Catedrei. Ca profesor s-a străduit, de-a lungul anilor, să-și țină cursurile la nivelul cuceririlor științei vremii sale, îmbogățindu-le mereu. El citește, se documentează neobosit. Acumulează o bibliotecă bogată și numeroase date literare. Corespondență cu George Sion, Alex. Urechia, cerând date biografice despre Eliade Rădulescu (pentru cursul său) și despre mulți alți poeți și prozatori mai vechi, ori din epoca sa. Aduce de la București lăzi întregi de cărți, pentru a ține pasul cu ultimele rezultate ale științei filologice și ale literaturii vremii sale⁴⁴. Între studenții care au fost formați de Roman s-au numărat: Ioan Slavici, Iosif Vulcan, Enea Hodoș, Vasile Goldiș, Elie Cristea, Valeriu Braniște, Aurel Lazăr și Ilarie Chendi. Tot la Budapesta, Alexandru Roman crează două publicații politico-culturale românești „Concordia” împreună cu Sigismund Pop, foaia a apărut între 1861-1863, apoi „Federațiunea” (1868-1876). Alexandru Roman publică o

41 Liceul „Samuil Vulcan” din Beiuș. Cf. Maria Teodorovici, *Alexandru Roman în Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, Editura Academiei, București, 1979, p. 738.

42 Gelu Neamțu, *Alexandru Roman și Academia Română (1866-1897)* în „Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu”, Cluj-Napoca, tom. XLVI, 2007, p. 77. (Se va prescurta *Alexandru Roman și...*).

43 Ilie Dinurseni, *Alexandru Roman (1826-1897). Material pentru viața și activitatea lui*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1897, p. 7.

44 Maria Berényi, *Cultura românească la Budapesta...*, p. 61.

traducere cu caracter filologic și fragmente din cartea lui Bruce Whyte, *Histoire des langues romanes et des leurs littératures depuis leur origine jusqu'au XVIe siècle* (Paris, 1841, trei volume) în „Familia”. Iosif Vulcan redactorul „Familiei” îl numește pe dascălul român întâiul între cei mai luminați filologi români⁴⁵.

În anul 1865 a fost ales deputat dietal pentru centrul Ceica, comitatul Biharei, timp de 7 perioade, sau 21 de ani (1866-1887). A reprezentat centrul acesta românesc în dieta Ungariei. Odată cu apariția Societății Literare (1866), viitoarea Academie Română, Alexandru Roman a fost invitat să participe la activitățile acestui for din partea Maramureșului. La intrarea în Academie, Al. Roman face o laudă limbii care singură ne unește chiar dacă au trecut multe secole de când numai ea singură era unica legătură între noi; a sosit timpul ca să ne unească și cugetele și simțămintele⁴⁶.

Elie Cristea s-a implicat activ cu prilejul jubileului profesorului Alexandru Roman. La 30 ianuarie 1893, studentul ardelean era președintele comitetului pentru aranjarea banchetului cu prilejul serbării a 30 de ani de profesorat (1862-1892). Elie Cristea a avut cinstea discursului omagial în fața asistenței formată de profesori, studenți, reprezentanți ai guvernului României, de față fiind N. Cantacuzino, vice-consulul român la Budapesta. Cuvântul este deschis cu versurile lui G. Sion: „Mult e dulce și frumoasă/ Limba, ce o vorbim/.../ Românașul o iubește/ Ca sufletul său”. Astăzi nu numai vatra țărănească este altarul limbii, ci avem și alte altare mult mai înalte, la care preoții sfinții de națiune servesc graiului român sau ca să mă exprim mai direct, avem catedre de limbă și literatură română nu numai la institute de cultură române, ci și la institute străine și chiar și-n țări străine, cum e bunăoară la universitatea din capitala Germaniei, la Paris, Praga, Petersburg, Lipsca. Aceste catedre nu numai că păzesc graiul român, ci propagă și dezvoltarea și perfecționarea lui. O astfel de catedră este și aceea, pe care o ocupă meritul nostru jubilant⁴⁷.

45 „Familia”, II, nr. 11 din 15/27 aprilie 1866, p. 131.

46 Gelu Neamțu, *Alexandru Roman și...*, p. 78.

47 Miron Cristea, *Cuvântări și predici ale unui Tânăr teolog, mai târziu cleric român în țară sub stăpânire străină (1889-1909)*, Tipografia Cărților bisericești, București, 1928, p. 37. (Se va prescurta în continuare *Cuvântări și predici...*).

IV. 4. Folclorist, etnograf și muzeograf. Aflat la conducerea Astrei sibiene, Elie Cristea reușește să strângă și apoi să publice o seamă de proverbe din Ardeal și Banat. A rămas în manuscris și un caiet intitulat *Cartea proverbilor și a zicerilor culese de pe masa „poganilor” din „Concordia” Lugojului*, 1898, 38 p.. Cu excepția celor licențioase celelalte au fost publicate în volumul *Proverbe, maxime, asemănări, idiotisme, colectate din graiul românilor din Transilvania și Ungaria*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1901. Cele tipărite de Cristea au fost preluate de Iuliu Zanne în volumele de proverbe, autorul îi cere insistent să publice toate proverbele spre a le putea folosi, colecția de proverbe să poată să reflecte gândirea întregii suflări românești⁴⁸.

Culegătorii acestor proverbe au fost preoți și învățătorii confesionali, unii sunt menționați: Ioachim Muntean din Gura Râului, Ioachim Părău din Agnita, Gavril Bugnariu din Bochia, George Rusu din Ida-Mare, Vasile Popovici, Pavel Cotoș, Ioan Şuț, Teodor Orlea, Iosif Comănescu, diaconul Demetru Câmpean, Constantin Dimian, din Sibiu, învățătorii: Romul Cristolovan din Râșnov, Ioan Petruțoniu din Tisa, Ioan Bota din Cetea, George Micșa din Sinersig, Ilarie Chendi din Dârlos. Acestora se adăuga și Elvira Cristea din Toplița Română care a consemnat proverbe auzite din gura mamei, Domnița, în casa părintească din Urseni. De asemenea Elie Cristea a beneficiat de colecția Casinei Române din Lugoj, în care membrii aceleia au inclus, sentințe, maxime și proverbe valoroase, multe necunoscute în părțile ardelene⁴⁹. Ultimele proverbe au fost publicate de mitroplitul Antonie Plămădeală care a reeditat volumul de proverbe din 1901.

Tot în latura folclorică a operei patriarhului Miron stă și consemnarea unei *Datini de nuntă din Toplița* în care sunt menționate două etape premaritale: petirea și ursirea. Este interesant ritualul nașitului: Mirele își pune nănași, pe cei care

---

48 Antonie Plămădeală, *Pagini dintr-o arhivă...*, p. XII.

49 Elie Cristea, *Proverbe, maxime, asemănări, idiotisme, colectate din graiul românilor din Transilvania și Ungaria* în vol. Antonie Plămădeală, *Pagini dintr-o arhivă...*, p. 298.

l-au botezat dacă trăiesc, dacă nu, atunci pun un neam de-al celor morți sau un om mai de frunte⁵⁰.

Încă elev în clasa a VIII-a gimnazială, în 1887, Elie Cristea este autorul unei interesante lucrări *Nașterea și dezvoltarea jocurilor în genere, precum și lățirea jocurilor naționale românești*. Lucrarea a fost prezentată în fața elevilor gimnaziști sub forma unei conferințe. Dacă în prima parte autorul face o incursiune în istoria jocului în genere la lumea arabă, semită și europeană, apoi trece la români unde dansurile se împart în două: cele jucate în doi și grup și cele jucate numai de bărbați. Dintr-un alt manuscris se păstrează descrierea altor jocuri: *Jocul de doi*, în Vaiuru și Torontal, *Hora* în Torontal și în părțile Branului, *Axionul, Sârba, Brâul* și, foarte larg *Cadrilul*⁵¹. Pe vremea studenției de la Budapesta, Cristea a întocmit și un chestionar pentru cunoașterea jocurilor românilor:

1. Cum se numește jocul respectiv?
2. În ce ținut se joacă?
3. Cine-l joacă: băieți, femei, ori ambii laolaltă?
4. Dacă nu precis cum, cam cum se joacă?⁵².

O ultimă preocupare culturală a lui Elie Cristea la care ne-am oprit o reprezentă fondarea unui muzeu istoric-etnografic la Sibiu. Pentru acest lucru a alcătuit o metodologie științifică intitulată *Puncte de orientare privitoare la aceste probleme*⁵³ fapt care îl certifică pe autorul ei ca bun cunoscător al istoriei și etnografiei. Ne vom opri doar asupra secției etnografice:

Secția etnografică:

I.

a). *Casa țărănească*. Desemnuri, fotografii sau miniaturi despre planul general al caselor țărănești din diferite locuri după

50 Antonie Plămădeală, *Pagini dintr-o arhivă...*, p. 407.

51 Antonie Plămădeală, *Românii din Transilvania sub teroarea regimului dualist austro-ungar (1867-1918). După documente, acte și corespondențe de la Elie Miron Cristea*, Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu, 1986, p. 8.

52 Antonie Plămădeală, *op. cit.*, p. 8.

53 Alexandru Moraru, *Contribuții ale patriarhului Miron Cristea la susținerea culturii și a școlii românești*, în „*Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*”, XLV, 2000, nr. 1-2, p. 22.

sistemul vechiu și original, cu indicarea edificiilor economice, îngrăditurilor, etc. apoi împărțirea odăilor și a despărțămintelor economice, obiectele principale din ele, așezarea lor obișnuit. Porți, portițe, ușciori, etc. Descrierea lor cu numirea originală a tuturor părților.

b). Întocmirea internă. Mobile: pat, masă, scaune, laviță, poliță, ladă, almariu, cuiere, sfeșnice, icoane etc. Apoi vase, blide, cofe, donițe, sălărițe și tot felul de obiecte din casă. [...]

II.

Industria de casă. Aceasta trebuie să formeze unul din apartamentele cele mai însemnate ale muzeului, dat fiind, că atât românul cât și româncă sunt meșteri pricepuți în confecționarea de multe lucrări artistice. Aci aparțin tot felul de produse ale industriei de casă, uneltele pentru confecționarea lor și materia din care se fac, în toate stadiile ei de prelucrare. Unelte de tors, țesut, împletit, etc.

O colecție de mare valoare formează pentru această parte a muzeului neînțrecutele modele de cusături și țesături românești, colectate de „Reuniunea de agricultură din comitatul Sibiului”, și câte un exemplar din albumurile pregătite de ea. Reuniunile noastre de femei asemenea dispun de colecții interesante de asemenea natură.

III.

Porturi. Un despărțământ valoros al acestei secțiuni trebuie să formeze variatul și frumosul nostru port național de prin toate ținuturile. Modele în mărime naturală se recer pentru a prezenta după toată cuviința acest port. Aici este locul și pentru „păpușile” dăruite din diferite părți „Reuniunii de agricultură din comitatul Sibiului”.

Din dăruiri de la diferiți particulari cu inimă, ușor să ar putea și în câte un singur sat un model de port bărbătesc, altul de fată, de nevastă, copii etc., cari sunt mai caracteristice. Bijuterii țărănești: cercei, mărgele, salbe, inele, ținte, aşa-numitele evanghelii (cruci de aramă) etc. [...]

IV.

Obiecte care privesc pregătirea mâncărilor, etc. Vatră, ceaon, cârpător, etc. Descrierea mâncărilor naționale și a băuturilor obișnuite. Timpul de mâncare.

V.

Obiecte ce se folosesc la felurile ocaziuni: naștere, botez, cununie, înmormântări, etc., sărbători, seceriș, etc. Stea, Crai, Țurcă, jocuri. O colecție de ouă impistrite (încondeiate), etc. Doftorii, boscoane și alte asemenea rânduieli cu descrierea diferitelor datini, credințe, superstiții și descântece, etc.

VI.

Muzică. Dansuri. Toate instrumentele de muzică în uz de la frunză, trișcă, flueră, fluer, tulnic, cimpoi, drimbe, ceteră, până la cele mai perfecte.

Cântece, strigături. Reproduceri fonografice. Descrierea dansurilor naționale. Fotografii. Reproduceri cinematografice, etc.

VII.

Obiecte din toate ocupațiunile poporului român:

a). Unelte din viața păstorilor de la stână, târlă. Întocmirea acestora în miniatură. Uneltele și vasele lor. Semnele pentru înfierarea vitelor. Răvașuri, numiri de vite, câni.

Descrierea traiului lor.

b). Unelte de *pescuit*. Luntre, crâsnic, leșnic, halău, mreajă, năvod, vârșe, sac, undiță, făcii cu osie. Pești din apele noastre, numirea lor.

c). Instrumente de *vânat*. Puști, pistoale, țiitoare de praf, etc. Unelte de prins păsări. Mâta de prins șoareci, etc.

d). Unelte de *băies*, de spălat aurul, etc. Steampuri în miniatură. Din viața plutașilor.

e). Tot felul de unelte *agronomice* în uz. [...]

VIII.

Tipuri caracteristice de români, cu fețe expresive; munteni, țărani, moți, țopii, etc. Pictură, fotografii, etc. Structura corpului, pielea, ochii,

păr etc. Defecte corporale mai obișnuite. Guşați. Statistica sporirei. Măsurări antropologice, făcute de experți.

IX.

Producte literare. Povești, basme, strigături, bocete, colinde, descântece, cimilituri, gâcitură, proverbe. Datini la diferite zile calendaristice și ocaziuni. Credințe, superstiții, boscoane, etc.

X.

Fotografii, desemnuri de comune însemnate, ținuturi romantice, edificii monumentale, biserici, școale, etc. Monografii, Morminte⁵⁴.

V. 5. Concluzii. Personalitatea primului patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a fost revelată prin intermediul activității culturale, a demersului filologic, literar, folcloric al activității ierarhului. Viața vlădiciei Elie Miron a fost refăcută pas cu pas prin acțiuni culturale: conferințe, articole, monografii. În interiorul activității culturale ne-am oprit la două studii, unul închinat poetului național, celălalt mai redus ca dimensiuni și valoare, profesorului Alexandru Roman. S-a subliniat faptul că prin teza de doctorat, scrisă într-o altă limbă alta decât română s-a făcut cunoscută personalitatea și opera lui Eminescu fiind prima radiografie a vieții și operei lui Eminescu din veacul al XIX. Ultima parte a lucrării dezvăluie latura folclorică, etnografică și muzeală a lui Miron Cristea.

---

⁵⁴ Miron Cristea, *Cuvântări și predici...*, p. 196-199.

ÎNSEMNĂRI